

Biuro Ekspertyz Finansowych,
Marketingu i Consultingu UNICONSULT S. C.
Grzegorz Rutkowski Maciej Gajewski
ul. Krzywickiego 34, 02-078 Warszawa
tel./fax: (0-22) 6226713,
e-mail: uniconsult@uniconsult.com.pl
www.uniconsult.com.pl

STAROSTWO POWIATOWE W KRASNOSTAWIE

ul. Sobieskiego 3
22-300 Krasnystaw
tel. (0-82) 576 52 11, fax (0-82) 576 72 89
www.krasnystaw-powiat.pl
starostwo@krasnystaw-powiat.pl

STUDIUM LOKALNEGO POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU KRASNOSTAWSKIEGO

Wrzesień 2004

SPIS TREŚCI:

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	4
2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POWIATU KRAKOWSKIEGO	5
2.1. OPIS TERENU	5
2.1.1. RYS HISTORYCZNY	5
2.1.2. WARUNKI GEOGRAFICZNE	7
2.1.3. LOKALNE WALORY I ICH PROMOCJA.....	8
2.2. SFERA SPOŁECZNA	13
2.2.1. DEMOGRAFIA	13
2.2.2. RYNEK PRACY I BEZROBOCIE	19
2.2.3. KULTURA I SPORT	24
2.2.4. OŚWIATA I WYCHOWANIE	27
2.2.5. OCHRONA ZDROWIA	31
2.2.6. POMOC SPOŁECZNA	35
2.2.7. MIESZKALNICTWO.....	37
2.2.8. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	38
2.2.9. OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	42
2.2.10. KLIMAT SPOŁECZNY I PREFERENCJE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	43
2.3. SFERA GOSPODARCZA	47
2.3.1. PODMIOTY GOSPODARCZE.....	47
2.3.2. ZAPLECZE BIZNESU	50
2.3.3. ROLNICTWO.....	51
2.3.4. BAZA NOCLEGOWA	55
2.3.5. WOLNE TERENY POD INWESTYCJE	57
2.3.6. INFRASTRUKTURA LOKALNA	67
2.3.7. WODOCIĄGI, KANALIZACJA	67
2.3.8. SFERA EKOLOGICZNA	79
2.4. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW ROZWOJU.....	84
2.5. ANALIZA SWOT	86
2.6. ANALIZA BENCHMARKING'U (KLUCZOWE CZYNNIKI SUKCESU).....	88

3.	OGÓLNE ZAŁOŻENIA KIERUNKÓW ROZWOJU	90
3.1.	MISJA.....	90
3.2.	CELE STRATEGICZNE	90
3.3.	ZGODNOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH CELÓW Z PRIORYTETAMI ROZWOJU GOSPODARKI NARODOWEJ I REGIONALNEJ	91
4.	KIERUNKI ROZWOJU POWIATU I ZWIĄZANE Z TYM ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE	96
5.	LISTA ZADAŃ PROWADZĄCYCH DO POPRAWY SYTUACJI W POWIECIE KRASNOSTAWSKIM	96
5.1.	PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2004-2006	99
5.2.	PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE W NASTĘPNYCH LATACH – PROJEKTY DŁUGOTERMINOWE	134
6.	OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO...	137
7.	PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006	139
7.1.	MOŻLIWOŚCI FINANSOWE POWIATU KRASNOSTAWSKIEGO W LATACH 2004 – 2009	146
7.2.	ANALIZA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO POD KĄTEM REALIZACJI ZADAŃ	150
8.	SYSTEM WDRAŻANIA PROJEKTU	153
8.1.	ZDEFINIOWANIE PROJEKTU	153
8.2.	PRZYGOTOWANIE PROJEKTU	154
8.3.	OCENA PROJEKTU.	154
8.4.	FINANSOWANIE / NEGOCJACJE DOT. PROJEKTU.	154
8.5.	WDRAŻANIE I ŚLEDZENIE PROCESU WDRAŻANIA PROJEKTU.	155
8.6.	EWALUACJA PROJEKTU.....	155
9.	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	156
9.1.	SYSTEM MONITOROWANIA PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO	156
9.2.	SPOSOBY OCENY PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO.....	157
9.3.	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	158
9.4.	PUBLIC RELATIONS PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO	158
9.5.	OGÓLNE INFORMACJE O EWALUACJI	159
9.5.1.	DEFINICJA EWALUACJI I JEJ MIEJSCE W CYKLU ZARZĄDZANIA PROJEKTEM	159
9.6.	KRYTERIA EWALUACYJNE	162

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Okresy programowania Unii Europejskiej - lata 2004 - 2006 i 2007 - 2013, narzucają ramy czasowe realizacji planu, natomiast określone w ZPORR priorytety, wyznaczają obszary działalności powiatu poddane w tym dokumencie diagnozie. Analizie poddano: sferę społeczną, gospodarczą, techniczną i finansową.

Przygotowany przez nas dokument stanowi, zatem krótko - (na lata 2004 - 2006) i długoterminową (na lata 2007 -2013) wizję rozwoju potencjału gospodarczego powiatu, który warunkuje wzrost konkurencyjności oraz przeciwdziałanie dalszej marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi społecznemu powiatu, jego spójności ekonomicznej i społecznej oraz integracji z Unią Europejską.

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POWIATU KRANOSTAWSKIEGO

2.1. Opis terenu

2.1.1. Rys historyczny

Początki powiatu krasnostawskiego sięgają I połowy XV wieku. Z zapisów kronikarskich wiadomo, że król Władysław Jagiełło w roku 1433 powierzył Janowi (Hryćko) Kierdejowi z Pomorzan urząd starosty krasnostawskiego. Po jego śmierci w roku 1462 starostą krasnostawskim był również jego syn Zygmunt (Hryćko) Kierdej, który sprawował ten urząd do 1478 r.

Powiat krasnostawski, jako jednostka administracyjna, posiadał własną chorągiew przynajmniej od 1736 r. do 1794 r. Stanowiła ona wówczas główną oznakę samorządu powiatowego. Szlachta zamieszkała w powiecie gromadziła się pod własną chorągwią w potrzebie wojennej, gdy ogłaszano pospolite ruszenie, albo gdy dokonywano corocznych przeglądów pospolitego ruszenia na popisach, czyli tzw. okazowaniach. Chorągiew powiatu mogła być też manifestowana przy innych okazjach, takich jak gromadzenie szlachty na polu elekcyjnym w celu obioru króla oraz w obchodzonych uroczystościach państwowych: gali z okazji koronacji królewskiej i królewskich imienin, obchodzonych w czasach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Początki powiatowej stolicy – Krasnegostawu sięgają XI w., gdy istniał tu gród obronny Szczekarzew. W 1394 r. Władysław Jagiełło nadał mu prawa miejskie. Nazwa Krasnystaw pojawiła się po raz pierwszy w dokumencie państwowym w 1462 r. Miasto obdarowano licznymi przywilejami w II połowie XIV wieku, wprowadzono wyposażone w silną władzę urzędy starościńskie. W 1490 r. biskup Maciej z Łomży przeniósł z Chełma do Krasnegostawu siedzibę diecezji chełmskiej, co podniosło znaczenie miasta jako lokalnego ośrodka handlowego. Rozwój Krasnegostawu został przejściowo zahamowany w 1524 r. przez ogromny pożar. Obok znaczenia jako ośrodek handlowy miasto odgrywało dużą rolę lokalnego ośrodka oświatowego. Działała tutaj szkoła przykatedralna, w której pobierał nauki początkowo późniejszy kanclerz wielki koronny Jan Zamojski. W 1588 r. w krasnostawskim zamku osadzono arcyksięcia Maksymiliana Habsburga pretendenta do polskiej korony; tutaj odwiedzał księcia m.in. Zygmunt III Waza.

W latach 1602 - 1603 i 1630 - 1631 Krasnystaw nawiedziła zaraza, która spowodowała duże wyludnienie. Potem zniszczyły je wojska kozackie i szwedzkie (XVII w.), wojska szwedzkie, saskie i moskiewskie (XVIII w.). W 1688 r. Jezuici założyli w Krasnymstawie szkołę gramatyki, którą w 1720 r. podniesiono do rangi kolegium, czyli szkoły wyższej. W 1787 r. zatrzymał się tu król Stanisław August Poniatowski. Sześć lat później powiat krasnostawski został włączony do województwa lubelskiego. Po III rozbiorze Polski miasto znalazło się w granicach cesarstwa austriackiego, a w 1809 r. włączono je do Księstwa Warszawskiego. 1811 r. zapisał się jako rok kolejnego ogromnego pożaru, który strawił południową pierzeję rynku i wiele innych budowli m.in. cerkiew św. Paraskiewy i ratusz.

W utworzonym w 1815 r. Królestwie Polskim, Krasnystaw został siedzibą władz obwodowych carskiej administracji. Podczas powstania styczniowego lokalnymi oddziałami dowodził m.in. Mikołaj Nieczaj - lekarz, Rosjanin pochodzący z Dubienki. Ujęty w czasie po-

tyczki na mocy wyroku sądu wojennego rozstrzelony został w marcu 1863 r. w Krasnymstawie.

Po rewolucji 1905 r. (podczas, której w mieście odbywały się liczne manifestacje i strajki szkolne) na terenie miasta rozpoczęła działalność Polska Macierz Szkolna. Działalność tej organizacji doprowadziła do utworzenia biblioteki z czytelnią i amatorskiego teatru.

I wojna światowa przyniosła miastu kolejne pożary, co doprowadziło Krasnystaw do częściowego spalenia. 18 lipca 1915 r. wojska austriackie z grupy szturmowej gen. Arza wyrzuciły ostatecznie Rosjan z Krasnegostawu.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Krasnystaw znalazł się w województwie lubelskim i został stolicą powiatu. Miasto zajmowało obszar 58,2 km², liczba ludności wynosiła 10 435 mieszkańców. Przeważali katolicy - 81,9%. Żydzi stanowili 17,2 %.

Ludności Krasnegostawu nie ominęła pożoga wojenna. W pierwszych dniach września samoloty Luftwaffe zbombardowały stację kolejową i most na Wieprzu. W połowie września oddziały Wehrmachtu zajęły miasto, przepравиły się przez Wieprz i opanowały prawy brzeg. Oddziały Wojska Polskiego stoczyły z nimi na wzgórzach Przedmieścia Zastawie i Góry zacieklą walkę. Najbardziej spektakularną akcją ruchu oporu przeprowadził w nocy z 19 na 20 września 1943 r. oddział BCh pod dowództwem Stanisława Sokołowskiego ps. „Rolnik”. Uwolniono wówczas około 300 więźniów z krasnostawskiego więzienia. W lecie 1944 r. oddziały AK i BCh obwodu krasnostawskiego zostały zaangażowane do realizacji planu pod kryptonimem „Burza”. Oddziały AK i BCh wspólnie wyzwoliły Krasnystaw wyprzedzając wojska radzieckie. Dwa bataliony BCh dowodzone przez ppłk Jana Wojtala i mjr Stanisława Sokołowskiego w dniach 24 - 26 lipca 1944, zadały Niemcom duże straty. 28 lipca 1944 r. do Krasnegostawu wkroczyła Armia Czerwona, a następnie w sierpniu pojawiło się NKWD, komendantem miasta został mjr Wasilewski.

Po wojnie nastał czas odbudowy miasta ze zniszczeń wojennych, czas reformy rolnej i rozbudowy przemysłu. W 1951 roku oddano do użytku Fermentownię Tytoniu, następne inwestycje mają miejsce w latach 1969 – 1980. Powstają wtedy nowe zakłady pracy, między innymi: Zakłady Wyrobów Sanitarnych (Cersanit I S.A.), Zakłady Odzieżowe „Cora” (CORA-TEX S.A.), Cukrownia Krasnystaw, nowy szpital, przychodnia zdrowia, siedziba Liceum Ogólnokształcącego i wiele innych obiektów administracyjnych, handlowych i oświatowych. W roku 1980 rozpoczęto budowę obwodnicy, stanowiącej część drogi ekspresowej Warszawa-Kijów, którą ukończono w 1989 roku. W tym okresie rozpoczynają się również prace renowacyjne starówki krasnostawskiej, budowa oczyszczalni ścieków, i sieci gazu ziemnego.

Równie odległymi korzeniami historycznymi może pochwalić się wiele miejscowości i osad z terenu powiatu. Większość swój rodowód wywodzi z wieku XIV i XV. Na przykład o Fajslawicach wzmiankują dokumenty już w 1409 r., nazwa Gorzkowa pojawia się w źródłach historycznych w 1359 r., Izbicy – w 1419 r., a Rudnika w 1492 r. XII-wieczne kroniki wymieniają Łopiennik przy okazji zwycięstwa księcia Leszka Czarnego nad Jąćwingami. Wieś Siennica to rodowe gniazdo Siennickich herbu Bończa. Kraśniczyn, niegdyś miasteczko, słynął jako osada handlowa na trasie z Krasnegostawu do Horodła.

Także wiele innych dzisiejszych wsi (Gorzków, Izbica, Żółkiewka) chlubiło się niegdyś prawami miejskimi, które utraciły albo na skutek zniszczeń wojennych na przestrzeni

wieków, albo upadku gospodarczego, czy też carskiej represji po Powstaniu Styczniowym.

Ostatnim starostą krasnostawskim doby przedrozbiorowej był August Kicki, który objął urząd w 1786 r. Był kawalerem Orderu Orła Białego i Św. Stanisława. Od 1788 r. piastował mandat posła Sejmu Czteroletniego z ziemi chełmskiej województwa ruskiego. Pracował w deputacji sejmowej przygotowującej projekt prawa o miastach, był członkiem Towarzystwa Przyjaciół Konstytucji.

2.1.2. Warunki geograficzne

Powiat krasnostawski znajduje się w środkowo - południowej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 1 137,9 km². W jego skład wchodzi 11 gmin:

- gmina miejska Krasnystaw,
- gminy wiejskie: Fajstławice, Gorzków, Izbica, Krasnystaw, Kraśniczyn, Łopiennik Górny, Rejowiec, Rudnik, Siennica Różana, Żółkiewka.

Ich rozmieszczenie w powiecie prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek nr 1.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

Z powiatem krasnostawskim sąsiadują powiaty: świdnicki, chełmski, zamojski, biłgorajski, lubelski.

Przez teren powiatu przebiegają ważne szlaki komunikacyjne:

- droga krajowa nr 17: Warszawa - Lublin - Krasnystaw - Zamość - Tomaszów Lubelski - Hrebenne (granica państwowa z Ukrainą,

- drogi wojewódzkie: nr 812: Biała Podlaska - Włodawa - Chełm - Rejowiec - Krasnystaw,
nr 842: Rudnik Szlachecki - Wysokie - Krasnystaw.
- połączenia kolejowe: z Krasnegostawu do Zamościa i Rawy Ruskiej, a z Rejowca dodatkowo do wielu miast w Polsce, głównie w regionie południowo - wschodnim.

W odległości 56 km od Krasnegostawu znajduje się przejście graniczne w Dorohusku, zaś w odległości 83 km przejście w Zosinie. Stolica powiatu położona jest w bliskiej odległości od następujących miast: Chełm - 30 km, Zamość - 31 km, Lublin - 55 km.

Obszar powiatu krasnostawskiego jest silnie zróżnicowany. Zachodnia część powiatu to Wyniosłość Giełczewska, z rozległymi wzniesieniami o łagodnych stokach i licznymi wąwozami o stromych zboczach.

Wschodnia część powiatu położona jest na terenie Działów Grabowieckich nad rzeką Wojślawką. Występują tu głębokie wąwozy i jary o stromych zboczach, często porośniętych lasami. W tym miejscu, na granicy powiatów krasnostawskiego i zamojskiego, utworzono Skierbieszowski Park Krajobrazowy.

Od strony północno-wschodniej zróżnicowany krajobraz powiatu podkreślają Pagóry Chełmskie, a od północy Obniżenie Dorohuckie, wchodzące w skład regionu Polesia Lubelskiego.

Powiat ma charakter wybitnie rolniczy. Użytki rolne zajmują 70,2% jego powierzchni, a lasy i grunty leśne kolejne 16,0%.

2.1.3. Lokalne walory i ich promocja

Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie angażuje się w działania mające na celu promocję lokalnych walorów. W ramach Starostwa funkcjonuje Wieloosobowe Stanowisko Pracy ds. Promocji i Rozwoju Powiatu. Do jego zadań należy m.in. wydawanie materiałów reklamowych promujących powiat głównie pod względem turystycznym, ale również i gospodarczym (przewodnik turystyczny, foldery, ulotki).

W budżecie powiatu krasnostawskiego na 2004 r. na cele promocyjne zaplanowano około 23 tys. złotych.

Prócz atrakcyjnego ukształtowania powierzchni, walory turystyczne powiatu podnosi stosunkowo niskie uprzemysłowienie powiatu oraz całego regionu.

Atrakcje przyrodnicze powiatu:

- Skierbieszowski Park Krajobrazowy, o powierzchni 14 418 ha, położony w gminach: Izbica, Kraśniczyn i Krasnystaw. Malowniczy i bogato rzeźbiony teren urozmaicają liczne wąwozy i jary, które rozcinają lessowe podłoże. Na słonecznych zboczach wykształciły się zarośla kserotermiczne i murawy stepowe. Osobliwością jest występujący tu suseł perełkowany, a także źródła, z których krystalicznie czysta woda po przepłynięciu kilkunastu metrów znika pod ziemią.
- Rezerwat przyrody "Wodny Dół" o pow. 185,85 ha, położony na terenie gminy Krasnystaw. Występuje tu bardzo gęsta sieć wąwozów, które liczą nawet do kilkuset metrów długości i do 30 metrów głębokości. W lasach występuje lipa drobno-

i szerokolistna, jawor, buk, klon oraz wiąz górski. Na terenie rezerwatu występuje też, bardzo rzadka w Polsce roślina, cieszyńska wiosenna.

- Rezerwat przyrody „Głęboka Dolina” - pow. 289,12 ha, położony na terenie gminy Kraśniczyn. Chroni gęstą sieć malowniczych wąwozów, porośniętych przez wielogatunkowe lasy z wiązem górskim i lipą drobnolistną na czele.
- Pomniki przyrody w liczbie 187, w tym: 66 drzew pojedynczych, 19 grup drzew i jedna aleja. Najstarsze i najbardziej okazałe to:
 - lipa drobnolistna (340 cm) przy ul. Poniatowskiego w Krasnymstawie,
 - lipa drobnolistna (570 cm) we wsi Drewniki gm. Kraśniczyn.

Dobra kultury materialnej:

- w mieście Krasnymstaw:
 - Nowy kościół św. Trójcy i klasztor Augustianów, przy ul. Okrzei, wzniesiony w latach 1824 - 1839.
 - Zespół zabudowy staromiejskiej z kamienicami z XVII-XIX w. (otaczającymi kwadratowy rynek), z Domem Sejmikowym zbudowanym w 1928 r.
 - Barokowy Kościół p.w. Św. Franciszka Ksawerego –wzniesiony w latach 1695 - 1717 według projektu Jana Delamars.
 - Gmach Kolegium Jezuickiego - wzniesiony w latach 1708 – 1730, gdzie mieści się dziś Muzeum Regionalne.
- w gminie Fajstów:
 - Kościół p.w. Św. Jana Nepomucena z końca XVIII w., wraz z dzwonnica z przełomu XVII i XIX w.
 - Zespół dworsko-parkowy, w skład którego wchodzi: dwór z drugiej połowy XVII w., oficyna, kuchnia, gorzelnia, brama murowana i park.
 - Pomnik Powstańców Styczniowych na miejscowym cmentarzu.
 - Zespół dworsko-parkowy w Siedliskach, z dworem z pierwszej połowy XIX w., oficynami, stajnią, gorzelnią, młynem i parkiem krajobrazowym.
 - Zespół dworski w Suchodołach, z dworem z 1816 r., spichlerzem, budynkami towarzyszącymi oraz pozostałością parku krajobrazowego.
- w gminie Gorzków:
 - Kościół p.w. Św. Stanisława w Orchowcu, datowany na 1404 rok.
 - Zespół dworski z pozostałością parku.
- w gminie Izbica:
 - Zespoły pałacowo - parkowe w Tarnogórze, Stryjowie i Orłowie Murowanym z pierwszej połowy XIX w.
 - Świątynia p.w. Św. Zofii w Tarnogórze, zbudowana w 1544 r.
- w gminie Krasnymstaw:

wieś Krupe:

- Ruiny późnorenesansowego zamku z końca XVI w.
- Dwór wzniesiony w latach 1779 - 1782 przez Mikołaja Reja.
- Cerkiew prawosławna, wozownia, plebania.

wieś Krynica:

- "Arianka"- murowany grobowiec w kształcie piramidy z I połowy XIX w., wraz z wzniesieniem, na którym jest usytuowane mauzoleum słynnego działacza sejmowego – arianina Pawła Orzechowskiego.

wieś Białka:

- Zespół zabudowy Stada Ogierów, wraz z dworem z drugiej połowy XIX w., z budynkami gospodarczymi i czworakami oraz 9,5 ha parkiem. Jest to miejsce z bogatą ofertą turystyczną (wczasy w siodle, kryta ujeżdżalnia).

Tuligłowy: wiatrak "Koźlak" z II połowy XIX w.

- w gminie Kraśniczyn:
 - Zajazd murowany z 1895 r. - przykład budownictwa małomiasteczkowego o cechach klasycystycznych.
 - Kościół rzymsko-katolicki p.w. Wniebowzięcia Matki Boskiej – dawna cerkiew unicka wzniesiona w latach 1840- 1857.

wieś: Bończa

- Dwór z początku XIX w., otoczony parkiem krajobrazowym.
- Kościół p.w. Św. Biskupa Stanisława - pierwotnie zbór kalwiński wzniesiony ok. 1577 r., przez Mikołaja Siennickiego oraz barokowa dzwonnica.
- Cerkiew prawosławna p.w. Matki Boskiej Dobrej Opieki, wzniesiona w II połowie XIX w. Wewnątrz zachowany ikonostas i wyposażenie z XVIII i XIX w.
- Kapliczka z początku XX w., z rzeźbą ludową.

wieś: Surhów

- Zespół pałacowo - parkowy z pierwszej połowy XIX w. W pomieszczeniach ciekawe malowidła wykonane przez malarza włoskiego Mikołaja Montiego.
- Kościół p.w. Narodzenia Matki Boskiej i Św. Łukasza Ewangelisty, wzmiankowany już w XVI w., z wyposażeniem z XVIII – XIX w., a także mur cmentarny z kapliczkami z przełomu XVIII i XIX w.

- w gminie Łopiennik Górny:
 - Kurhany średniowieczne – pozostałości bitwy stoczonej z Jadźwingami na polach Łopiennika przez króla Leszka Czarnego.
 - Kopiec usypany w 1834 r. przy szosie jako pamiątka ukończenia budowy szosy z Lublina do Zamościa, na nasypie słup kamienny i zegar słoneczny.

- Kościół p.w. Św. Bartłomieja – neogotycki kościół zbudowany w latach 1909 - 1912. Stoi na miejscu wcześniejszych kościołów – drewnianego z XVII w. i murowanego z lat 1827 - 1832.
- wieś Borowica: Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego wzniesiony w latach 1797 - 1799, zaprojektowany przez architekta króla Stanisława Augusta - Jakuba Kubickiego. Wspaniały obiekt architektury drewnianej o dużych walorach architektonicznych, wykonany z modrzewia.
- wieś Olszanka: Pałac klasycystyczny z I połowy XIX wieku, dwupiętrowy, otoczony parkiem.
- wieś Żulin: grodek wzniesiony w zachodniej części wzgórza, datowany na późne średniowiecze.
- w gminie Rejowiec:
 - Pałac zbudowany w I połowie XIX w. w stylu klasycystycznym, przebudowany. W obrębie zespołu pałacowo - parkowego oficyna, czworak, obok rozległy zespół folwarczny z XIX w., z cukrownią.
 - Cerkiew parafialna unicka p.w. Michała Archaniola z 1796 r., obok dzwonnica murowana z 1875 r.
 - Dom mieszkalny z XVIII w., zwany ratuszem, w centrum osady.
 - Kościół p.w. Św. Józefa zbudowany w latach 1906 - 1907 w stylu neogotyckim.
- w gminie Siennica Różana:
 - Dwór wzniesiony na przełomie XVIII i XIX w., murowany z kamienia i cegły
 - Kościół parafialny wzniesiony w latach 1840 - 1844 z fundacji Jana Poletyły. Neogotycki, murowany, jednonawowy. Wewnątrz ołtarze rokokowe z XVIII w. Przy kościele murowana dzwonnica z 1882 r. w formie parawanowej oraz cztery kapliczki umieszczone w murze otaczającym.
 - Zajazd zbudowany ok. 1830 r., murowany.
 - Park dworski - pozostałości parku krajobrazowego z XIX w., z okazałymi starymi drzewami i alejami kasztanowymi.
- wieś Żdżanne: kościół p.w. Michała Archaniola zbudowany z cegły w 1806 r. Późnobarokowy, wewnątrz w stylu neogotyckim, z nagrobkiem fundatorki Katarzyny Bonieckiej Kwaśniewskiej. Przy kościele dzwonnica z 1804 r.
- w gminie Żółkiewka:
 - Kościół p.w. Św. Wawrzyńca, murowany, z ok. 1770 r., obok późnobarokowa dzwonnica – brama z końca XVIII w.
 - Cerkiew p.w. Św. Michała Archaniola wzniesiona ok. 1865 r., przeniesiona z Rogatowa w powiecie gorlickim.
 - Zespoły dworskie w Żółkiewce, Dąbiu i Olchowcu.
- wieś Wólka: kapliczka św. Jana Nepomucena, murowana ok. 1788 r. oraz zespół dworski z I połowy XIX w.

wieś Chłaniów: kościół p.w. Św. Mateusza Apostoła Ewangelisty, zbudowany z drewna ok. 1742 r.

Szlaki turystyczne

W dotarciu do wymienionych atrakcji turystycznych powiatu pomagają znakowane szlaki, tak piesze, jak i samochodowe. Ich bogactwo stanowi istotny atut powiatu.

Na terenie powiatu wyznaczonych jest pięć pieszych szlaków turystycznych:

1. Szlak Ariański - rozpoczynający się w Pawłowie (pow. chełmski), biegnący przez Marysin, Hruszów (gm. Rejowiec), Wzgórze Ariańskie, Krynicę, Krupe, Siennicę Nadolną (gm. Krasnystaw), Surhów, Brzeziny i Drewniki (gm. Kraśniczyn) i kończący się w Skierbieszowie (pow. zamojski).
2. Szlak Tadeusza Kościuszki – rozpoczynający się w Mościskach k. Dubienki (pow. chełmski) przecinający Bończę, Wolice, Czajki, Brzeziny, Surhów (gm. Kraśniczyn), Kryniczki, Orłów Murowany, Topole (gm. Izbica), Małochwiej Duży, Kol. Zastawie (gm. Krasnystaw), Lubańki i kończący się w Krasnymstawie (dworzec PKP).
3. Szlak Nadwieprzański po Wyniosłości Giełczewskiej, rozpoczynający się w Krasnymstawie Fabrycznym PKP, biegnący przez Wincentów (gm. Krasnystaw), Borowicę, Łopiennik Górny, Olszanek (gm. Łopiennik), Kol. Jaślików, rezerwat "Wodny Dół", Białkę, Rońsko (gm. Krasnystaw), do dworca PKP w Krasnymstawie.
4. Szlak Mikołaja Reja, rozpoczynający się w Rejowcu Fabrycznym, ciągnący się przez Rejowiec, Adamów, Popówkę, Kobyle (gm. Rejowiec), Wzgórze Ariańskie, Krynicę, Krupe, Kolonię Siennica Nadolna, Siennicę Nadolną (gm. Krasnystaw), Lubańki do dworca PKP w Krasnymstawie.
5. Szlak Stawów Kańskich, rozpoczynający się w Rejowcu Fabrycznym PKP, biegnący przez Pawłów, Obszar Chronionego Krajobrazu, wokół stawów do Kaniego, dalej przez Liszno (pow. chełmski), Czechów Kąt, Żulin (gm. Łopiennik) do Krynicy (gm. Krasnystaw).

Trasy turystyczne samochodowe:

1. Chełm - Białka k. Krasnegostawu (długość 37 km) przez Zawadówkę, Rejowiec, Krupe, Krasnystaw.
2. Krasnystaw – Hrubieszów (długość 62 km) przez Kraśniczyn, Bończę, Wojsławice, Uchanie.

2.2. Sfera społeczna

Rozwój mieszkańców powiatu w sferze społecznej polega na stałym wzroście ich poziomu wykształcenia, świadomości obywatelskiej oraz osobistej kulturze. Wyrazem rozwoju dokonującego się w tej sferze powinien być wzrastający poziom poczucia odpowiedzialności za sprawy o charakterze publicznym.

2.2.1. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, w dniu 31.12.2002 roku powiat krasnostawski liczył 78 102 mieszkańców.

Analizując zmiany liczby ludności w latach 1999 - 2002 obserwuje się stały spadek liczby ludności powiatu. Największy spadek zanotowano w 2002 roku - o 2,5%. Ostatecznie można stwierdzić, że w analizowanym okresie liczba ludności spadła aż o 3 011 osób, co stanowi 3,7% w stosunku do roku 1999. Można także zauważyć, że współczynnik liczby kobiet na 100 mężczyzn pozostaje na względnie stałym poziomie 106. W tabeli nr 1 podano pełne dane o liczbie ludności powiatu.

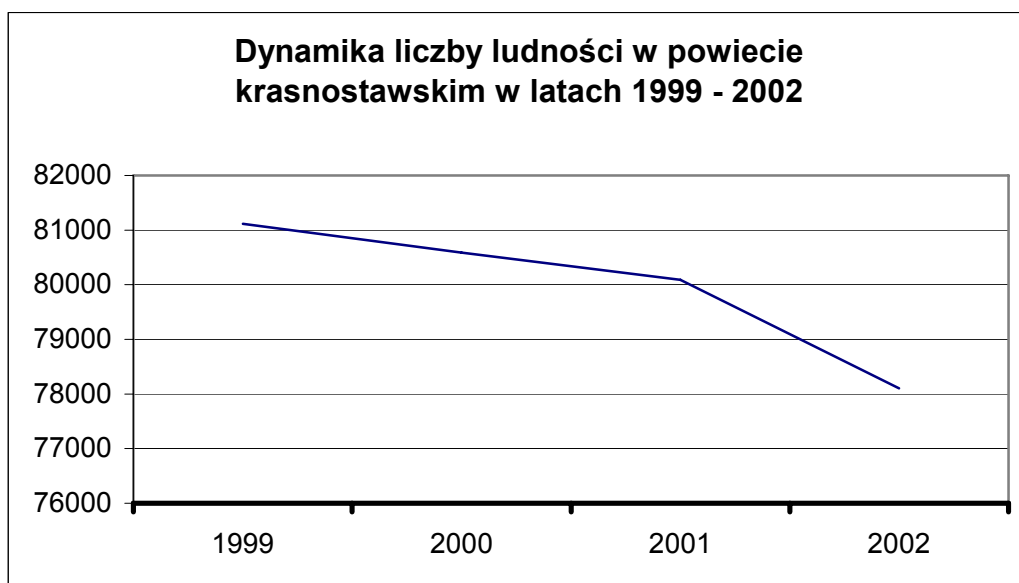
Tabela nr 1.

Lp.	Wyszczególnienie	Ludność w powiecie krasnostawski, stan na 31 grudnia			
		1999	2000	2001	2002
1	Ludność	81 113	80 589	80 091	78 102
2	W tym kobiety	41 675	41 363	41 082	40 239
3	Ludność na 1 km ²	71	71	70	69

Źródło: Roczniki Statystyczne Województwa Lubelskiego 2002 i 2003

Spadek liczby ludności powiatu krasnostawskiego w latach 1999 - 2001 został przedstawiony na rysunku nr 2.

Rysunek nr 2.

Źródło: Roczniki Statystyczne Województwa Lubelskiego 2002 i 2003, opracowanie własne

Tabela nr 2 prezentuje liczbę mieszkańców w poszczególnych grupach wiekowych w porównaniu do liczby mieszkańców województwa lubelskiego oraz liczby mieszkańców kraju wg stanu na koniec grudnia 2002 roku.

Tabela nr 2.

Wyszczególnienie	Ogółem	Ludność w wieku		
		Przedprodukcyjnym	Produkcyjnym	Poprodukcyjnym
Kraj	38 218 531	8 663 685	23 789 807	5 765 039
woj. lubelskie	2 196 992	522 711	1 317 597	356 684
powiat krasnostawski	78 102	17 395	44 657	16 050
Kraj	100%	22,7%	62,3%	15,1%
woj. lubelskie	100%	23,8%	60,0%	16,2%
powiat krasnostawski	100%	22,3%	57,2%	20,6%

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Dane zawarte w tabeli wskazują na znaczne zróżnicowanie w strukturze wiekowej mieszkańców powiatu w porównaniu z województwem oraz całym krajem. Świadczą o tym wskaźniki udziału poszczególnych grup wiekowych w ogóle mieszkańców. Wyraźnie mniejszy jest w powiecie odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu ze średnią wojewódzką i (w mniejszym stopniu) krajową. Jeszcze widoczniejsze są różnice w udziale pozostałych kategorii wiekowych: w powiecie mniejsza jest grupa produkcyjna

(od średniej ogólnopolskiej nawet o 5,1 punktu procentowego) i o wiele większa poprodukcyjna: odpowiednio 5,5 p.p. Wynika z tego, że powiat krasnostawski ma niekorzystny, większy udział grup nieprodukcyjnych niż średnio w kraju i województwie.

Warto także zbadać strukturę grupy przedprodukcyjnej. Zamieszczono ją w tabeli nr 3.

Tabela nr 3.

Wiek	Razem	Razem (%)	Razem=100	w tym (%)	
				miasto	wieś
0-2	2 038	11,7	100%	25,2	74,8
3- 6	3 253	18,7	100%	24,0	76,0
7-14	8 401	48,3	100%	24,9	75,1
15-17	3 703	21,3	100%	29,8	70,2
Ogółem	17 395	100,00	100%	25,8	74,2

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Analiza grupy osób w wieku przedprodukcyjnych wskazuje na zdecydowanie większy udział osób w wieku 7 - 14 lat – około 48% grupy, która wejdzie na rynek pracy za 4 do 11 lat. Nie mniej istotny jest procent młodzieży w wieku 15 - 17 - aż 21,3%. Daje to około 7% na każdy rocznik. Podczas gdy w grupie 7 - 14 wynosi on około 6%. W najbliższych latach można więc spodziewać się dalszego zmniejszania udziału grupy przedprodukcyjnej.

Na podstawie zaprezentowanych danych można sformułować kilka zasadniczych dla powiatu wniosków:

- Powiat charakteryzuje pozytywna z punktu widzenia dochodów ludności sytuacja demograficzna. Wyższy niż średnio w kraju odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym zapewnia stałe źródło dochodu (emerytury) dla wielu rodzin .
- Mniejszy niż średnia krajowa i wojewódzka jest udział grupy przedprodukcyjnej, co zmniejsza zagrożenie wzrostem stopy bezrobocia w najbliższych latach. Należy jednak podkreślić, że w przeciągu najbliższych 3 lat, ponad 3 000 osób przejdzie do grupy produkcyjnej.
- Mniejszy jest również udział grupy produkcyjnej w powiecie, co *de facto* poprawia kondycję ekonomiczną wielu gospodarstw domowych. Wyższy udział nieuchronnie powodowałby wyższą stopę bezrobocia.
- Reasumując, sytuacja demograficzna, mimo stwarzania korzystnej sytuacji dochodowej miejscowej ludności uznana została za niekorzystną, gdyż będzie prowadziła do szybkiego starzenia się społeczności powiatu krasnostawskiego. Niekorzystne jest również zjawisko stałego w ostatnich latach zmniejszania się liczby ludności.

Do czynników kształtujących liczbę ludności należą przyrost naturalny i migracja.

W 2002 roku przyrost naturalny wyniósł w powiecie krasnostawskim -403 osoby, co daje -0,51% (w porównaniu z latami poprzednimi, od 1999 roku przyrost naturalny powoli maleje). Województwo lubelskie posiadało wskaźnik przyrostu naturalnego o wartości ujemnej -0,09%. Dla porównania wskaźnik ten dla całego kraju osiągnął wartość ujemną -0,01%.

Dane dotyczące przyrostu naturalnego oraz migracji ludności w powiecie zamieszczono w tabeli nr 4.

Tabela nr 4.

Rok	Powiat krasnostawski			
	1999	2000	2001	2002
Liczba ludności	81 113	80 589	80 091	78 102
Urodzenia żywe	764	748	718	661
Zgony	1080	1 103	1 114	1 064
Przyrost naturalny	-316	-355	-396	-403
Napływ ludności	1 088	864	797	706
Odływ ludności	1 252	1 064	868	945
Saldo migracji	-164	-200	-71	-239

Źródło: Roczniki Statystyczne Województwa Lubelskiego 2002 i 2003

Podstawowe dane o powiecie krasnostawskim i gminach wchodzących w jego skład przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5.

Wyszczególnienie	Ogółem	Przyrost naturalny (%)	Saldo migracji (%)
Woj. lubelskie	2 196 992	-0,01%	-0,18
Powiat krasnostawski	78 102	-0,51	-0,31
Miasto Krasnystaw	19 704	-0,14	-0,30
Fajslawice	5 146	-0,42	-0,25
Gorzków	4 260	-0,92	-0,42
Izbica	9 245	-1,03	+0,01
g. Krasnystaw	9 247	-0,38	+0,27
Kraśniczyn	4 493	-0,86	-0,22

Łopiennik Górny	4 520	-0,78	-0,55
Rejowiec	6 927	-0,29	-0,82
Rudnik	3 681	-0,40	-0,27
Siennica Różana	4 468	-0,48	-0,27
Żółkiewka	6 411	-0,73	-0,94

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Cechą charakterystyczną dla powiatu i wchodzących w jego skład gmin w analizowanych latach 1999 - 2002 jest natężenie negatywnych procesów demograficznych: zdecydowany spadek przyrostu naturalnego i wysokie ujemne saldo migracji, co prowadzi do spadku liczby ludności. Zjawisko to zostało zaobserwowane już we wcześniejszej części opracowania, teraz wskazano procesy mające na to wpływ. Każda z gmin ma niższy wskaźnik przyrostu naturalnego niż województwo lubelskie oraz Polska ogółem. Również ujemne saldo migracji jest niemal dwukrotnie wyższe niż w województwie.

Analizując sytuację demograficzną gmin zwraca uwagę fakt relatywnie dobrego wskaźnika przyrostu naturalnego w gminie miejskiej Krasnystaw, choć równocześnie uzyskuje ona jeden z gorszych wskaźników migracji. Pozytywnie wyróżnia się gmina wiejska Krasnystaw (najwyższy wskaźnik migracji), negatywnie zaś gminy Łopiennik Górny i Żółkiewka, które jako jedyne zanotowały zarówno wskaźnik przyrostu naturalnego i migracji na poziomie niższym niż pół procenta.

W przypadku części gmin istnieje groźba nasilania się już występującego zjawiska depopulacji, powodującego poważne zagrożenie dla rozwoju gospodarczego tych gmin. Zapobieżenie im powinno stanowić jedno z głównych priorytetów działań władz samorządowych.

Poniższa tabela pozwala przeanalizować pozycję powiatu, pod względem liczby ludności i salda migracji, na tle innych tego typu jednostek w województwie lubelskim.

Tabela nr 6.

Powiat	Saldo migracji	Liczba ludności	Saldo migracji na 100 mieszkańców
Lubelski	793	136 722	0,58
Zamojski	-13	111 541	-0,01
Świdnicki	-24	72 466	-0,03
Łęczyński	-24	57 196	-0,04
Chełmski	-63	74 563	-0,08
Bialski	-187	115 348	-0,16
Puławski	-231	117 928	-0,20
Lubartowski	-186	91 321	-0,20

Kraśnicki	-211	100 874	-0,21
Biłgorajski	-223	104 874	-0,21
Radzyński	-160	62 171	-0,26
Krasnostawski	-239	78 102	-0,31
Włodawski	-149	40 828	-0,36
Rycki	-227	61 088	-0,37
Tomaszowski	-348	90 295	-0,39
Opolski	-254	63 802	-0,40
Parczewski	-154	37 391	-0,41
Janowski	-207	48 518	-0,43
Łukowski	-501	109 327	-0,46
Hrubieszowski	-487	70 649	-0,69

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Powiaty uszeregowano pod względem malejącego salda migracji. Jak widać, powiat krasnostawski posiada jedno z niższych sald migracji na tle województwa. Został sklasyfikowany na 12-tym miejscu w gronie 20 powiatów województwa lubelskiego. Zauważyć można również, że pod względem liczby ludności znajduje się on w grupie powiatów średnich.

Prognozę liczby ludności do roku 2030 w powiecie krasnostawskim, opracowaną przez demografów Głównego Urzędu Statystycznego w 2003 r., przedstawiono w tabeli nr 7.

Tabela nr 7.

Ludność	2002*	2005	2010	2015	2020	2025	2030
Ogółem	78 102	76 396	74 170	72 590	71 337	70 030	68 395
Miasto	19 704	19 633	19 511	19 452	19 280	18 988	18 402
Wieś	58 398	56 763	54 659	53 138	52 057	51 042	49 993
Dynamika w % (rok bazowy - 2002)							
Ogółem	100,0	97,8	95,0	92,9	91,3	89,7	87,6
Miasto	100,0	99,6	99,0	98,7	97,8	96,4	93,4
Wieś	100,0	97,2	93,6	91,0	89,1	87,4	85,6

* Dane rzeczywiste

Źródło: Prognoza Demograficzna na lata 2003 - 2030, GUS

Prognoza przewiduje utrzymanie, czy wręcz pogłębienie się, już dziś widocznego trendu spadku liczby ludności powiatu, tak w Krasnymstawie, jak i gminach wiejskich. Do roku

2005 spadek ma wynieść 1 706 osób, w zdecydowanej większości na wsi. W perspektywie dłuższej, w 2030 r., ubytek ludności wyniesie blisko 10 000 osób (13,4%) i będzie znacznie głębszy na wsi (spadek o 14,4%) niż w mieście (6,6%).

Z punktu widzenia strategii rozwoju oraz problemów zagospodarowania przestrzennego, istotne są planowane zmiany struktury grupy przedprodukcyjnej, produkcyjnej oraz poprodukcyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców. Porównanie takie prezentuje tabela nr 8.

Tabela nr 8.

Wiek mieszkańców	2002*	2015	2030
Przedprodukcyjny	22,3%	16,4%	15,2%
Produkcyjny	57,2%	61,3%	57,5%
Poprodukcyjny	20,6%	22,3%	27,3%

* *Dane rzeczywiste*

Źródło: Prognoza Demograficzna na lata 2003 - 2030, GUS

Zgodnie z zaprezentowanymi danymi, do roku 2030 konsekwentnie będzie zwiększać się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Szczególnie dynamiczny wzrost nastąpi po roku 2015. Udział grupy produkcyjnej w 2015 roku będzie wyraźnie większy niż w roku 2002, ale ponownie zacznie spadać, by w 2030 r. powrócić niemal do punktu wyjścia. Wszystkie zmiany opisane w grupie osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym będą wiązały się ze znacznym zmniejszeniem grupy osób w wieku przedprodukcyjnym.

Sytuację demograficzną powiatu krasnostawskiego w najbliższych latach będą charakteryzowały dwa podstawowe zjawiska:

- zmniejszanie się liczby mieszkańców,
- starzenie się populacji.

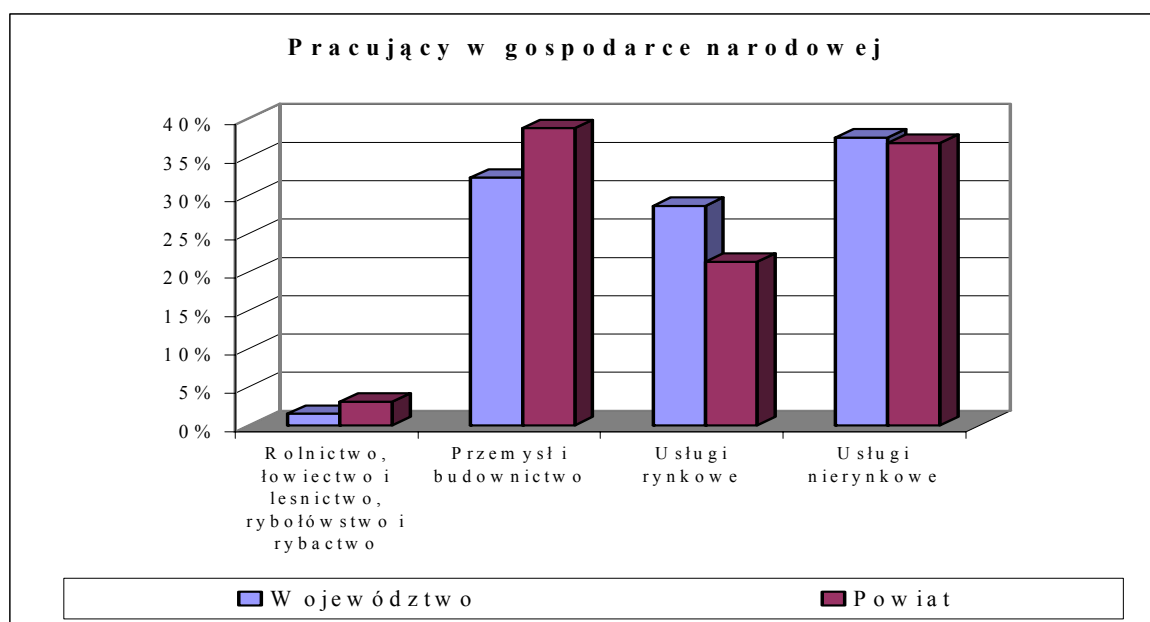
Uwzględnienie wagi wiążących się z tym problemów będzie jednym z podstawowych wyzwań stojących przed władzami Starostwa Powiatowego w Krasnymstawie oraz gmin z terenu powiatu.

2.2.2. Rynek pracy i bezrobocie

Ogółem w powiecie krasnostawskim w 2002 r. było 10 052 osób pracujących¹. Rysunek nr 3 prezentuje pracujących według sekcji w powiecie na tle województwa.

Rysunek nr 3

¹ Bez zakładów osób fizycznych o liczbie pracujących do 9 osób, z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Te same dane, w formie tabelarycznej przedstawione są poniżej.

Tabela nr 9.

Pracujący	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybołówstwo		Przemysł i budownictwo		Usługi rynkowe		Usługi nierynkowe	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
w woj. lubelskim	337 654	5 162	1,5	109 100	32,3	96 690	28,6	126 702	37,5
w pow. krasnostawskim	10 052	311	3,0	3 897	38,7	2 143	21,3	3 701	36,8

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Podsumowując należy stwierdzić, iż występują pewne dysproporcje w procentowym udziale pracujących w poszczególnych sekcjach w powiecie i województwie, szczególnie w grupach przemysł i budownictwo oraz usługach rynkowych.

Poniższa tabela uwzględnia wszystkich pracujących, wg stanu na 31.12.2002, dostarczając kolejne dane o gospodarce powiatu krasnostawskiego.

Tabela nr 10.

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym			
		Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybołówstwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe
Polska	9745642	2143576	2886115	2548000	2167951

Woj. lubelskie	612219	2776630	1091100	98785	126704
Powiat krasnostawski	23392	13622	3897	2172	3701
		w odsetkach			
Polska	100%	22,0	29,6	26,1	22,3
Woj. lubelskie	100%	45,3	17,8	16,1	20,8
Powiat krasnostawski	100%	58,2	16,7	9,3	15,8

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002

Niemal 60% mieszkańców powiatu jest zatrudnionych w rolnictwie. Jest to wskaźnik znacznie większy niż w województwie, które z kolei również ma charakter zdecydowanie rolniczy. Analogicznie, zatrudnienie w usługach i w przemyśle jest w powiecie krasnostawskim mniejsze.

Według Powiatowego Urzędu Pracy w Krasnymstawie, 30 kwietnia 2004r. liczba bezrobotnych w powiecie krasnostawskim wynosiła 6 160, w tym jedynie 362 osób z prawem do zasiłku dla bezrobotnych. Stopa bezrobocia w powiecie krasnostawskim w dniu 30.04.2004 r. kształtowała się na poziomie 13,8 %.

Tabela nr 11.

Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Liczba bezrobotnych	5142	5505	5932	6274	6141
W tym z prawem do zasiłku	900	453	535	429	372
Liczba ofert pracy	1347	1517	1572	1542	1722

Źródło: PUP Krasnystaw

Tabela nr 12 zawiera informacje dotyczące bezrobocia w powiecie krasnostawskim w latach 2001 – 2003.

Tabela nr 12.

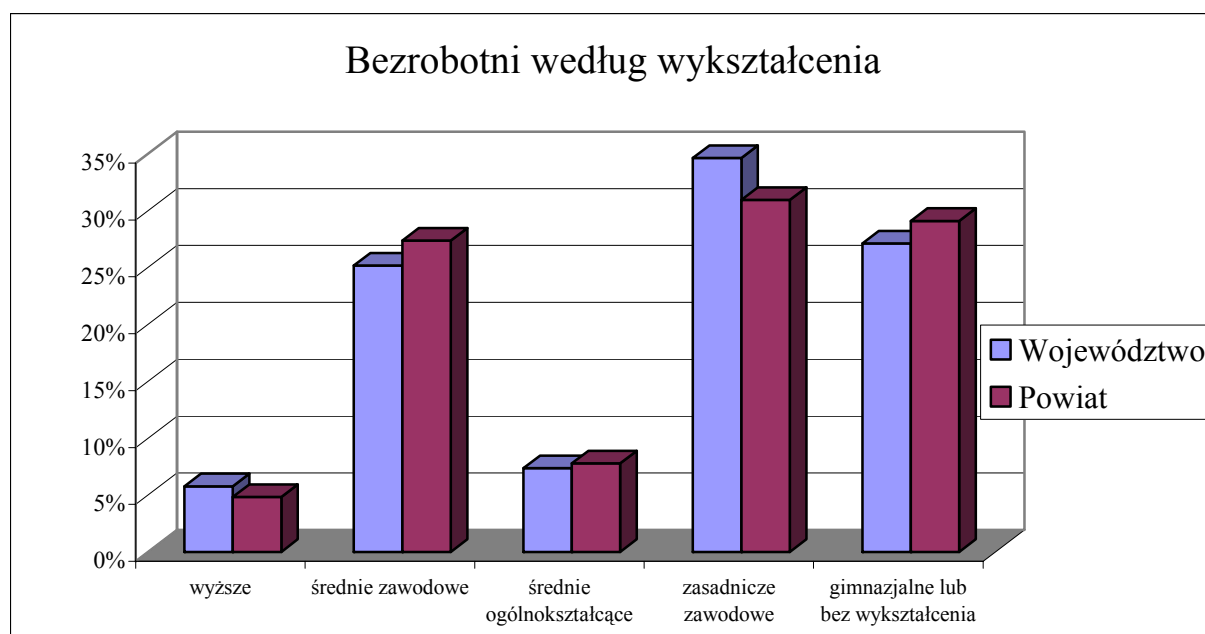
Lata	Stopa bezrobocia	Liczba bezrobotnych ogółem	W tym				
			Kobiety	Mieszkający na wsi	Zwolnieni z zakładu pracy	Dotychczas niepracujący	Absolwenci
2001	13,4%	5932	2915	4242	245	2764	468
2002	14,0%	6274	2978	4494	228	3035	416
2003	13,8%	6141	2929	4430	214	3035	466

Źródło: PUP Krasnystaw

Jak wynika z powyższych danych, liczba bezrobotnych podlegała stałemu wzrostowi aż do roku 2003, kiedy to nastąpił spadek. Niepokojący jest również fakt, że zaledwie 6,1% spośród bezrobotnych posiada prawo do zasiłku. Odsetek ten stale spada.

Istotnym czynnikiem różnicującym zagrożenie bezrobociem jest poziom wykształcenia. Rysunek nr 4 przedstawia strukturę zarejestrowanych bezrobotnych pod względem poziomu wykształcenia na dzień 30 kwietnia 2004 r. w powiecie krasnostawskim na tle województwa i kraju.

Rysunek nr 4.

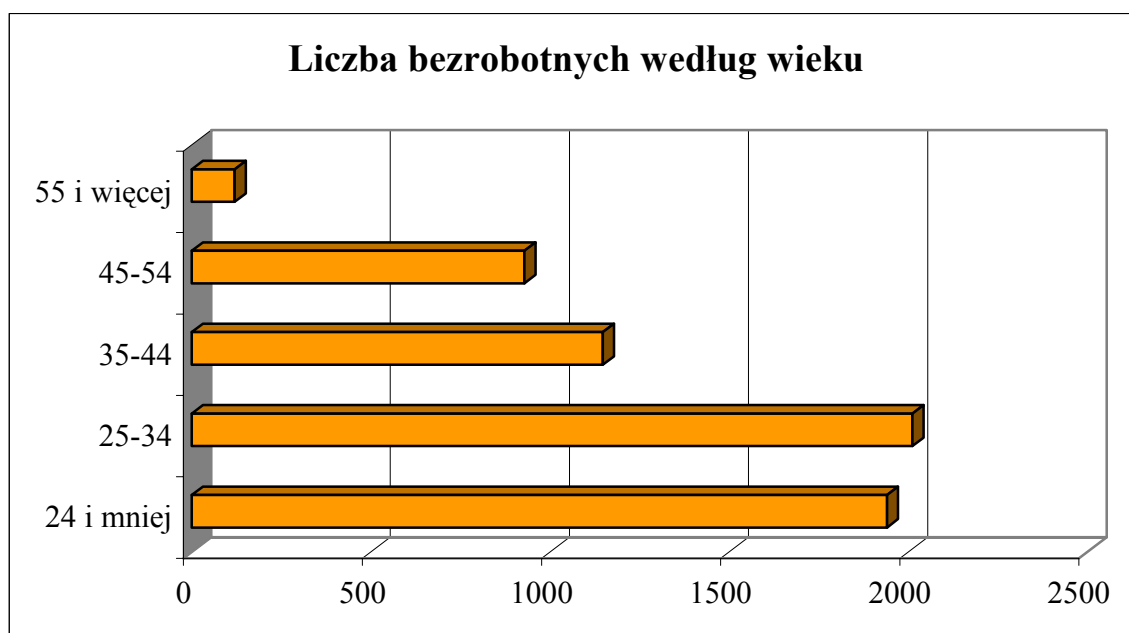
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

Wśród bezrobotnych w powiecie dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (30,93%) oraz gimnazjalnym i bez wykształcenia (29,09%). Najmniej liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem co najmniej średnim, w tym szczególnie z wyższym (4,84%). Struktura wykształcenia bezrobotnych w powiecie jest podobna do struktury w województwie. Nieznacznie niższy jest udział bezrobotnych z wykształceniem zawodowym, zaś z średnim zawodowym o 2 punkty procentowe wyższy.

Na rynku pracy zauważa się wzrost znaczenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji pracowników. Znaczna część osób bezrobotnych, kształcona i zdobywająca doświadczenie w warunkach dawniej funkcjonujących przedsiębiorstw, nie odpowiada wymaganiom aktualnego rynku pracy.

Bezrobocie w dużym stopniu dotknęło ludzi młodych w wieku 18 - 24 lat. W dniu 30.04.2004 r. stanowili oni 31,5% ogółu bezrobotnych w powiecie. Strukturę wieku bezrobotnych prezentuje rysunek nr 5.

Rysunek nr 5.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

Przyczyną takiego stanu rzeczy jest wspomniana już w opracowaniu sytuacja makroekonomiczna. Niska rentowność przedsiębiorstw sprawiała, że firmy skupiały się na cięciu kosztów, a nie inwestycjach. Ponadto, jeśli już dokonywano inwestycji to raczej w kapitał, a nie zatrudnianie nowych pracowników (w związku ze znacznie wyższymi kosztami kapitału ludzkiego w porównaniu do kapitału).

Bardzo ważnym czynnikiem, który w istotny sposób określa sytuację bezrobotnych jest również okres pozostawania bez pracy. Im dłuższa przerwa, tym mniejsze szanse na ponowne zatrudnienie. Rosnące wymagania pracodawców, zmiany techniki i organizacji pracy są czynnikami wskazującymi, że okres pozostawania bez pracy powinien być jak najkrótszy. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie (na dzień 31.12.2003 r.) aż 55,5% pozostawało bez pracy ponad 12 miesięcy. Sytuacja ta jest również zła z tego powodu, że *gros* tych osób traci, oprócz umiejętności, także zapał do poszukiwania pracy i wiarę w znalezienie jej.

Istotne jest również zestawienie zawodów, których posiadacze najczęściej są bezrobotni. Taka informacja powinna być uwzględniana przy tworzeniu kierunków nauczania oraz wyborze zawodu przez młodzież.

Bezrobotni z podziałem na wybrane zawody w 2003 r.:

Bez zawodu – 886 osób,

Inżynier ogrodnictwa – 10,

Inżynier rolnictwa – 20,

Inżynierzy pokrewni – 19,

Pedagog szkolny – 32,

Ekonomista – 63,

Politolog -31,
Specjalista administracji publicznej – 65,
Technik budownictwa – 75,
Technik mechanik – 267,
Technik technolog odzieży – 62,
Technik rolnik i ogrodnik 180,
Technik ekonomista – 160,
Fryzjer - 37,
Sprzedawca - 80,
Murarz – 95,
Ślusarz - 185
Tokarz - 58,
Mechanik samochodowy – 160,
Piekarz – 34
Krawiec - 98.

Dla łagodzenia skutków bezrobocia Powiatowy Urząd Pracy podejmuje wszystkie działania aktywizacyjne przewidziane prawnie dla tego typu instytucji. Należą do nich:

- pośrednictwo,
- szkolenia,
- poradnictwo, informacja zawodowa i kluby pracy,
- aktywizacja zawodowa absolwentów,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- pożyczki,
- programy specjalne,
- aktywizacja osób niepełnosprawnych.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy (m. in. małe możliwości rozwojowe istniejących już firm, zwolnienia z przyczyn ekonomicznych), nie ulegnie poprawie bez intensywnego rozwoju gospodarczego, który może w istotny sposób wpłynąć na obniżenie stopy bezrobocia w powiecie. Sprzyjać temu może obserwowany obecnie początek ożywienia gospodarczego, aczkolwiek właściwym wydaje się wsparcie w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw.

2.2.3. Kultura i sport

Kultura

Rozpowszechnianiem kultury na terenie powiatu krasnostawskiego zajmują się różnego rodzaju instytucje oraz ośrodki kultury. Do najbardziej aktywnych placówek kulturalnych należą:

1. Miasto Krasnystaw:

- Muzeum Regionalne,
- Młodzieżowy Dom Kultury,
- Krasnostawski Dom Kultury,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Powiatowa Biblioteka Publiczna,
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia

Najważniejsze imprezy w mieście Krasnystaw: koncert GLORIA VITAE, plener malarski Krasnostawskie krajobrazy, V Wojewódzki Konkurs Norwidowski, Ogólnopolskie Święto Chmielarzy i Piwowarów CHMIELAKI, Dni Krasnegostawu, Powiatowe Forum Gospodarcze.

2. Gmina Krasnystaw

Placówki kulturalne:

- Gminny Ośrodek Kultury w Siennicy Nadolnej,
- Wiejskie Domy Kultury w Małochwieju Małym, Zakręciu i Łatyczowie,
- Świetlice wiejskie w Czarnoziemiu, Niemienicach i Wincentowie,
- Świetlica środowiskowa i Punkt Informacji Europejskiej w Siennicy Nadolnej.
- Imprezy: akademie okolicznościowe, festyny ludowe, dożynki wiejskie, plenery malarskie, zabawy, dyskoteki .
- Zespoły Artystyczne: Kapela Ludowa z Małochwieja Małego; kapela ludowa CUKROWNIACY z Siennicy Nadolnej, Kabaret CZARNY SALCESON, Zespół śpiewaczy TONACJA; KGW z Małochwieja Dużego, Trio wokalne - instrumentalne z Siennicy Nadolnej.

3. Gmina Rejowiec

Placówki i stowarzyszenia kulturalne:

- Gminny Ośrodek Kultury,
- Towarzystwo Regionalne REJOWIEC,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Leonowie.
- Imprezy: Regionalny Przegląd Piosenki i Przyśpiewki, Przegląd teatrów dziecięcych i młodzieżowych, międzynarodowe warsztaty plastyczne, eliminacje do Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych, obchody świąt państwowych, dożynki, konkursy.

4. Gmina Siennica Różana

Placówki kulturalne:

- Gminny Ośrodek Kultury w Siennicy Różanej,
- Biblioteka Gminna,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Siennickiej.
- Imprezy: plenery malarskie, wystawy fotograficzne, powiatowe święto ludowe, przegląd piosenki biesiadnej, spotkania przy muzyce, majówka na rowerach, wieczorki poezji, imprezy okolicznościowe, dożynki gminne.

5. Gmina Łopiennik Górny

Placówki kulturalne:

- Gminny Ośrodek Kultury,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Łopienniku Górnym, Filia w Żulinie
- Imprezy: powiatowy przegląd pieśni i piosenki religijnej, zawody sportowo - pożarnicze, dożynki gminne, przegląd twórczości ludowej, konkursy tematyczne.

6. Gmina Żółkiewka

Placówki kulturalne:

- Ośrodek Kultury Samorządowej,
- Biblioteka Gminna, Filia w Wierzchowinie,
- Regionalne Towarzystwo Przyjaciół Żółkiewki.
- Imprezy: gminny festiwal kolęd jasełek i pastorałek, gminne święto kobiet, żółkiewskie spotkania z twórczością ludową, powiatowy festyn rodzinny, Biesiada Nad Wodą, dożynki gminne, konkurs recytatorski, Dzień Dziecka.

7. Gmina Izbica

Placówki kulturalne:

- Samorządowy Ośrodek Kultury i Filie,
- Gminna Biblioteka Publiczna.
- Imprezy: festyny ludowe, obchody świąt i rocznic państwowych, obchody jubileuszy Orkiestry Dętej i Biblioteki, zajęcia w kołach i sekcjach zainteresowań, dożynki powiatowe i gminne, udział w konkursach artystycznych powiatu krasnostawskiego.

Sport

Na terenie powiatu działają następujące kluby sportowe:

- Parafialny Klub Sportowy BRAT w Siennicy Nadolnej,
- Krasnostawski Klub Sportowy SOKÓŁ,
- Gminno - Ludowy Klub BŁĘKITNI w Fajslawicach,
- Parafialno - Gminny Klub Sportowy FRASSATI w Fajslawicach,
- Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Krasnymstawie,
- Ludowy Klub Sportowy w Białce,

- Gminno – Szkolny Klub Sportowy TATRAN w Kraśniczynie,
- Gminny Klub Sportowy RUCH w Izbicy,
- Krasnostawskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Krasnymstawie,
- Miejsko - Gminny Klub Sportowy „START 1944” w Krasnymstawie,
- Gminno - Cukrowniczy Klub Sportowy UNIA w Rejowcu,
- Stowarzyszenie –Międzygminny Klub Sportowy w Rudniku,
- Międzyszkolny Klub Sportowy „Junior” w Krasnymstawie,
- Ludowy Międzyszkolny Klub Sportowy w Krasnymstawie,
- Uczniowski Klub Sportowy przy SP Nr 4 w Krasnymstawie,
- Uczniowski Klub Sportowy przy SP Nr 1 w Krasnymstawie,
- Uczniowski Klub Sportowy ŻACZEK przy SP w Boniewie,
- Szkolny Klub Sportowy MŁODZIK,
- Uczniowski Klub Sportowy POLANA przy Zespole Szkół w Siennicy Różanej,
- Uczniowski Klub Sportowy AMICUS w Łopienniku Górnym,
- Gminny Klub Sportowy HETMAN w Żółkiewce,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy w Krasnymstawie,
- Uczniowski Klub Sportowy ZETKA przy ZSP Nr 1 w Krasnymstawie,
- Ludowy Uczniowski klub Sportowy KINGA przy PZ LZS,
- Uczniowski Klub Sportowy ORLĘTA w Krasnymstawie,
- Klub Szachowo - Warcabowy KRASNOSTAWIANIE,
- Ludowy Międzyszkolny Klub Sportowy przy ZSP Nr 2 w Krasnymstawie,
- Uczniowski Klub Sportowy VICTORIA,
- Uczniowski Klub Sportowy KOBRA,

2.2.4. Oświata i wychowanie

Na terenie powiatu krasnostawskiego w roku szkolnym 2002/2003 funkcjonowało 50 szkół podstawowych, w których uczyło się 6 254 uczniów. Od roku szkolnego 2000/2001 ubyło 365 uczniów oraz 5 placówek szkolnych. Podstawowe dane o szkolnictwie podstawowym w powiecie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 13.

Rok szkolny	Liczba szkół		Liczba uczniów		Liczba uczniów na 1 nauczyciela		Liczba uczniów na 1 szkołę	
	woj. lubelskie	powiat krasnost.	woj. lubelskie	powiat krasnost.	woj. lubelskie	powiat krasnost.	woj. lubelskie	powiat krasnost.
2000/2001	1 307	55	195 697	6 619	13,3	12,7	149,7	120,3
2001/2002	1 243	50	188 867	6 504	14,3	13,3	151,9	130,1
2002/2003	1 231	50	181 285	6 254	13,5	13,2	147,3	125,1

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Z danych zawartych w tabeli wynika, że powiat krasnostawski ma bardzo zbliżony do wojewódzkiego wskaźnik liczby uczniów przypadających na 1 nauczyciela, natomiast szkoły liczą przeciętnie mniej uczniów.

Inaczej niż w przypadku szkół podstawowych, szkół gimnazjalnych w ostatnich latach przybywało i we wrześniu 2002 r. było ich 23. Dane o szkolnictwie gimnazjalnym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 14.

Rok szkolny	Liczba szkół		Liczba uczniów		liczba uczniów na 1 nauczyciela		liczba uczniów na 1 szkołę	
	woj. lubelskie	powiat krasnost.	woj. lubelskie	powiat krasnost.	woj. lubelskie	powiat krasnost.	woj. lubelskie	powiat krasnost.
2000/2001	380	18	72 190	2 406	16,7	17,2	190,0	133,7
2001/2002	389	20	106 103	3 547	17,8	19,2	272,8	177,4
2002/2003	407	23	103 879	3 466	16,3	17,5	255,2	150,7

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

W szkołach gimnazjalnych na 1 nauczyciela przypada więcej uczniów, szkoły liczą też więcej uczniów. Na tle średniej z województwa lubelskiego widać wyraźnie, że gimnazja powiatu są znacznie mniejsze - liczą przeciętnie 151 osób, o 41% mniej niż w województwie.

Z punktu widzenia strategicznych kierunków rozwoju powiatu krasnostawskiego, kluczowe znaczenie ma nauczanie ponadgimnazjalne. Należy pamiętać, iż szkolnictwo to leży w gestii Starostwa Powiatowego i będzie możliwe do modelowania na poziomie strategii realizowanej przez władze powiatowe.

W ramach powiatowej oświaty publicznej funkcjonuje w powiecie krasnostawskim 9 szkół ponadgimnazjalnych:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Wł. Jagiełły w Krasnymstawie,
- II Liceum Ogólnokształcące im. C.K. Norwida w Krasnymstawie,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. T. Kościuszki w Krasnymstawie,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. B. Głowackiego w Krasnymstawie,
- Zespół Szkół Publicznych im. M. Reja w Rejowcu,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Żółkiewce,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Tarnogórze,
- Zespół Szkół w Siennicy Różanej,
- Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Krasnymstawie,

Ofertę edukacyjną uzupełnia Młodzieżowy Dom Kultury w Krasnymstawie.

Tabela nr 15 prezentuje dane dotyczące szkół ponadgimnazjalnych funkcjonujących na terenie powiatu krasnostawskiego w roku szkolnym 2002/2003.

Tabela nr 15.

Szkoły	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba absolwentów
Zasadnicze zawodowe	3	340	217
Licea profilowane	2	62	x
Średnie zawodowe	13	1 771	415
Średnie ogólnokształcące	9	1 645	457

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli, wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych najwięcej jest uczniów szkół średnich zawodowych. Jednak najwięcej absolwentów pochodzi ze szkół ogólnokształcących.

Na terenie powiatu krasnostawskiego działa jedna szkoła wyższa. Jest to filia Akademii Rolniczej w Lublinie, która od 1 października 2000 r. realizuje w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Krasnymstawie zajęcia dydaktyczne na Zaocznych Studiach Zawodowych, na kierunku Technika Rolnicza i Leśna, specjalność Technika Komputerowa w Inżynierii Rolniczej.

Dla oceny potencjału ludzkiego powiatu krasnostawskiego - jego szans konkurowania na nowoczesnym rynku pracy, zmuszającym do elastyczności, zmian zawodu, istotne jest uzyskanie informacji o strukturze wykształcenia. Podstawowe dane na ten temat (dla ludności w wieku 13 lat i więcej, wg stanu na koniec 2002 r., prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 16.

Poziom kształcenia	Województwo lubelskie (%)	Powiat krasnostawski (%)
wyższe	9,4	5,8

policealne	3,5	3,6
średnie	27,6	24,2
zasadnicze zawodowe	20,2	19,6
podstawowe ukończone	33,4	39,6
podstawowe nieukończone	5,3	7,0
nieustalony	0,6	0,2

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002

Struktura wykształcenia wskazuje na bariery, jakie mogą się pojawić przed próbami wdrażania zasad nowoczesnej gospodarki. Przedstawione dane mogą zniechęcać do lokowania nowoczesnych zakładów wymagających wysoko wykwalifikowanej siły roboczej, trudne wyzwanie stoi przed powiatem również w perspektywie mających zachodzić zmian w rolnictwie.

Wśród mieszkańców powiatu krasnostawskiego w wieku od 13-go roku życia, aż 47% ma co najwyżej wykształcenie podstawowe (w województwie - 39%), zasadnicze zawodowe - 20% (województwo - tyle samo), a co najmniej średnie - 34 % (województwo - 40%). Powiat na tle województwa prezentuje się więc niekorzystnie.

Ostatnim elementem analizy szkolnictwa w powiecie jest oszacowanie, na podstawie prognozy demograficznej opublikowanej w 2004 r., przewidywanej liczby uczniów w poszczególnych grupach wiekowych. Analiza ta ma na celu dostarczenie wytycznych do części planistycznej odnośnie zapotrzebowania na określoną wydajność poszczególnych rodzajów szkół. Prognoza szkolnictwa wynika w sposób prosty z przedstawionej wcześniej prognozy demograficznej powiatu.

W tabeli nr 17 zaprezentowano szacunkową prognozę liczby uczniów w poszczególnych grupach wiekowych do roku 2015.

Tabela nr 17.

Grupy wiekowe	2002	2005	2010	2015
7-12	6 175	5 352	4 129	3 845
13-15	3 403	3 264	2 587	1 996
16-18	3 927	3 342	2 947	2 299
Zmiany w % (rok bazowy - 2002)				
7-12	x	-13,3	-33,1	-37,7
13-15	x	-4,1	-24,0	-41,3
16-18	x	-14,9	-25,0	-41,5

Źródło: Prognoza Demograficzna na lata 2003 - 2030, GUS

Na podstawie zestawienia można zauważyć, jak w związku z negatywnymi zjawiskami demograficznymi, zmniejszy się liczba uczniów w grupach szkoły podstawowej, gimnazjum oraz szkół ponadgimnazjalnych. Podział według grup wiekowych odzwierciedla

obecny system edukacji zgodnie z którym szkoła podstawowa jest 6 letnia, a gimnazjum i liceum ogólnokształcące - 3 letnie. Największy spadek liczby uczniów dotknie szkoły ponadgimnazjalne: 15% do roku 2005 i 42% do roku 2015. Poważne zmiany liczby uczniów pociągną za sobą konieczność podjęcia zmian w organizacji systemu szkolnictwa na terenie powiatu.

Reasumując wyniki powyższej analizy można stwierdzić, iż:

- Liczba uczniów przypadających na jednego nauczyciela w powiecie krasnostawskim jest zbliżona do średniej w województwie lubelskim.
- Liczba szkół podstawowych i gminazjalnych jest wystarczająca; uwzględniając spadek urodzin w ostatnich latach nastąpi konieczność zamknięcia części z nich. Szkoły te już obecnie są znacznie mniejsze niż w województwie lubelskim.
- Powiat na tle województwa posiada mniej korzystną strukturę wykształcenia: mniejszy odsetek dysponuje wykształceniem co najmniej średnim. Pozytywnym jest fakt, że w chwili obecnej w średnich szkoły zawodowych i ogólnokształcących uczy się znacznie więcej uczniów niż w szkołach zasadniczych zawodowych.

2.2.5. Ochrona zdrowia

Opieka medyczna na terenie powiatu krasnostawskiego składa się z podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnego leczenia specjalistycznego, leczenia zamkniętego (szpitalnego) oraz pomocy doraźnej wyjazdowej (pogotowie). Poniżej przedstawiono placówki tych typów.

Tabela nr 18.

Podstawowa opieka zdrowotna	
Krasnystaw (miasto)	
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarzy Rodzinnych w Krasnymstawie ul. Sobieskiego 4 A, 22 – 300 Krasnystaw
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łopienniku - Przychodnia w Krasnymstawie ul. Sobieskiego 4, 22 – 300 Krasnystaw
3.	Grupowa Praktyka Lekarska w Krasnymstawie Lekarze: Błotniak, Celińska – Brzuchacz, Gawlikowska, Hemerling, Piłat Sp. p. ul. Sobieskiego 4, 22 – 300 Krasnystaw
4.	Grupowa Praktyka Lekarska w Krasnymstawie Lekarze: Lubaś, Sikora, Wolska Sp. p., ul. Sobieskiego 4, 22 – 300 Krasnystaw
5.	Indywidualna Praktyka Lekarza Rodzinnego Maria Szumigaj ul. Sobieskiego 4, 22 – 300 Krasnystaw
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie - Przychodnia ul. Browarna 6, 22 – 300 Krasnystaw
7.	Indywidualna Praktyka Położnej Środowiskowo – Rodzinnej – Barbara Mróz ul. Sobieskiego 4, 22 – 300 Krasnystaw

8.	Indywidualna Praktyka Położnej Środowiskowo – Rodzinnej – Ewa Pęczak ul. Sobieskiego 4, 22 – 300 Krasnystaw
9.	Indywidualna Praktyka Położnej Środowiskowo – Rodzinnej – Janina Policha ul. Sobieskiego 4, 22 – 300 Krasnystaw
Gmina Krasnystaw	
10.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ Spes” s.c. w Siennicy Nadolnej, Osiedle Cu- krowni 15 G, 22 – 302 Siennica Nadolna
Gmina Fajslawice	
11.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Fajslawicach 22 – 355 Fajslawice 107 A
Gmina Gorzków	
12.	Indywidualna Praktyka Lekarza Rodzinnego Tadeusz Basiński 22 – 315 Gorzków, ul. Nadrzeczna 1
13.	Indywidualna Praktyka Lekarza Rodzinnego Grażyna Brych - Pietraś 22 – 315 Gorz- ków, ul. Nadrzeczna 1
14.	Indywidualna Praktyka Lekarza Rodzinnego Julitta Kaszycka - Policha 22 – 315 Gorz- ków, ul. Nadrzeczna 1
Gmina Izbica	
15.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia w Izbicy ul. Rynek 29, 22 – 375 Izbica
16.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Orłowie Murowanym, 22 –376 Orłów Muro- wany 3
Gmina Kraśniczyn	
17.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kraśniczynie, ul. Kościuszki 14, 22 – 310 Kraśniczyn
Gmina Łopiennik	
18.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łopienniku Nadrzecznym, 22 – 351 Łopiennik Nadrzeczny 101
Gmina Rejowiec	
19.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ Inter – Med” w Rejowcu Osadzie ul. Kościuszki 111, 22 – 360 Rejowiec Osada
20.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ Rej – Med” w Zawodówce 22 – 363 Zawadówka 15

Gmina Rudnik	
21.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia s.c. w Rudniku, 22-330 Rudnik 64
Gmina Siennica Różana	
22.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siennicy Różanej 22 – 304 Siennica Różana 259
Gmina Żółkiewka	
23.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żółkiewce ul. Żółkiewskiego 18, 22 – 335 Żółkiewka

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

Tabela nr 19.

Ambulatoryjne lecznictwo specjalistyczne	
1.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie - Przychodnia ul. Sobieskiego 4 22-300 Krasnystaw, poradnie: 1. diabetologiczna 2. endokrynologiczna 3. gastroenterologiczna 4. hematologiczna 5. dermatologiczna 6. neurologiczna 7. onkologiczna 8. gruźlicy 9. pulmonologiczna dla dzieci 10. reumatologiczna 11. neonatologiczna 12. ginekologiczno – położnicza 13. chirurgii ogólnej 14. chirurgii naczyniowej 15. urazowo – ortopedyczna 16. wad postawy 17. preluksacyjna 18. okulistyczna 19. otolaryngologiczna 20. urologiczna 21. zdrowia psychicznego 22. psychologiczna 23. terapii uzależnień od alkoholu

	24.terapii uzależnień od środków odurzających 25.rehabilitacyjna
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie - Przychodnia ul. Browarna 6, 22 – 300 Krasnystaw, poradnie: 26.ginekologiczno – położnicza 27.okulistyczna

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

Tabela nr 20.

Lecznictwo zamknięte (szpital)	
1.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie – Szpital 22-300 Krasnystaw, ul. Głowackiego 3, oddziały: • chorób wewnętrznych • dziecięcy • ginekologiczno – położniczy • chirurgiczny • okulistyczny • neonatologiczny • anestezjologii i intensywnej terapii • szpitalny oddział ratunkowy ul. Okrzei 17: • gruźlicy i chorób płuc • opieki długoterminowej ul. Sobieskiego 4 C: • neurologiczny • reumatologiczny

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

Tabela nr 21.

Pomoc doraźna wyjazdowa (pogotowie)	
1.	Stacja Ratownictwa Medycznego SP ZOZ w Chełmie Dział Pomocy Doraźnej w Krasnymstawie, ul. Piłsudskiego 97, 22 – 300 Krasnystaw Zespół Wyjazdowy w Żółkiewce, 22-335 Żółkiewka

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

Według danych Urzędu Statystycznego w Lublinie na koniec 2002 r., w szpitalu krasnostawskim, dysponującym 370 łózkami, leczyło się 12 596 pacjentów (tendencja wzrostowa od 2000 r.).

Na terenie powiatu działają także 23 apteki, 8 z nich zlokalizowanych w mieście Krasnystaw oraz szereg gabinetów stomatologicznych. Wg stanu na koniec grudnia 2002 r., na 1 aptekę przypadało 3 550 mieszkańców i było to wyraźnie mniej niż średnio w województwie – 3047 osób.

Dostępność opieki medycznej na terenie powiatu jest silnie zróżnicowana, co daje się zauważyć na podstawie poniżej zaprezentowanych danych dotyczących liczby porad w placówkach ambulatoryjnych opieki zdrowotnej w 2002 r.

Tabela nr 22.

Wyszczególnienie	Porad w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	
	w liczbach bezwzględnych	na 1 mieszkańca
Woj. lubelskie	13 109 039	6,0
Powiat krasnostawski	470 794	6,0
Miasto Krasnystaw	226 048	11,5
Fajstów	23 643	4,6
Gorzków	29 300	6,9
Izbica	35 164	3,8
g. Krasnystaw	22 413	2,4
Kraśniczyn	20 175	4,5
Łopiennik Górny	25 222	5,6
Rejowiec	27 930	4,0
Rudnik	16 090	4,4
Siennica Różana	18 411	4,1
Żółkiewka	26 398	4,1

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Mieszkańcy powiatu korzystają z porad ambulatoryjnych równie często jak wszyscy mieszkańcy województwa lubelskiego. Pokaźne rozpiętości występują między poszczególnymi gminami, a przede wszystkim na linii miasto – wieś. Mieszkańcy gmin wiejskich korzystają z placówek miasta, prawdopodobnie dlatego najniższy wskaźnik analizowanych porad uzyskała gmina wiejska Krasnystaw.

2.2.6. Pomoc społeczna

Obowiązek wykonywania zadań pomocy społecznej spoczywa na gminach oraz na administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą. Do zadań powiatu należą: prowadzenie i finansowanie rodzin zastępczych, prowadzenie i finansowanie placówek opiekuńczo-

wychowawczych (Domy Dziecka, Rodzinne Domy Dziecka, Świetlica Terapeutyczna), prowadzenie i finansowanie Domów Pomocy Społecznej oraz kierowanie osób ubiegających się o umieszczenie w takiej placówce.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób objętych pomocą społeczną w poszczególnych gminach powiatu krasnostawskiego w latach 2001 - 2003 roku.

Tabela nr 23.

MOPS/GOPS	2001			2002			2003		
	Liczba rodzin	Liczba osób	Wydatki w tys. zł	Liczba rodzin	Liczba osób	Wydatki w tys. zł	Liczba rodzin	Liczba osób	Wydatki w tys. zł
Fajslawice	255	644	205	344	829	275	354	936	249
Gorzków	87	108	207	86	104	222	84	198	204
Izbica	524	556	949	549	644	897	644	771	893
Krasnystaw Gmina	390	410	893	484	845	1 188	503	808	1 041
Krasnystaw Miasto	1 082	2 955	2 538	1 154	3 233	2 966	1 163	3 236	2 600
Kraśniczyn	243	367	623	276	415	726	302	478	652
Łopiennik	163	166	336	257	474	400	261	487	359
Rejowiec	411	1 459	1 017	474	1 660	1 035	511	1 818	904
Rudnik	515	871	473	575	893	492	447	661	389
Siennica Różana	162	669	346	196	853	410	213	890	358
Żółkiewka	197	296	325	211	279	429	227	291	354
Ogółem	4 029	8 501	7 912	4 606	10 229	9 040	4 709	10 574	8 003

Źródło: MOPS, GOPS z terenu powiatu krasnostawskiego

Najwięcej osób skorzystało z pomocy w gminie miejskiej oraz wiejskiej Krasnystaw, a także w Izbicy. Najmniej w gminie Gorzków i Fajslawice.

W poniższej tabeli zestawiono przyczyny przyznawania świadczeń z ilością rodzin korzystających z pomocy w 2003 roku.

Tabela nr 24.

MOPS /GOPS	2003																							
	A*		B		C		D		E		F		G		H		I		J		K		L	
	1*	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
Fajslawice	76	317	0	0	0	0	0	0	20	98	41	172	53	199	32	143	65	337	14	53	0	0	2	7
Gorzków	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6	16	16	45	48	12	12	4	4	1	1	0	0	0	0
Izbica	281	640	0	0	0	0	0	0	38	178	261	936	152	677	109	359	60	324	0	0	0	0	2	10
Krasnystaw G	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	197	790	196	589	135	506	0	0	0	0	0	0	0	0
Krasnystaw M	666	1915	3	5	6	6	0	0	40	172	535	1845	696	1693	309	933	146	590	138	402	3	19	1	4
Kraśniczyn	73	296	1	1	1	1	0	0	45	205	109	406	118	213	76	249	63	296	6	15	0	0	2	4
Łopiennik	42	105	0	0	0	0	0	0	17	81	83	249	55	176	35	145	39	156	9	19	0	0	1	2

Rejowiec	232	898	40	155	1	1	0	0	26	124	136	44	295	119 0	118	362	135	670	81	226	0	0	4	11
Rudnik	10	21	0	0	0	0	0	0	24	87	96	384	117	420	193	744	28	180	25	88	0	0	0	0
Siennica Róż	41	181	0	0	0	0	0	0	10	52	91	410	77	247	17	67	63	387	4	20	0	0	0	0
Żółkiewka	193	767	0	0	0	0	4	41	17	90	101	442	69	257	23	89	9	63	8	38	0	0	0	0
Razem	161 4	514 0	44	161	8	8	4	41	243	109 3	166 6	569 4	187 3	570 9	105 9	360 9	612	300 7	286	862	3	19	12	38

*A - Ubóstwo, B - Sieroctwo, C - Bezdomność, D - Rodziny wielodzietne, E - Potrzeba ochrony macierzyństwa, F - Bezrobocie, G - Niepełnosprawność, H - Długotrwała choroba, I - Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, J - Alkoholizm, K - Narkomania, L - Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego.

1 - Liczba rodzin objętych pomocą, 2 - Liczba osób objętych pomocą.

Źródło: MOPS/GOPS z powiatu krasnostawskiego

Najczęstsze przyczyny przyznawania świadczeń przez ośrodki pomocy społecznej to niepełnosprawność, bezrobocie i długotrwała choroba.

Z powodu niepełnosprawności korzystało 5 709 osób, czyli 7,3% ludności powiatu. W obliczu pozostającego na wysokim poziomie bezrobocia, spadającego odsetka osób bez pracy i bez prawa do zasiłku, można się spodziewać powiększania skali ubóstwa w powiecie. Będzie to miało przełożenie na skalę potrzeb finansowych ośrodków pomocy społecznej w powiecie.

2.2.7. Mieszkalnictwo

Jak wynika z danych statystycznych, sytuacja mieszkaniowa w powiecie krasnostawskim nieznacznie odbiega od sytuacji w województwie lubelskim. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2002 r. powiecie wyniosła 76,4 m², w województwie natomiast 73,3 m². Powierzchnia użytkowa na 1 osobę wyniosła w powiecie 23,4 m², w województwie zaś 21,5 m². Przeciętna liczba osób w mieszkaniu w powiecie wyniosła 3,26, w województwie 3,40. Wszystko to oznacza, że sytuacja mieszkaniowa jest w powiecie względnie korzystna.

Podstawowe dane o mieszkalnictwie w powiecie, na tle województwa oraz całego kraju przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 25.

Wyszczególnienie	Mieszkania		Izby w tys.	Powierz. użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętna				
					Liczba izb w mieszk.	Liczba osób na		Powierzchnia użytkowa w m ²	
	Ogółem w tys.	własność gminy w %				1 mieszk.	1 izbę	1 mieszk.	Na 1 os.
Polska	11632,7	11,6	43 004,4	797 055	3,69	3,25	0,88	68,6	21,0
Woj. Lubelskie	638,9	5,1	2 387,3	46 860	3,73	3,40	0,91	73,3	21,5
Powiat krasnostawski	23,7	2,5	86,8	1 811	3,66	3,26	0,89	76,4	23,4

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, 2002

Nowych lokali przybywa coraz mniej: w 2000 r.: 89, w 2001: 74 i w 2002: 49, mają natomiast coraz większą powierzchnię: w 2002 r. było to 143,4 m². Wszystkie oddane do użytku mieszkania pochodzą z budownictwa indywidualnego.

Na tle województwa gorzej natomiast wypada w powiecie wyposażenie mieszkań w instalacje:

- wodociąg: 85,8% (powiat) i 89,4% (województwo),

- ustęp: 62,1% i 77,0%,
- łazienkę: 65,5% i 77,5%,
- gaz z sieci: 25,8% i 39,2%,
- centralne ogrzewanie: 60,4% i 72,1%.

W przedstawionym porównaniu powiat krasnostawski wypada stosunkowo najlepiej pod względem dostarczenia do mieszkań wody. Największy dystans od województwa dzieli go pod względem zgazyfikowania.

2.2.8. Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie powiatu krasnostawskiego działa komenda powiatowa oraz sześć posterunków ulokowanych w gminach.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie komisariatów policji, liczby przestępstw stwierdzonych i współczynnika wykrywalności.

Tabela nr 26.

Jednostka	Przestępstwa stwierdzone			Współczynnik wykrywalności przestępstw		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Posterunek Policji w Gorzkowie	-	-	76	-	-	82,9 %
Posterunek Policji w Łopienniku Górnym	-	-	145	-	-	82,2 %
Posterunek Policji w Izbicy	-	-	203	-	-	88,7 %
Posterunek Policji w Siennicy Różanej	-	-	85	-	-	76,5 %
Posterunek Policji w Rejowcu	-	-	198	-	-	75,5 %
Posterunek Policji w Żółkiewce	-	-	101	-	-	88,5 %
Komenda Powiatowa Policji w Krasnymstawie	1735	1844	1827	74,3 %	77,6 %	78,4 %

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

Istotne jest również porównanie danych dotyczących przestępczości w powiecie z województwem i krajem.

Tabela nr 27.

Wyszczególnienie	Powiat	Województwo	Polska
Rok 2002			
Liczba przestępstw ogółem	1 844	65 757	1 404 229
(na 1000 mieszk.)	23,61	29,90	36,73
w tym o charakterze kryminalnym	1 109	42 802	1 083 854
(na 1000 mieszk.)	14,20	19,48	28,36

Liczba ludności	78 102	2 197 000	38 218 500
Rok 2001			
Liczba przestępstw ogółem	1 735	64 022	1 390 089
(na 1000 mieszk.)	21,66	28,71	35,97
w tym o charakterze kryminalnym	1 163	44 762	1 107 073
(na 1000 mieszk.)	14,52	20,09	28,66
Liczba ludności	80 091	2 227 600	38 632 500

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003 oraz Rocznik Statystyczny Województw 2003

Województwo lubelskie charakteryzuje się znacznie wyższym wskaźnikiem wykrywalności przestępstw - 66,8%, niż Polska - 54,9% (w 2002 r.). Na podstawie przedstawionych danych można odnieść wrażenie, że bezpieczeństwo w powiecie jest na dobrym, ponadprzeciętnym poziomie i ulega dalszej, choć powolnej poprawie.

Teren powiatu objęty jest m.in. następującymi programami prewencyjnymi policji:

1. „Żyj normalnie”. Program o charakterze edukacyjnym. Celem głównym programu jest zapobieganie przestępczości i demoralizacji wśród nieletnich – przede wszystkim uczniów szkoły podstawowej. Celami pośrednimi są m.in.: rozwijanie poczucia odpowiedzialności za własne postępowanie, uświadomienie konieczności przestrzegania norm współżycia, zwiększenie świadomości niebezpieczeństwa wynikającego z lekkoomyślności zabaw, kształtowanie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo i zdrowie własne i innych, wskazywanie niebezpieczeństwa jakie niesie za sobą zażywanie narkotyków, alkoholu lub innych substancji uzależniających. Autorem programu jest Komenda Główna Policji.
2. „Program poprawy ochrony obiektów muzealnych i sakralnych oraz innych obiektów, w których gromadzone są dobra kultury”. Program o charakterze organizacyjno – wykonawczym. Celem głównym jest poprawa ochrony obiektów, w których gromadzone są dobra kultury, natomiast celami pośrednimi m.in. są: poprawa współpracy pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za zabezpieczenie dóbr kultury przed przestępczością, utworzenie wspólnego, stałego zespołu wojewódzkiego do zwalczania przestępczości i strat w dobrach kultury, poprawa przepływu informacji o skradzionych i zaginionych dobrach kultury i zwiększenie działalności szkoleniowej i informacyjnej uświadamiającej stopień ryzyka i zagrożenia osobom odpowiedzialnym za stan bezpieczeństwa dóbr kultury narodowej. Inicjatorem programu jest KGP. Podmiotami uczestniczącymi w realizacji programu obok Policji są: przedstawiciele Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Państwowej Straży Pożarnej, Urzędu Celnego i Diecezjalnych Konserwatorów Zabytków.
3. „Identyfikacja”. Celem głównym programu jest ograniczenie zjawiska kradzieży rowerów, a także innych przedmiotów wartościowych. Celem pośrednim jest ułatwienie jednoznacznej identyfikacji rzeczy utraconej w wyniku przestępstwa. Inicjatorem programu jest KWP w Lublinie. Podmiotami współuczestniczącymi są organy samorządu

terytorialnego i firmy ubezpieczeniowe, które przyczyniły się m.in. do zakupu urządzeń służących do znakowania.

4. „Bezpieczny Powiat”. Celem głównym programu jest poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu, zaś celami pośrednimi są m.in.: poprawa zaufania społeczeństwa do Policji, aktywizacja społeczności lokalnych do wspólnych działań i wypracowanie właściwych form współpracy, informowanie społeczeństwa o sposobach i metodach zabezpieczenia mienia, stworzenie systemów samopomocy sąsiedzkiej oraz utworzenie funduszu na realizację przedsięwzięć programowych. Inicjatorem programu jest KGP. W realizacji powyższego programu biorą udział obok Policji przedstawiciele samorządu terytorialnego, administracji rządowej, instytucji i organizacji, które z racji obowiązku ustawowego bądź statutowego zobowiązane są do działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz osoby fizyczne. W ramach powyższego programu realizowane są tzw. programy cząstkowe tj.: „Bezpieczny parking”, „Bezpieczny dom”, „Bezpieczna ulica”, „Bezpieczny biznes”. „Bezpieczna droga”.
5. „Bezpieczne Miasto”. Założenia programu i jego cele są identyczne jak w programie „Bezpieczny powiat” przy czym jego zasięg ograniczony jest do terenu miasta (gminy). Po uwzględnieniu założeń wymienionego programu, w tabeli dotyczącej liczby realizowanych programów prewencyjnych zakwalifikowano go jako adresowany zarówno do dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży, a także mający charakter organizacyjno-wykonawczy i edukacyjny.
6. „Bezpieczna droga do szkoły”. Program o charakterze edukacyjnym, którego głównym celem jest poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na drogach. Celem pośrednim jest zmniejszenie liczby wypadków i kolizji drogowych z udziałem nieletnich. Inicjatorem programu jest KGP. Realizacją programu zajmują się policjanci Sekcji RD i policjanci-specjaliści ds. nieletnich.
7. „Bezpiecznie w szkole i poza szkołą”. Program edukacyjny, którego celem głównym jest wykreowanie bezpiecznych zachowań wśród dzieci i młodzieży. Do celów pośrednich należą m.in.: poszerzenie wśród uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej wiedzy o Policji i metodach zapobiegania przestępczości, zapoznanie z problematyką demoralizacji, przemocy w rodzinie, bezpieczeństwa w ruchu drogowym i przy wykonywaniu prac polowych.
8. „Uwaga zagrożenie”. Głównym jego celem jest powstrzymanie zjawiska narkomanii, alkoholizmu, wandalizmu i przemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Celem pośrednim jest m.in.: poprawa świadomości wśród młodzieży na temat skutków i zagrożeń związanych z zażywaniem środków odurzających, spożywaniem alkoholu oraz pozostałych zachowań patologicznych. Inicjatorem tego programu jest Policja i prowadzony jest on wspólnie z pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych, pedagogami szkolnymi i dyrektorami szkół, Sanepidu oraz MOPS (GOPS).
9. „Jestem bezpieczny”. Program skierowany do uczniów szkół podstawowych. Jego celem głównym jest wykreowanie prawidłowych postaw i zachowań dzieci w sytuacjach dla nich niebezpiecznych. Celami pośrednimi są m.in.: przedstawienie dzieciom specyfiki służby policjanta, wiedzy na temat niebezpieczeństw, z którymi mogą się spo-

tkać, jak mają się zachować w groźnych sytuacjach, aby nie stać się ofiarą przestępstwa. W programie tym znalazły się też zagadnienia dotyczące problematyki alkoholizmu i narkomanii. Koordynatorem programu jest Wydział Prewencji KWP w Lublinie.

10. „Spójrz inaczej”. Celem głównym programu jest zmniejszenie zjawisk patologicznych mających związek głównie z alkoholizmem, celem pośrednim natomiast jest promowanie „zdrowego stylu życia” i zapoznanie młodzieży szkolnej z możliwościami rozwiązywania problemów bez sięgania po narkotyki i alkohol. Inicjatorem programu jest PARPA (Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).
11. „II Elementarz czyli Siedem kroków”. Głównym celem tego programu jest ograniczenie zjawisk patologicznych związanych z uzależnieniem od alkoholu i środków odurzających. Celem pośrednim jest m.in. wskazanie możliwości unikania sytuacji prowadzących do uzależnienia się od alkoholu i narkotyków. Inicjatorem powyższego programu jest Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
12. „Turniej wiedzy o bezpieczeństwie ruchu drogowego”. Celem głównym programu jest zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Celem pośrednim jest popularyzacja przepisów ruchu drogowego wśród dzieci i młodzieży szkolnej.
13. „Żyj bezpiecznie”. Ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na drogach oraz w rejonie szkół. Celem pośrednim jest przekazanie dzieciom wiedzy na temat zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz bezpiecznego zachowania się w groźnych dla nich sytuacjach. Inicjatorem programu jest KGP.
14. „Mała narkomania”. Głównym celem programu jest ograniczenie zjawiska narkomanii wśród nieletnich. Natomiast celami pośrednimi są m.in.: uświadomienie dzieciom i młodzieży skutków zażywania i uzależnienia się od narkotyków oraz przedstawienie alternatywnych sposobów rozładowania napięć i stresu. Inicjatorem programu jest KGP.
15. „Odpowiedzialność prawna nieletnich”. Głównym celem programu jest zapoznanie dzieci i młodzieży szkolnej z przepisami prawnymi. Celem pośrednim jest kształtowanie prawidłowych postaw oraz odpowiedzialności w przypadku popełnienia czynu zabronionego. Inicjatorem programu jest Policja.
16. „Przeciwdziałanie przemocy wśród młodzieży”. Celem głównym programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w szkołach. Celem pośrednim jest natomiast kształtowanie u dzieci i młodzieży szkolnej poszanowania praw innych. Inicjatorem programu jest Policja, a podmiotami współuczestniczącymi w jego realizacji są pedagodzy szkolni

Dla realizacji celów szeroko pojętego bezpieczeństwa w powiecie działają:

- Komisja Bezpieczeństwa i Porządku,
- Komisja Bezpieczeństwa Publicznego, Drogownictwa i Komunikacji Rady Powiatu Krasnostawskiego.

W/w komisje realizują dla potrzeb bezpieczeństwa niżej wymienione zadania:

- Ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu.
- Opiniowanie pracy Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych wykonujących te zadania.

- Opiniowanie projektów innych programów współdziałania Policji i powiatowych służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych wykonujących zadania z zakresu porządku i bezpieczeństwa obywateli.
- Opiniowanie zleconych przez Starostę innych niż w/w zagadnień dotyczących porządku publicznego i bezpieczeństwa na terenie powiatu.

Organem doradczym Starosty w kwestii podejmowania strategicznych decyzji dotyczących bezpieczeństwa jest Powiatowy Zespół Reagowania Kryzysowego, który jest zarazem wykonawcą wszelkich przedsięwzięć w zakresie usuwania skutków powstałych w wyniku sytuacji kryzysowych. Zespół ten liczy 31 osób, które zgodnie z ustalonymi procedurami wykonują zadania bezpośrednio lub pośrednio wpływające na stan bezpieczeństwa publicznego powiatu. Zespół ten pracuje wg ustalonego harmonogramu, odbywając swe posiedzenia 1 raz w kwartale oraz na każdą zaistniałą sytuację kryzysową, która może nastąpić. Zespół pracuje w fazach: zapobiegania, przygotowania, reagowania i odbudowy. Integralnym elementem Zespołu jest jego zaplecze techniczno-organizacyjne w postaci Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego. W chwili obecnej urządzenie tegoż Centrum są na poziomie ledwie zauważalnym, bowiem brak jest jakichkolwiek środków na jego wyposażenie tak, by mogło w sposób zakładany prawem funkcjonować.

2.2.9. Ochrona przeciwpożarowa

Na terenie powiatu krasnostawskiego w zakresie ochrony przeciwpożarowej prowadzi działalność Komenda Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

16 jednostek OSP oraz Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza KPSP wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Poza tym działania wspierają jednostki OSP typu S i typu M w liczbie 83.

W 2003 roku jednostki ochrony przeciwpożarowej na terenie powiatu interweniowały podczas 852 zdarzeń, co w porównaniu z rokiem 2002 stanowi wzrost o 39%. W ogólnej liczbie zdarzeń pożary stanowiły 36% (308 pożarów), a ich liczba w porównaniu do 2002 wzrosła o 32% (75 pożarów). Liczba miejscowych zagrożeń (539 zdarzeń) w porównaniu z rokiem 2002 wzrosła aż o 46%. Stanowi to 63% ogółu interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej w 2003 roku. Tym samym liczba miejscowych zagrożeń przewyższa liczbę pożarów.

Liczba alarmów fałszywych w 2003 roku wyniosła 5, co stanowi spadek o 45% w stosunku do 2002r.

Tabela nr 28.

Rok	Pożary	Miejscowe za-	Alarmy fał-	Razem
------------	---------------	----------------------	--------------------	--------------

		grożenia	szywe	
2001	173	305	4	482
2002	233	368	11	612
2003	308	539	5	852

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

Analiza zamieszczonych danych wskazuje na stale wzrastające zagrożenie pożarami (o 78% od roku 2001) i innymi zagrożeniami, w których interweniuje straż pożarna (wzrost o 77%). Jest to niepokojący fakt, pociągający za sobą konieczność zwiększania inwestycji sprzętowych i nakładów finansowych jednostek pożarniczych oraz wymagający podjęcia kroków zmierzających do zatrzymania niekorzystnej tendencji.

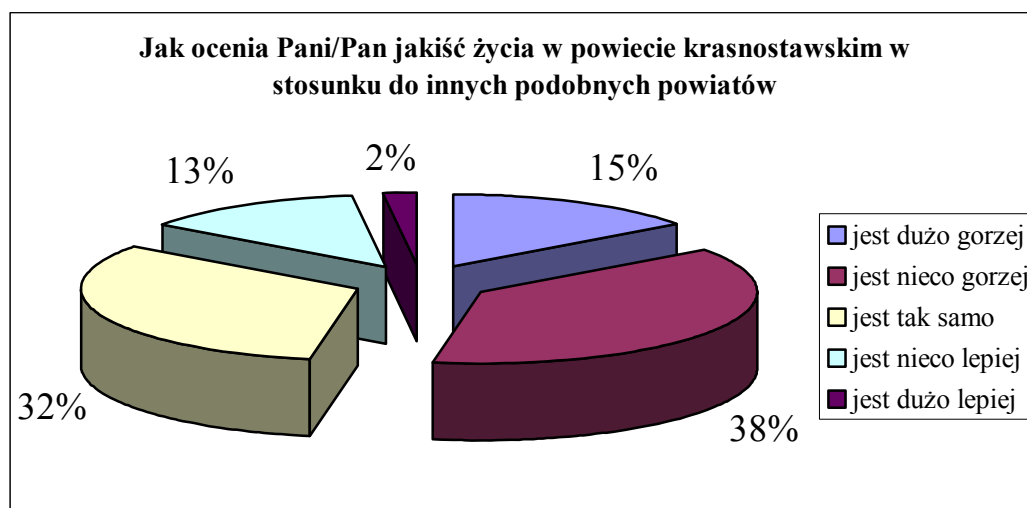
2.2.10. Klimat społeczny i preferencje społeczności lokalnej

Dla perspektyw i kierunków rozwoju powiatu niezwykle istotny jest klimat społeczny oraz oczekiwania i oceny wyrażane przez jego mieszkańców. Należy podkreślić, iż opinia społeczna stanowi bardzo ważny element w całości prac przygotowawczych nad wyznaczeniem kierunków rozwoju powiatu. Na etapie diagnozy poddano analizie opinie społeczne. Należy podkreślić, iż preferencje społeczności lokalnej nie determinują w sposób prosty kierunków proponowanych przez ekspertów. Często najlepsze obiektywne kierunki rozwoju nie są postrzegane przez mieszkańców jako właściwe. Badanie opinii społecznej ma w większym stopniu odpowiedzieć na pytanie, z jakimi reakcjami spotka się proponowana projekcja rozwoju, niż wskazać konkretne jej kierunki.

W tym celu przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców powiatu. Należy podkreślić, że próba badania nie była w pełni reprezentacyjna. Celem badania było zapoznanie się z nastrojami społecznymi i zamierzenie to zostało w pełni zrealizowane. Za sukces należy uznać, że wśród ankietowanych znaleźli zarówno mieszkańcy miasta, jak i wsi, pracujący na etacie, na własny rachunek oraz bezrobotni, emeryci i młodzież ucząca się, kobiety i mężczyźni. Z tego względu uzyskane wyniki zasługują na uważną analizę. Po przeanalizowaniu ankiet wyciągnięto wnioski na temat oceny, preferencji i oczekiwań społeczności lokalnej odnośnie kierunków rozwoju.

Na wstępie badań przeanalizowano opinie mieszkańców na temat ogólnej sytuacji w powiecie w porównaniu do innych podobnych powiatów. Należy pamiętać, iż opinia taka ma charakter zdecydowanie subiektywny i świadczy raczej o nastrojach społecznych, niż o obiektywnym pozycjonowaniu powiatu. Rysunek poniżej przedstawia wynik tej części badania.

Rysunek nr 6.

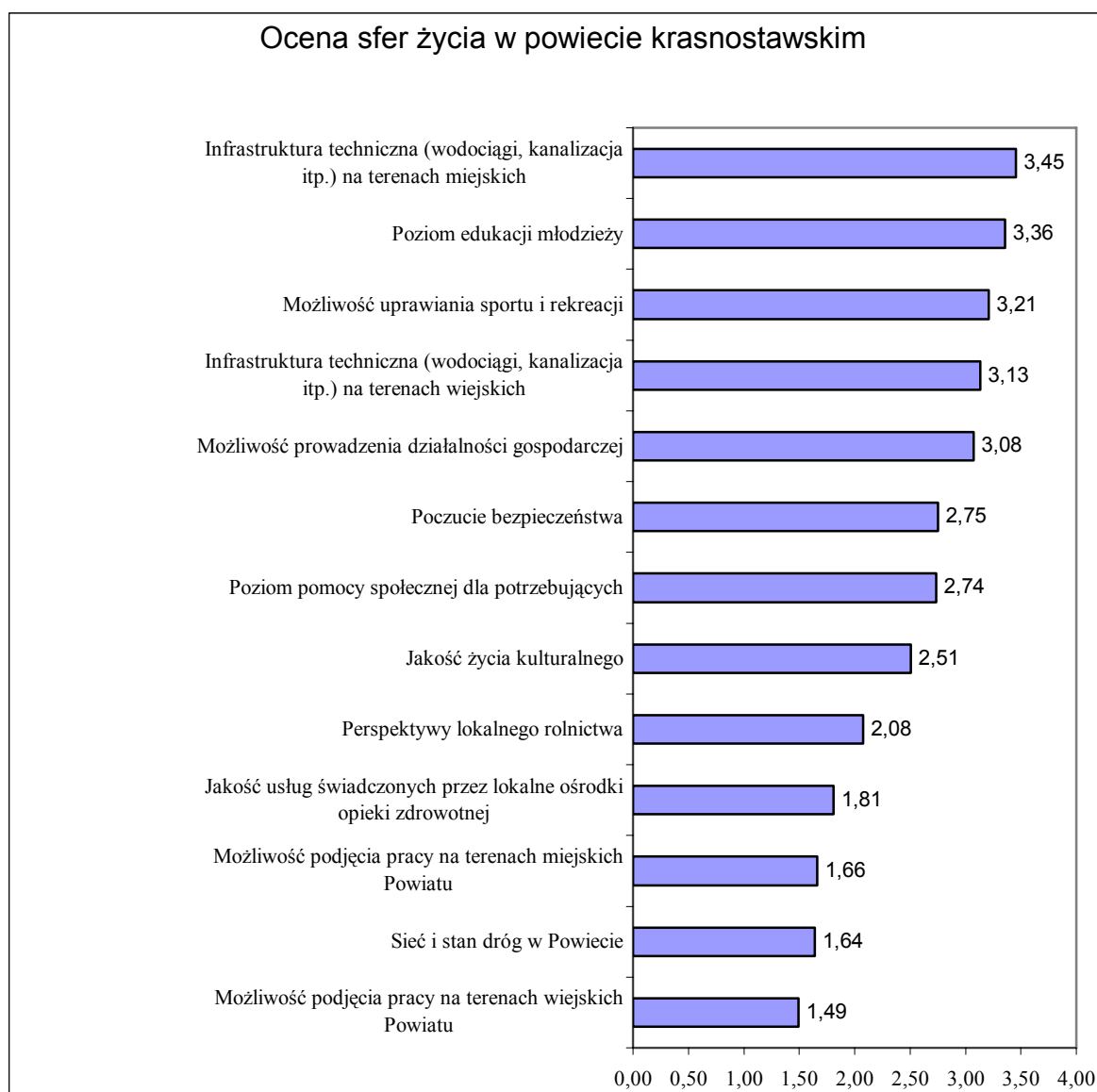

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z analizy, przeważająca większość odpowiedzi wskazuje, iż sytuacja w powiecie jest gorsza niż w innych porównywalnych powiatach. Aż 53% respondentów negatywnie oceniło jakość życia. 32% ankietowanych jest zdania, że ogólna sytuacja jest podobna jak w innych powiatach. 47% ankietowanych oceniło jakość życia w powiecie krasnostawskim jako taką samą lub lepszą - są to osoby oceniające sytuację w powiecie jako względnie pozytywną. Ogólnie sytuacja w powiecie uzyskała syntetyczną ocenę 2,49 pkt.

Uszczegółowieniem zagadnień związanych z oceną sytuacji obecnej jest analiza odpowiedzi na pytanie dotyczące oceny poszczególnych sfer życia w powiecie. Pytanie zawarte w ankiecie wymagało określenia jakości poszczególnych sfer życia w skali od 1 („jest bardzo źle”) do 5 („jest bardzo dobrze”). Taka ocena miała na celu precyzyjne określenie jakości życia danej sfery. Wyniki badań przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek nr 7.

Źródło: opracowanie własne

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż najgorzej oceniana sfera życia to "możliwość podjęcia pracy na terenach wiejskich powiatu". Tereny miejskie uzyskały niewiele lepszą ocenę.

Inne bardzo negatywnie oceniane sfery życia to sieć i stan dróg w powiecie oraz jakość usług świadczonych przez lokalne ośrodki opieki zdrowotnej.

Najlepiej oceniane sfery życia to infrastruktura techniczna oraz poziom edukacji młodzieży, infrastruktura techniczna, możliwość prowadzenia działalności gospodarczej oraz poczucie bezpieczeństwa.

Na szczególną uwagę zasługuje bardzo dobrze oceniany poziom edukacji młodzieży, co może świadczyć o dużym potencjale intelektualnym powiatu. Uwagi mieszkańców wskazują jednak na brak wolnych miejsc pracy dla ludzi młodych, którzy ich zdaniem powinni być zatrudniani w pierwszej kolejności.

Respondenci wskazali również na bardzo dobry stan infrastruktury technicznej (z wyłączeniem stanu dróg), co zdecydowanie odróżnia powiat krasnostawski od innych. Wszystkie inwestycje w infrastrukturę powiatu są oceniane bardzo pozytywnie i uznawane jako niezwykle istotne.

Ogólnie, ocena poszczególnych sfer życia w powiecie krasnostawskim wypada negatywnie – wynik poniżej 3,0.

Kolejnym etapem badania opinii społeczności lokalnej było dokonanie oceny, czego brakuje w powiecie, aby mógł się on właściwie rozwijać (respondenci dokonywali wyboru z przedstawionej im listy). Jest to etap przejściowy pomiędzy analizą stanu istniejącego, a projektowaniem działań rozwojowych. Odpowiedzi wskazują słabe strony powiatu krasnostawskiego, jednocześnie wyznaczając kierunki jego rozwoju:

- 27,0% wskazań: brak znacznych inwestycji gospodarczych,
- 24,3%: dobrych władz lokalnych,
- 19,8%: jasnego planu działania na najbliższe lata,
- 8,1%: odpowiedniego poziomu życia kulturalnego i rekreacji,
- 7,2%: ludzi wykształconych (o dobrych kwalifikacjach),
- 7,2%: odpowiedniej infrastruktury,
- 2,7%: odpowiednich terenów inwestycyjnych,
- 1,8%: tradycji gospodarczych,
- 1,8%: warunków geograficznych.

Respondenci są niemal jednogłośnie zgodni, iż w powiecie najbardziej brakuje inwestycji gospodarczych, dobrych władz oraz jasnego planu działania. Są to trzy najczęściej zauważane braki przez mieszkańców.

Mieszkańcy wiążą nadzieję na poprawę sytuacji na rynku pracy z nowymi inwestycjami gospodarczymi w ich regionie, a ich brak postrzegany jest jako główny powód wysokiej stopy bezrobocia. Taki punkt widzenia większej części społeczności lokalnej prowadzi do zrodzenia się właściwego klimatu wobec inwestorów.

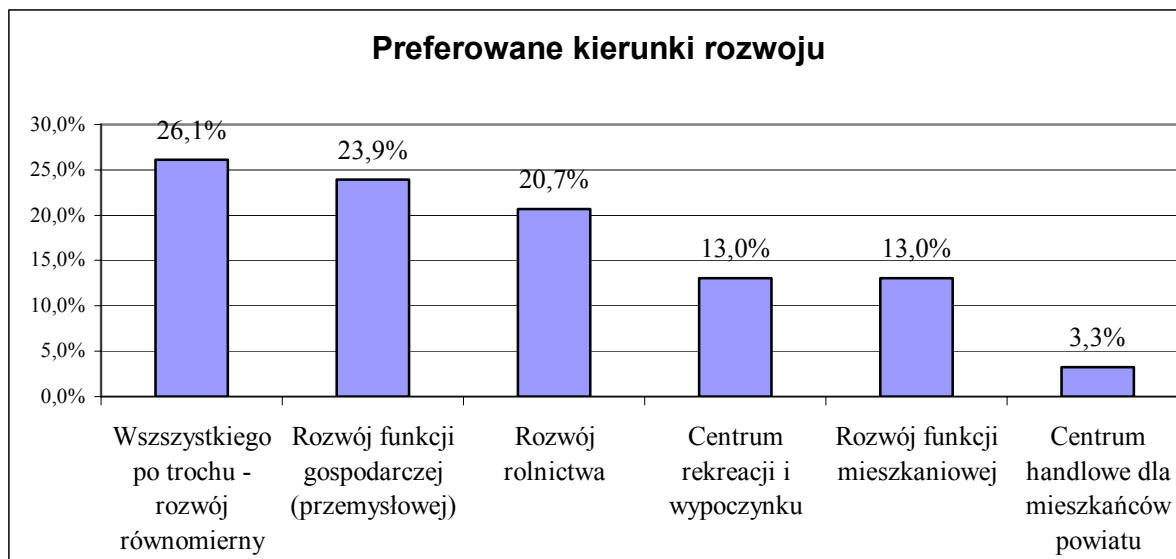
Odpowiedzialność za trudną sytuację społeczeństwa (co jest zjawiskiem obserwowanym w całym kraju) przypisywana jest lokalnym władzom. Nie sposób jednak wprost ocenić czy ta negatywna ocena dotyczy w większym stopniu władz gminnych czy powiatowych, gdyż zakres ich kompetencji nie jest powszechnie znany i odróżniany.

Można przyjąć, iż kolejna potrzeba identyfikowana przez mieszkańców, którą jest brak jasnego planu działania, wiąże się z opracowywaniem "Diagnozy i projekcji sytuacji społeczno-ekonomicznej powiatu krasnostawskiego". Jeżeli uda się stworzyć consensus społeczny wokół proponowanych kierunków rozwoju, problem ten powinien stracić znaczenie. Bardzo ważne jest również informowanie społeczności lokalnej o planowanych i podejmowanych działaniach zmierzających do poprawy jakości życia w powiecie (przekonanie o braku działań władz wynika głównie z braku dostatecznych informacji na ten temat). W zgłaszanych sugestiach działań, które powinny zostać podjęte, aby poprawić

sytuację w powiecie, dominuje postulat stwarzania nowych miejsc pracy oraz ustanowienia lepszych władz.

Zwieńczeniem analizy sytuacji w powiecie jest określenie preferowanych kierunków rozwoju. Wyniki badań (odsetek wszystkich wskazań) w tym zakresie prezentuje rysunek nr 8.

Rysunek nr 8.

Źródło: opracowanie własne

Opinie wśród respondentów co do głównych kierunków rozwoju powiatu są podzielone. Można przyjąć, iż dominuje zdanie, że główny nacisk powinno się położyć na zrównoważony rozwój powiatu. Świadczy to o pewnych oczekiwaniach mieszkańców co do poprawy komfortu życia poprzez równomierny rozwój wielu jego sfer. Na pierwszym miejscu wśród oczekiwań ludności pojawia się jednak konieczność zapewnienia miejsc pracy dla bezrobotnych. Dlatego również położenie nacisku na rozwój gospodarczy ma wielu zwolenników.

Sugestia iż rozwój rolnictwa jest sprawą najważniejszą, może być wynikiem przekonania mieszkańców co do kluczowej roli rolnictwa w powiecie, jak również opinii o braku perspektyw lokalnego rolnictwa. Trudna sytuacja w rolnictwie jest jednak zjawiskiem na skalę ogólnopolską.

Znacznie mniejsza liczba ankietowanych uważa, iż powiat powinien rozwijać głównie bazę turystyczną czy rekreacyjną. Taka opinia może świadczyć o tym, że zdaniem mieszkańców w pierwszej kolejności należy położyć nacisk na rozwój innych dziedzin życia.

2.3. Sfera gospodarcza

2.3.1. Podmioty gospodarcze

Na koniec 2002 r. na terenie powiatu krasnostawskiego działało 3 797 podmiotów gospodarki narodowej tj. 2,35% podmiotów województwa lubelskiego. Najwięcej jednostek tj. 84 % prowadziło działalność w formie zakładów osób fizycznych i spółek cywilnych. Sta-

tus spółek prawa handlowego posiadało zaledwie 1,87 % podmiotów. Tylko jedno przedsiębiorstwo jest państwowe.

Spośród wszystkich podmiotów aż 93,68% należy do sektora prywatnego i 6,32% do publicznego.

Szczegółowe dane - liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w 2002 r. (stan w dniu 31 XII) zawiera poniższe zestawienie.

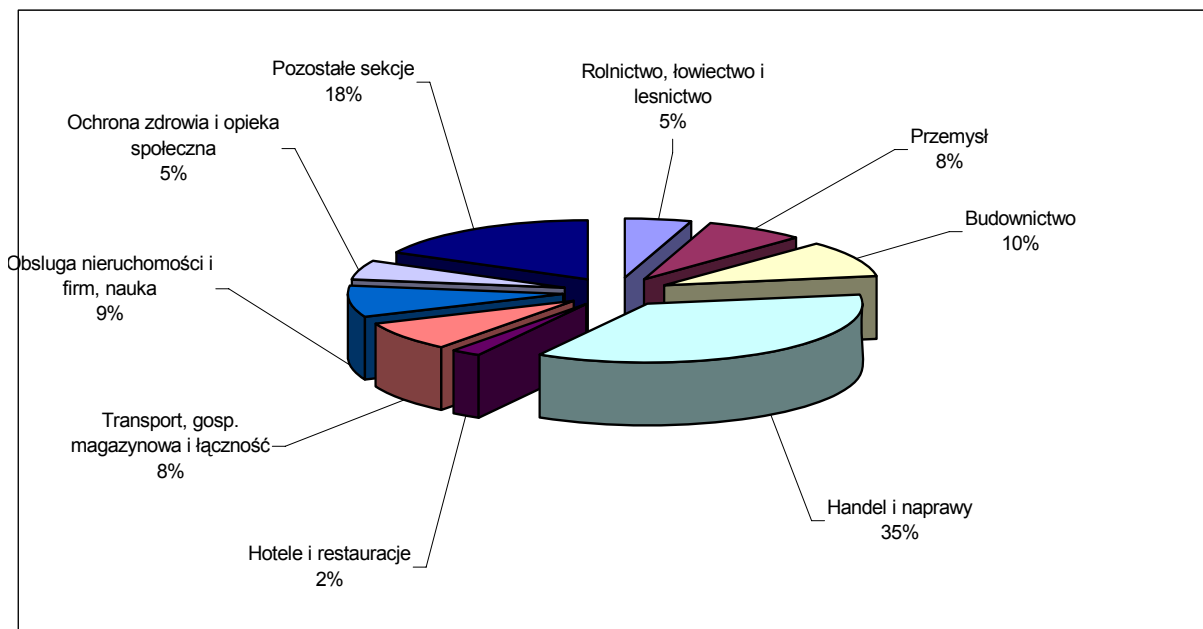
Tabela nr 29.

Wyszczególnienie	Ogółem	Osoby prawne i jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej						Osoby fiz. prowadzące działaln. gospod.
		Razem	W tym					
			Przedsiębiorstwa państwowe	Spółki handlowe		s.c.	spółdz.	
			Razem	W tym z udziałem kapit. zagr.				
Polska	3468218	754100	1951	196681	47352	280547	18682	2714118
Woj. lubelskie	149411	31190	104	6153	746	10862	1283	118221
Powiat krasnostaw.	3797	790	1	70	5	190	55	3007

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Na rysunku nr 9 przedstawiono strukturę podmiotów gospodarczych według wybranych sekcji na koniec 2002 r. łącznie z zakładami osób fizycznych.

Rysunek nr 9.

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Największy udział w ogólnej liczbie podmiotów mają firmy handlowe. Jest to sytuacja niezbyt korzystna, ponieważ podmioty te charakteryzują się znaczną niestabilnością gospodarczą, zarówno jeżeli chodzi o odporność na drobne nawet zmiany koniunktury gospodarczej, jak również w zakresie stabilności rynku pracy (duża fluktuacja zatrudnienia).

Pomimo tego w całym kraju ten rodzaj działalności rozwija się najdynamiczniej, ponieważ nie wymaga on z reguły dużych nakładów. Poniżej przedstawiono dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej według sekcji w powiecie krasnostawskim na tle województwa i kraju.

Tabela nr 30.

	Rolnictwo, łowiectwo i rybost.	Przemysł	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, gosp. mag., łączność	Obsługa nieruchomości, firm, nauka	Ochrona zdrowia i opieka społ.	Pozostałe
Polska	2,64%	11,04%	10,31%	33,68%	3,05%	7,70%	14,82%	4,29%	12,45%
Woj. lubelskie	3,72%	9,05%	9,64%	36,49%	2,55%	7,67%	11,70%	4,91%	14,28%
Powiat krasnostawski	5,08%	7,53%	9,90%	35,95%	2,05%	8,03%	8,74%	5,11%	17,59%

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

W powiecie krasnostawskim odsetek podmiotów należących do sektora rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo jest zdecydowanie wyższy niż średnio w województwie i kraju. Co prawda, obserwuje się niewielkie różnice w procentowym udziale pozostałych sekcji ale są one niewielkie. Odstępstwo od tej reguły zauważyć można jedynie w przypadku sekcji „obsługa nieruchomości, firm, nauka” co jest oczywistym rezultatem rolniczego charakteru powiatu.

Główni pracodawcy

Na terenie powiatu funkcjonuje kilka dużych przedsiębiorstw:

- Najbardziej znaną markę, nie tylko w kraju ale i za granicą, ma CERSANIT S.A., notowana na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie spółka produkująca ceramiczne wyroby sanitarne. Zajmuje się także handlem i usługami w tej branży. CERSANIT to największy producent w kraju, jak również znaczący eksporter do Francji Niemiec, Danii, Litwy i Estonii. Firma zatrudnia ok. 700 osób.
- Liczącą się w przemyśle lekkim pozycję zajmuje ZAKŁAD PRZEMYSŁU ODZIEŻOWEGO „CORA-TEX” w Krasnymstawie. Szyje ubiory i okrycia damskie (płaszczki, kurtki, żakiety, kostiumy, spódnice, spodnie), z przeznaczeniem na rynek krajowy i na eksport, m.in. na wymagające rynki Kanady, USA, Niemiec, Francji, Holandii, Danii, Szwecji i Włoch. Daje pracę ponad 450 osobom.
- Dobrze znaną firmą jest „KARTONEX” Sp. z o.o. w Krasnymstawie - producent opakowań tekturowych. Firma świadczy również usługi poligraficzne i dziewiarskie. Ma status Zakładu Pracy Chronionej. Zatrudnia ok. 180 osób.

- Spółka „HARDWOOD SAWMILL” w Zawadówce wytwarza drewniane wyroby podłogowe: parkiety i mozaiki, deski podłogowe klejone i klejone elementy schodów.
- Ważną rolę w zagospodarowaniu produktów krasnostawskiego- i nie tylko- rolnictwa, uprawianych na tutejszych żyznych glebach buraków cukrowych odgrywa CUKROWNIA „KRASNYSTAW”.
- Dużą renomą wśród konsumentów cieszy się OKRĘGOWA SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA w KRASMYSTAWIE, która przejęła mleczarnie w Lublinie i Zamościu opanowując tym samym znaczną część rynku południowej Polski. Artykuły mleczarskie trafiają nie tylko na rynek krajowy ale i na eksport. OSM Krasnystaw to lider w branży mleczarskiej, uhonorowany wieloma wyróżnieniami, m.in. GODŁEM TERAZ POLSKA.
- FERMENTOWNIA TYTONIU w Krasnymstawie skupuje od rolników i przetwarza na potrzeby Zakładów Tytoniowych w Lublinie tytoń przemysłowy.

Najlepiej rozwinięte jest przetwórstwo rolno-spożywcze, gdzie prym wiodą Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Krasnystaw oraz Cukrownia „Krasnystaw” S.A.

Inne większe zakłady przemysłowe to:

- EURO-EAST (sadownictwo)
- „TRITICARR” Elewator Zbożowy Krupiec

2.3.2. Zaplecze biznesu

Na terenie powiatu prowadzą działalność następujące banki umożliwiające lokalnym przedsiębiorcom prowadzenie rachunków bankowych, zaciąganie kredytów itp.

- PKO BP S.A., Oddział Krasnystaw,
- Pekao S.A., Oddział Krasnystaw,
- Bank Spółdzielczy w Izbicy,
- Bank Spółdzielczy w Krasnymstawie,
- Wschodni Bank Cukrownictwa S.A., Oddział Krasnystaw,
- Kredyt Bank S.A., Oddział w Krasnymstawie

Na terenie powiatu działa szereg organizacji pozarządowych wspierających rozwój przedsiębiorczości i rozwój lokalny. Do najważniejszych należą:

- Agencja Rozwoju Lokalnego, oddział Lubelskiej Fundacji Rozwoju. Jej zadania koncentrują się na efektywnym wspieraniu rozwoju lokalnego, stymulowaniu lokalnych inicjatyw społeczno-gospodarczych, poprzez m.in.:
 - udział w realizacji programów pomocowych
 - doradztwo gospodarcze
 - realizację projektów doradczych
 - szkolenia.
- Filia Fundacji Rozwoju Lubelszczyzny,

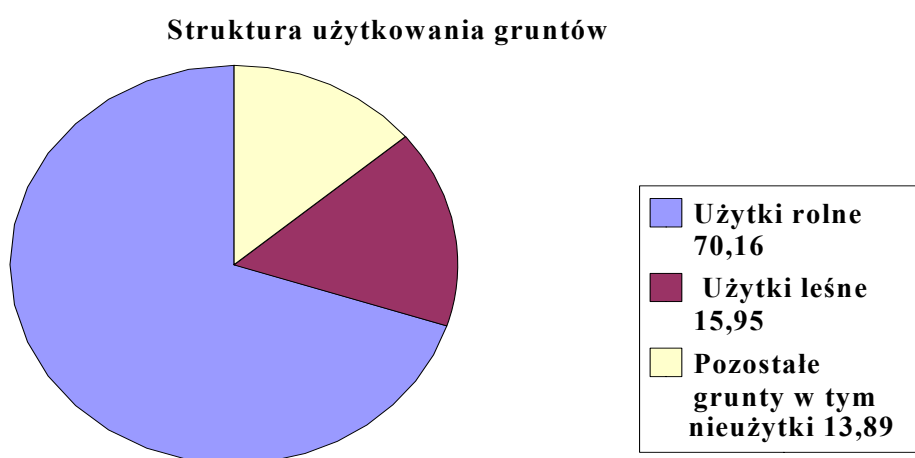
- Stowarzyszenie Kupców Krasnostawskich,
- Krasnostawskie Towarzystwo Regionalne,
- Towarzystwo Przyjaciół Fajslawic,
- Towarzystwo Regionalne w Rejowcu,
- Stowarzyszenie Turystyczne w Krasnymstawie,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze,
- Stowarzyszenie Sportowe, Powiatowy Szkolny Związek Sportowy,
- Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe,
- Krasnostawskie Porozumienie Lokalne

2.3.3. Rolnictwo

Rolnictwo to podstawowy dział gospodarki rzutujący na poziom gospodarczy powiatu krasnostawskiego, o wysokim udziale ludności wiejskiej - 74,8 % w całej populacji powiatu.

Powiat krasnostawski zajmuje powierzchnię 113 787 ha, w tym użytki rolne to 79 832 ha, (70,16 %), użytki leśne to 18 149 ha (15,95%) oraz pozostałe grunty, w tym nieużytki to 15 806 ha, co stanowi 13,89 % ogólnej powierzchni. W sposób graficzny prezentuje to poniższy wykres.

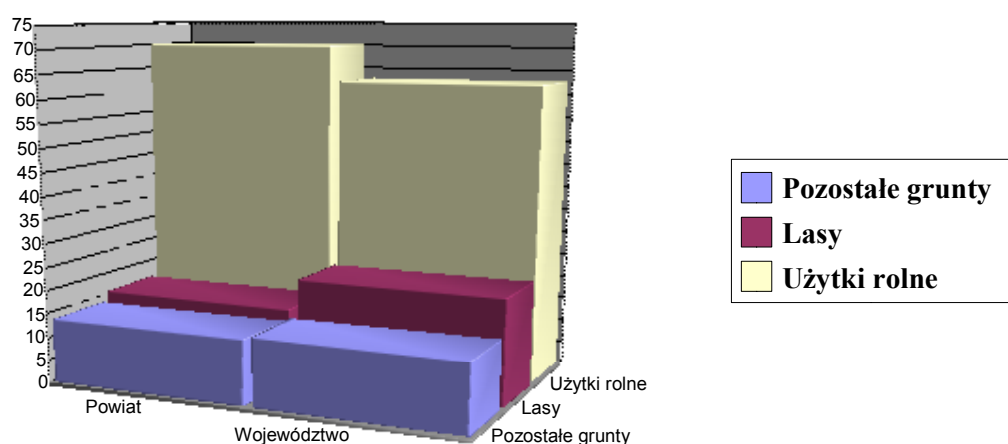
Rysunek nr 10.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

Powierzchnia powiatu krasnostawskiego stanowi 4,53% powierzchni ogólnej województwa lubelskiego w tym użytki rolne stanowią 5,06% natomiast użytki leśne 3,21%, a pozostałe grunty i nieużytki 4,27%. Porównanie struktury użytkowania gruntów - powiatu oraz województwa - przedstawia poniższy wykres.

Rysunek nr 11.

Źródło: Starostwo Powiatowe

Liczba gospodarstw rolnych w 2002 r. wynosiła 15 184 w tym w grupach obszarowych użytków rolnych:

- 0 – 1 ha - 808
- 1 - 2 ha - 1 902
- 2 – 3 ha - 1 199
- 3 – 5 ha - 2 064
- 5 – 7 ha - 1 564
- 7 – 10 ha - 1 571
- 10 – 15 ha - 1 168
- 15 – 20 ha - 468
- 20 – 30 ha - 300
- 30 – 50 ha - 111
- pow. 50 ha - 29

Poniżej zaprezentowano strukturę użytkowania gruntów ogółem wg danych spisu rolnego z 2002 r.

Tabela nr 31.

Jednostka	Powierz. ogólna w ha	Użytki rolne					Użytki leśne		Pozostałe grunty i nieużytki w tym
		Razem	w tym				Razem	w tym	
	%	ha	grunty orne	sady	łąki	pastwiska	ha	las	ha
	%								
Razem powiat	113787	79832	69578	1709	6564	1981	18149	18032	15806
%	100	70,16	61,15	1,50	5,77	1,74	15,95	15,85	13,89

Ogółem wojewódz.	2511448	1576416	1252074	46381	226921	51040	565481	548678	369552
%	100	62,77	49,85	1,85	9,03	2,03	22,52	21,85	14,71

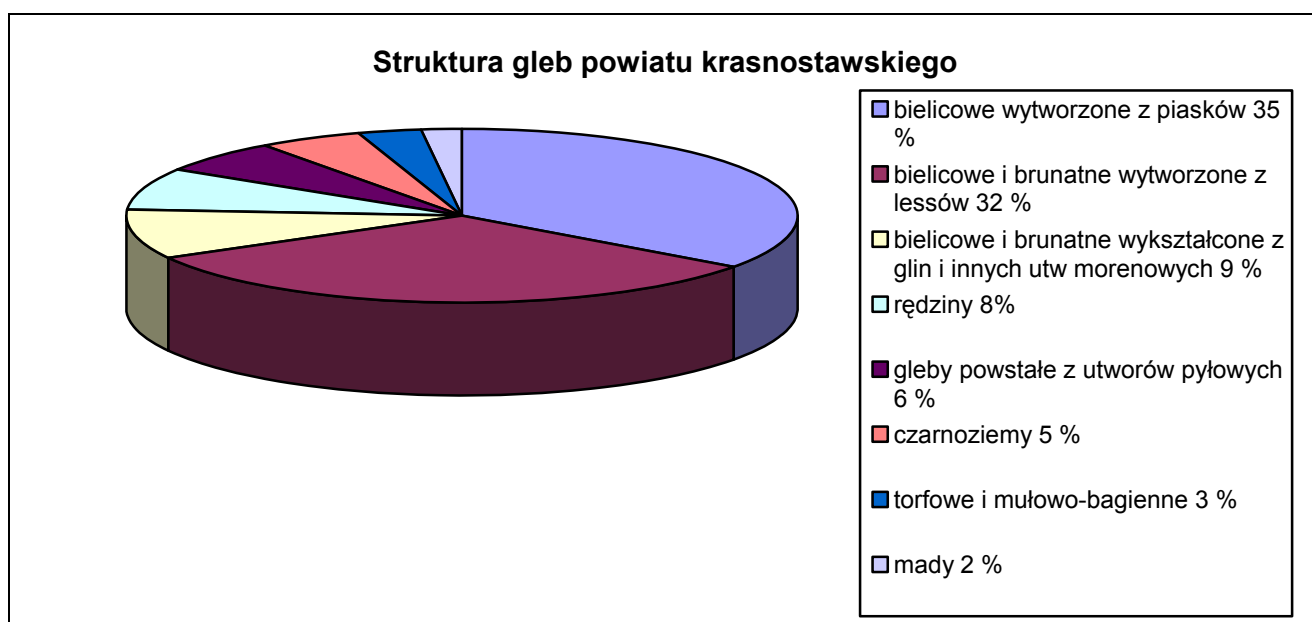
Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Powiat krasnostawski odznacza się dużym zróżnicowaniem gleb. Występują tu wszystkie typy gleb właściwych dla terenów nizinnych i wyżynnych Polski.

Wytworzenie się głównych typów gleb było i jest związane z naturalnym zbiorowiskiem roślinnym. Jest to uwarunkowane coraz intensywniejszą działalnością człowieka, erozją oraz stosunkami wodnymi.

Z poszczególnych typów genetycznych gleb, największą powierzchnię (ok. 35% obszaru powiatu) zajmują gleby bielcowe utworzone z piasków oraz zajmujące 32% gleby bielcowe i brunatne utworzone z lessów. Znacznie mniejszą powierzchnię zajmują gleby bielcowe i brunatne wykształcone z glin i innych utworów morenowych - 9 %, rędziny - 8%, gleby powstałe z utworów pyłowych - 6 % oraz czarnoziemy 5 %. Najmniejsza powierzchnia przypada na gleby torfowe i mułowo-bagienne - 3 % i mady - 2 %.

Rysunek nr 12.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

Powiat krasnostawski, tak samo jak i województwo lubelskie, należy do zasobniejszych pod względem ilości wód podziemnych. Główny poziom wodonośny związany jest z spękanymi szczelinowatymi utworami węglanowymi należącymi do kredy górnej. Z tego piętra pochodzi 75 % udokumentowanych zasobów wód podziemnych.

Wody powierzchniowe powiatu – stawy, zbiorniki wodne, jeziora i rzeki zajmują powierzchnię 1067 ha co stanowi ok.0,94 % jego obszaru. Klimat powiatu krasnostawskiego

jest umiarkowany z pewnymi cechami klimatu kontynentalnego. Średnia roczna temperatura kształtuje się na poziomie (+7,4°C) przy notowanej najniższej (-21,1°C) i najwyższej (+34,3°C).

Średnia roczna suma opadów wynosi 673,9 mm przy średniej wojewódzkiej wynoszącej 600 mm z przewagą opadów letnich nad zimowymi. Pokrywa śniegowa zalega przeciętnie przez ok. 72 dni w roku. Przeważają wiatry zachodnie.

Główne kierunki produkcji:

1. Produkcja roślinna

Struktura upraw w produkcji roślinnej uwarunkowana jest opłacalnością produkcji, dostępnością rynków zbytu oraz rozwojem przemysłu rolno-spożywczego. Wiodącym kierunkiem produkcji na terenie powiatu są zboża, gdzie największą powierzchnię zajmuje uprawa pszenicy. Istotny wpływ na ten kierunek ma funkcjonowanie elewatora zbożowego i innych odbiorców lokalnych. Coraz większe zainteresowanie obserwuje się w uprawie kukurydzy szczególnie na ziarno, decyduje tutaj opłacalność produkcji.

Znaczący areał zajmuje uprawa buraków, rzepaku ozimego i jarego (ze względu na możliwości zbytu). Na uwagę zasługuje również uprawa chmielu, lnu, tytoniu, ziół - uprawy te są zlokalizowane regionalnie na terenie powiatu.

Widoczny jest wzrost zainteresowania uprawami sadowniczymi - produkcją owoców miękkich i warzyw.

Struktura zasiewów ogółem dla powiatu kształtuje się następująco:

Tabela nr 32.

Powierzchnia zasiewów w tys. ha	W tym powierzchnia zasiewów (w ha) w tys. ha				
	Zboża ogółem	Okopowe	Przemysłowe	Pastewne	Pozostałe
62,191	45,241	3,248	7,428	3,701	2,573

Źródło: Starostwo Powiatowe

2. Produkcja zwierzęca

W warunkach rolnictwa powiatu krasnostawskiego produkcja zwierzęca to jeden z głównych działów produkcji końcowej. Podstawowym sektorem tej produkcji są gospodarstwa indywidualne o wielokierunkowej produkcji.

Struktura pogłowia zwierząt w gospodarstwach indywidualnych powiatu i województwa w sztukach i w % wg spisu rolnego z 2002 r. kształtuje się następująco:

Tabela nr 33.

Jednostka	Bydło		Trzoda chlewna		Owce		Konie	Pnie pszczele
	ogółem	w tym krowy	ogółem	w tym lochy	razem	w tym macior-ki		
Razem powiat: % województwa	20 813 4,74	14 715 5,62	45 073 3,33	6 244 4,15	1 117 4,12	683 4,30	2 182 4,97	2 891 3,41
Ogółem województwo	439 218	261 775	1354 937	150 506	27 078	15 866	43 875	84 762

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002

Biorąc pod uwagę, że teren powiatu to 4,5% powierzchni województwa, można uznać, że najlepiej, ponadprzeciętnie rozwinięta jest hodowla krów i koni.

Na wielkość produkcji zwierzęcej znaczący wpływ mają gospodarstwa będące w zarządzie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa tj.: Stado Ogierów Sp. z o.o. zajmujące się hodowlą koni oraz chowem bydła mlecznego oraz gospodarstwa spółdzielcze tj.: Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Zagrodzie zajmująca się chowem bydła i trzody chlewnej.

Nowe uwarunkowania rynku, a szczególnie rynku zbytu mają duże znaczenie w kształtowaniu struktury pogłowia. Pozytywnym przykładem dla powiatu jest rozwój przemysłu mleczarskiego. Na uwagę zasługuje wzrastające znaczenie hodowli i chowu ryb na rynki lokalne.

Leśnictwo

Lasy i grunty leśne powiatu krasnostawskiego, wg stanu ze spisu rolnego 2002 r., zajmują powierzchnię 18 032 ha, przy powierzchni gruntów leśnych województwa 548 678 ha, co stanowi około 3,3 % wszystkich lasów województwa.

Lasy powiatu krasnostawskiego położone są na terenie IV Krainy Mazowiecko-Podlaskiej, Dzielnicy 7 Wyżyny Wschodnio-lubelskiej, VI Krainy Małopolskiej, Dzielnicy 4 Wyżyny Zachodnio-lubelskiej. Podziału dokonano wg obowiązujących „Zasad Hodowli Lasu”.

Ze względu na warunki siedliskowe i klimatyczne na obszarze powiatu krasnostawskiego występują lasy mieszane. Na glebach lekkich dominują lasy iglaste ze znacznym udziałem sosny (do 85 % powierzchni) oraz gatunki liściaste z brzozą, grabem, osiką. Na glebach żyzniejszych dominują gatunki liściaste (około 80 % powierzchni) z udziałem dębu, buka, grabu oraz brzozy.

Lesistość powiatu jest niższa od lesistości województwa lubelskiego. Niska lesistość powinna skłaniać władze lokalne do podjęcia działań w celu poprawy tego wskaźnika. Zalesianie gruntów porolnych jest również sposobem zapobiegania erozji i degradacji gleb. Wysoki odsetek odłogów umożliwia realizację zalesień w szerokim zakresie. W zalesieniach preferuje się lasy mieszane ze względu na mniejsze zagrożenie występowaniem chorób i szkodników oraz właściwości fitosanitarne.

Równolegle z zalesieniami realizuje się zadania gospodarcze wynikające z Uproszczonych Planów Urządzania Lasu i Inwentaryzacji Lasu.

Prawidłowa gospodarka w lasach to również nadzór nad racjonalnym pozyskiwaniem drewna przez właścicieli lasów.

Na terenie powiatu istnieje 17 obwodów łowieckich dzierżawionych przez 11 kół. Gospodarka łowiecka prowadzona jest w oparciu o roczne plany. Obowiązkiem kół jest dbałość o prawidłową gospodarkę łowiecką (nadzór nad składem gatunkowym i wiekowym zwierzyny leśnej, zabezpieczenie bazy paszowej oraz szacowanie szkód wyrządzonych przez zwierzynę leśną na gruntach ornych).

2.3.4. Baza noclegowa

Turyści wypoczywający w powiecie krasnostawskim mają do dyspozycji gospodarstwa agroturystyczne, schroniska, liczne ośrodki wypoczynkowe oraz dwa hotele. Stan bazy noclegowej jest zróżnicowany:

- Hotel "Rapa" w Krasnymstawie, posiada 18 miejsc noclegowych w pokojach 1 i 2 osobowych,

- Motel "Barbara" Krasnystaw, Zakręcie 3 przy trasie Krasnystaw – Lublin, posiada 30 miejsc noclegowych, apartamenty, pokoje 1 i 2 osobowe,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Krasnymstawie, 100 miejsc noclegowych,
- Filia Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Krasnymstawie z siedzibą w Izbicy, posiada 40 miejsc noclegowych.

Na terenie powiatu działa 16 gospodarstw agroturystycznych w 6 gminach. Ilość gospodarstw szybko wzrasta. Z tą formą działalności wiązane są nadzieje na zwiększenie dochodów obszarów wiejskich. Istnieją przesłanki pozwalające przypuszczać, że w dłuższej perspektywie czasu tak może się stać.

Poniżej przedstawiono wykaz tych gospodarstw:

1. Elżbieta i Marek Kaniewscy, Wola Siennicka: 3 pokoje dla 7 osób,
2. Barbara Gradowska, Kolonia Boruń, Siennica Różana: osobny dom dla 8 osób,
3. Teresa i Marek Polichowie, Wierzchowiny, Siennica Różana: 3 pokoje dla 6 osób,
4. Anna Jaworska, Wólka Orłowska, Izbica: 2 pokoje dla 6 osób,
5. Danuta Trzebińska, Dworzyska, Izbica: osobny dom dla 8 osób,
6. Sławomir i Kazimiera Czaplińscy, Gorzków: 3 pokoje dla 8 osób
7. Maria Puławska, Wielkopole, Gorzków: 2 pokoje dla 4 osób,
8. Celina Rękas, Wicentów, Siennica Nadolna: 3 pokoje dla 8 osób,
9. Lucyna i Ryszard Bednarczykowie, Wicentów, Siennica Nadolna: 3 pokoje dla 10 osób,
10. Anna i Waldemar Bednarczyk, Wicentów, Siennica Nadolna: 2 pokoje dla 5 osób,
11. Grażyna i Wiesław Kmieciovie, Krasnystaw
12. Czesława i Jan Dzida, Wielobycz, Gorzków,
13. Hanna Piłat, Romanów, Izbica
14. Teresa i Michał Kaczorowie, Kozieniec 1 Siennica Różana: dom,
15. Irena i Zygmunt Margola, Wola Żulińska 59, Łopiennik Górny: dom
16. Teresa Hus, Wicentów 80A, gmina Krasnystaw: dom.

Z danych GUS wynika, że liczba obiektów bazy noclegowej turystyki od roku 2000 się zmniejszyła, by w połowie 2002 r. osiągnąć wartość 6 obiektów (w r. 2000 i 2001: 8). W ślad za tym zmniejszyła się liczba miejsc noclegowych (z 250 w r. 2000 do 147 w r. 2002), w tym całorocznych (ze 126 do 147). Szczegółowe dane dotyczące bazy noclegowej turystyki zawiera poniższe zestawienie.

Tabela nr 34.

Rok	Obiekty	Miejsca noclegowe		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi	
		Ogółem	w tym całoroczne	Ogółem	w tym turyści zagraniczni	Ogółem	w tym turyści zagraniczni
2000	8	250	126	5 075	530	10 583	1 246

2001	8	168	56	3 226	509	5 599	1 311
2002	6	147	56	3 598	349	5 531	680

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Można mówić o regresie w turystyce na terenie powiatu, szczególnie głęboki spadek nastąpił w roku 2001, ale już w 2002 r. odnotowano wzrost liczby turystów. Niestety nie przełożyło to się na wzrost udzielonych noclegów.

2.3.5. Wolne tereny pod inwestycje

Poniżej przedstawiono zasoby terenów inwestycyjnych powiatu krasnostawskiego.

Gmina Krasnystaw:

PRZEDMIOT OFERTY	Działka nr 258 o powierzchni 0,40 ha
CHARAKTERYSTYKA	Działka gruntu po byłej bazie SKR, zabudowana budynkiem garażowym murowanym. Bezpośredni dojazd do drogi powiatowej.
POŁOŻENIE	Miejscowość Jaślików gm. Krasnystaw
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	W planie zagospodarowania przestrzennego teren przewidziany dla usług nieuciążliwych
STAN PRAWNY	Własność gminy Krasnystaw
FORMA NABYCIA	sprzedaż
OSOBA DO KONTAKTU	Juliusz Dąbski, Ref. Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej Tel. (0-82) 576 44 64

PRZEDMIOT OFERTY	Działka nr 260 o powierzchni 0,16 ha
CHARAKTERYSTYKA	Działka gruntu niezabudowana. Bezpośredni dojazd z drogi powiatowej.
POŁOŻENIE	Miejscowość Jaślików gm. Krasnystaw
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	W planie zagospodarowania przestrzennego teren przewidziany dla usług nieuciążliwych
STAN PRAWNY	Własność gminy Krasnystaw
FORMA NABYCIA	sprzedaż
OSOBA DO KONTAKTU	Juliusz Dąbski, Ref. Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej Tel. (0-82) 576 44 64

PRZEDMIOT OFERTY	Działka nr 518 o powierzchni 0,79 ha.
CHARAKTERYSTYKA	Działka gruntu niezabudowana. Dojazd z drogi gminnej gruntowej.

POŁOŻENIE	Miejscowość Jaślików gm. Krasnystaw
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	W planie zagospodarowania przestrzennego teren przewidziany dla usług sportu.
STAN PRAWNY	Własność gminy Krasnystaw
FORMA NABYCIA	sprzedaż
OSOBA DO KONTAKTU	Juliusz Dąbski, Ref. Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej Tel. (0-82) 576 44 64

PRZEDMIOT OFERTY	Działka nr 228/20 o powierzchni 0,43 ha.
CHARAKTERYSTYKA	Działka gruntu po byłej bazie SKR, zabudowana budynkiem garażowym. Bezpośredni dojazd z drogi gminnej.
POŁOŻENIE	Miejscowość Kolonia Zakręcie gm. Krasnystaw
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	W planie zagospodarowania przestrzennego teren przewidziany dla usług rolnictwa.
STAN PRAWNY	Własność gminy Krasnystaw
FORMA NABYCIA	sprzedaż
OSOBA DO KONTAKTU	Juliusz Dąbski, Ref. Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej Tel. (0-82) 576 44 64

PRZEDMIOT OFERTY	Działka nr 271/1 o powierzchni 0,25 ha.
POŁOŻENIE	Miejscowość Małochwiej Mały gm. Krasnystaw.
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	W planie zagospodarowania przestrzennego teren przewidziany pod zbiornik wodny
STAN PRAWNY	Własność gminy Krasnystaw
FORMA NABYCIA	sprzedaż
OSOBA DO KONTAKTU	Juliusz Dąbski, Ref. Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej Tel. (0-82) 576 44 64

PRZEDMIOT OFERTY	Działki nr-y: 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 592, 593 i 604 o ogólnej powierzchni 3,19 ha.
CHARAKTERYSTYKA	Działki gruntu niezabudowane – łąka.
POŁOŻENIE	Miejscowość Małochwiej Duży gm. Krasnystaw.
PROPOZYCJE	W planie zagospodarowania przestrzennego teren przewidziany

WYKORZYSTANIA	pod zbiornik wodny
STAN PRAWNY	Własność gminy Krasnystaw
FORMA NABYCIA	sprzedaż
OSOBA DO KONTAKTU	Juliusz Dąbski, Ref. Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej Tel. (0-82) 576 44 64

PRZEDMIOT OFERTY	Działka nr 562 o powierzchni 0, 32 ha.
CHARAKTERYSTYKA	Działka gruntu zabudowana budynkiem drewnianym.
POŁOŻENIE	Miejscowość Małochwiej Duży gm. Krasnystaw
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Możliwość lokalizacji usług nieuciążliwych
STAN PRAWNY	Własność gminy Krasnystaw
FORMA NABYCIA	sprzedaż
OSOBA DO KONTAKTU	Juliusz Dąbski, Ref. Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej Tel. (0-82) 576 44 64

Miasto Krasnystaw:

PRZEDMIOT OFERTY	Nieruchomość gruntowa zabudowana.
CHARAKTERYSTYKA	Nieruchomość gruntowa o powierzchni 0,2128 ha, zabudowana budynkiem parterowym murowanym, częściowo podpiwniczonym o pow. Użytkowej 213, 2 m2, budynkiem parterowym drewnianym nie podpiwniczonym o pow. Użytkowej 263, 0 m2, budynkiem gospodarczym murowanym, bez podpiwniczenia o pow. Użytkowej 39,2 m2
POŁOŻENIE	Krasnystaw ul. Lwowska 147.
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Zabudowa mieszkaniowa, usługi nieuciążliwe.
STAN PRAWNY	Własność Gminy Miejskiej Krasnystaw.
FORMA NABYCIA	Sprzedaż
DODATKOWE INFORMACJE	Nieruchomość położona przy drodze krajowej nr 17 (Warszawa – Lublin – Hrebenne)
OSOBA DO KONTAKTU	Henryka Bielak – inspektor Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Krasnystaw te.(0-82) 576 21 57 wew. 130

PRZEDMIOT OFERTY	Nieruchomość gruntowa zabudowana
CHARAKTERYSTYKA	Nieruchomość gruntowa o pow. 0,6531 ha, zabudowana sześcioma budynkami:

	Budynkiem parterowym murowanym o pow. 138,0 m2 Budynkiem parterowym murowanym o pow. 159,0 m2 Budynkiem parterowym murowanym o pow. 138,0 m2 Budynkiem parterowym murowanym o pow. 23,0 m2 Budynkiem wiaty o pow. zabudowy 69,0 m2 Budynkiem parterowym drewnianym o pow. zabudowy 126,0 m2
POŁOŻENIE	Krasnystaw, ul. Krasickiego 8
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Przemysł, bazy, składy
STAN PRAWNY	Własność Gminy Miejskiej Krasnystaw
FORMA NABYCIA	Sprzedaż
DODATKOWE INFORMACJE	Nieruchomość położona w pobliżu Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej, dojazd z drogi powiatowej, całkowite uzbrojenie terenu.
OSOBA DO KONTAKTU	Henryka Bielak – inspektor Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Krasnystaw te.(0-82) 576 21 57 wew. 130

PRZEDMIOT OFERTY	Nieruchomość gruntowa zabudowana
CHARAKTERYSTYKA	Nieruchomość gruntowa o pow. 0,5554 ha, zabudowana budynkiem parterowym drewnianym o pow. użytkowej 190,0 m2 tzw. "dworek starościński" oraz
POŁOŻENIE	Krasnystaw ul. Sikorskiego 8, Konopnickiej 5
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Administracja, usługi nieuciążliwe gastronomiczne, hotelarskie, turystyczne
STAN PRAWNY	Własność Gminy Miejskiej Krasnystaw
FORMA NABYCIA	Sprzedaż
DODATKOWE INFORMACJE	Nieruchomość położona w centrum miasta, dojazd z dwóch stron, teren całkowicie uzbrojony
OSOBA DO KONTAKTU	Henryka Bielak – inspektor Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Krasnystaw te.(0-82) 576 21 57 wew. 130

PRZEDMIOT OFERTY	Nieruchomość gruntowa niezabudowana
CHARAKTERYSTYKA	Nieruchomość gruntowa o pow. 1,5342 ha, niezabudowana, granicząca z rzeką Wieprz
POŁOŻENIE	Krasnystaw ul. Nieczaja 12
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Usługi nieuciążliwe

STAN PRAWNY	Własność Gminy Miejskiej Krasnystaw
FORMA NABYCIA	Sprzedaż
DODATKOWE INFORMACJE	Teren całkowicie uzbrojony
OSOBA DO KONTAKTU	Henryka Bielak – inspektor Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Krasnystaw te.(0-82) 576 21 57 wew. 130

PRZEDMIOT OFERTY	Nieruchomość gruntowa Niezabudowana
CHARAKTERYSTYKA	Nieruchomość gruntowa niezabudowana o pow. 0, 1843 ha, położona w centrum miasta Krasnystaw.
POŁOŻENIE	Krasnystaw ul. Kościuszki, Czysta, Zamkowa, Mostowa
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Hotel, usługi gastronomiczne
STAN PRAWNY	Własność Gminy Miejskiej Krasnystaw
FORMA NABYCIA	Sprzedaż
DODATKOWE INFORMACJE	Teren całkowicie uzbrojony
OSOBA DO KONTAKTU	Henryka Bielak – inspektor Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Krasnystaw te.(0-82) 576 21 57 wew. 130

PRZEDMIOT OFERTY	Nieruchomość gruntowa niezabudowana
CHARAKTERYSTYKA	Nieruchomość gruntowa niezabudowana o pow. 1,4386 ha.
POŁOŻENIE	Krasnystaw, w pobliżu ul. Rejowieckiej.
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Usługi nieuciążliwe, stacja paliw, stacja obsługi samochodów, przemysł, bazy, składy.
STAN PRAWNY	Własność Gminy Miejskiej Krasnystaw.
FORMA NABYCIA	Sprzedaż
DODATKOWE INFORMACJE	Teren częściowo uzbrojony, położony w pobliżu drogi wojewódzkiej Biała Podlaska – Krasnystaw.
OSOBA DO KONTAKTU	Henryka Bielak – inspektor Wydziału Finansowego Urzędu Miasta Krasnystaw te.(0-82) 576 21 57 wew. 130

Gmina Kraśniczyn:

PRZEDMIOT OFERTY	Budynek byłej szkoły
CHARAKTERYSTYKA	Rok budowy 1966, pow. 500m ² , wysokość 7m, kubatura 5600m ³ , liczba kondygnacji 2, liczba pokoi 12, ogrzewanie c.o. Stan techniczny dobry.
POŁOŻENIE	Drewniki, 22-310 Kraśniczyn

PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Rekreacyjną, zdrowotną, inne
STAN PRAWNY	Własność
FORMA NABYCIA	Sprzedaż
DODATKOWE INFORMACJE	Pow. nieruchomości 1,00 ha, możliwość podłączenia telefonu, uzbrojenie: elektryczność wodociąg, kanalizacja lokalna
OSOBA DO KONTAKTU	Marianna Kozioł

PRZEDMIOT OFERTY	Budynek byłej szkoły oraz budynek gospodarczy.
CHARAKTERYSTYKA	Rok budowy 1966, pow. 201,96 m2, wysokość 4m, liczba kondygnacji 1, liczba pokoi 6, ogrzewanie- piece. Pow. budynku gospodarczego 179, 61 m2. Stan techniczny obu budynków średni.
POŁOŻENIE	Bończa, 22-310 Kraśniczyn, przy drodze wojewódzkiej Krasnystaw- Hrubieszów.
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Rekreacyjną, zdrowotną, inne
STAN PRAWNY	Własność
FORMA NABYCIA	Sprzedaż, wynajem
DODATKOWE INFORMACJE	Powierzchnia nieruchomości: 0,79 ha, możliwość podłączenia telefonu Uzbrojenie: elektryczność, wodociąg. Obiekt ogrodzony
OSOBA DO KONTAKTU	Marianna Kozioł

Gmina Rudnik:

PRZEDMIOT OFERTY	Budynek wraz z działką
CHARAKTERYSTYKA	Budynek parterowy o pow. 450 m2 Działka o pow. 0,15 ha
POŁOŻENIE	Suszeń
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Sprzedaż- dzierżawa
STAN PRAWNY	Własność
FORMA NABYCIA	Komunalizacja
DODATKOWE INFORMACJE	Budynek po byłej szkole podstawowej
OSOBA DO KONTAKTU	Henryk Ciemniewski Tel. (0-84) 684 11 23 wew. 28

PRZEDMIOT OFERTY	działka
CHARAKTERYSTYKA	Działka budowlana uzbrojona pow. 1,95 ha.
POŁOŻENIE	Rudnik
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Sprzedaż- dzierżawa
STAN PRAWNY	Własność
FORMA NABYCIA	Komunalizacja
DODATKOWE INFORMACJE	
OSOBA DO KONTAKTU	Henryk Ciemniewski Tel. (0-84) 684 11 23 wew. 28

PRZEDMIOT OFERTY	Budynek wraz z działką
CHARAKTERYSTYKA	Budynek garażowy o pow. 408 m2 Działka o pow. 0,43 ha
POŁOŻENIE	Wierzbica
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Sprzedaż- Dzierżawa
STAN PRAWNY	własność
FORMA NABYCIA	komunalizacja
DODATKOWE INFORMACJE	Baza po byłym Kółku Rolniczym
OSOBA DO KONTAKTU	Henryk Ciemniewski Tel. (0-84) 684 11 23 wew. 28

PRZEDMIOT OFERTY	Budynki garażowe wraz z działką
CHARAKTERYSTYKA	Budynek garażowy I pow. 207 m2 Budynek garażowy II pow. 166 m2 Działka o pow. 0, 43 ha.
POŁOŻENIE	Płonka
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Sprzedaż- dzierżawa
STAN PRAWNY	Własność
FORMA NABYCIA	Komunalizacja
DODATKOWE INFORMACJE	Teren Kółka Rolniczego
OSOBA DO KONTAKTU	Henryk Ciemniewski Tel. (0-84) 684 11 23 wew. 28

Gmina Gorzków:

PRZEDMIOT OFERTY	Budynek po byłej szkole podstawowej w Antoniówce (tzw. tysiąclatka)
CHARAKTERYSTYKA	Pow. ogółem ok. 600m2, w tym dwa mieszkania, działka 1,03 ha.
POŁOŻENIE	12 km od siedziby Gminy przy drodze powiatowej, wokół lasy
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	-produkcja usługi, - obiekt wczasowy lub szkoleniowy, pomocy społecznej
STAN PRAWNY	Mienie komunalne gminy
FORMA NABYCIA	sprzedaż
DODATKOWE INFORMACJE	Czyste środowisko, dogodny dojazd, sieć wodociągowa i telefoniczna
OSOBA DO KONTAKTU	Jadwiga Wołyniak – Wójt Gminy Tadeusz Psujek – Sekretarz Gminy

Gmina Łopiennik Górny:

PRZEDMIOT OFERTY	Baza po byłej Spółdzielni Usług Rolniczych w Łopienniku Górnym
CHARAKTERYSTYKA	Nieruchomość zabudowana o pow. 0,53 ha Działka nr 979/1 Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczona pod usługi
POŁOŻENIE	Ok. 2 km od drogi krajowej nr 17 relacji Lublin- Zamość
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Warsztaty, magazyny
STAN PRAWNY	Własność komunalna Gminy Łopiennik Górny KW 288843
FORMA NABYCIA	Przetarg nieograniczony
OSOBA DO KONTAKTU	Stanisław Ciechański Elżbieta Fornal Tel. (0-82) 577 31 23 wew. 24.

PRZEDMIOT OFERTY	Baza po byłej Spółdzielni Rolniczej w Łopienniku Dolnym Nieruchomość zabudowana o pow. 0,43 ha Działka nr 307
------------------	---

CHARAKTERYSTYKA	Nieruchomość zabudowana, zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczona pod usługi
POŁOŻENIE	Ok. 5 km od drogi krajowej nr 17 relacji Lublin- Zamość
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Warsztaty, magazyny
STAN PRAWNY	Własność komunalna Gminy Łopiennik Górny KW 28843
FORMA NABYCIA	Przetarg nieograniczony
OSOBA DO KONTAKTU	Stanisław Ciechański Elżbieta Fornal Tel. (0-82) 577 31 23 wew. 24.

PRZEDMIOT OFERTY	Baza po byłej spółdzielni Usług Rolniczych w Woli Żulińskiej Nieruchomość zabudowana o pow. 0,11 ha Działka nr 970
CHARAKTERYSTYKA	Nieruchomość zabudowana zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczona pod usługi
POŁOŻENIE	Około 10 km od drogi krajowej nr 17 relacji Lublin- Zamość
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Warsztaty, magazyny
STAN PRAWNY	Własność komunalna Gminy Łopiennik Górny KW 28843
FORMA NABYCIA	Przetarg nieograniczony
DODATKOWE INFORMACJE	
OSOBA DO KONTAKTU	Stanisław Ciechański Elżbieta Fornal Tel. (0-82) 577 31 23 wew. 24.

PRZEDMIOT OFERTY	Baza byłej Spółdzielni Usług Rolniczych w Borowicy Nieruchomość zabudowana o pow. 0,30 ha Działka nr 2964
CHARAKTERYSTYKA	Nieruchomość zabudowana zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczona pod usługi
POŁOŻENIE	Ok. 6 km od drogi krajowej nr 17 relacji Lublin - Zamość
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	magazyn
STAN PRAWNY	Własność komunalna Gminy Łopiennik Górny KW 28843
FORMA NABYCIA	Przetarg nieograniczony
DODATKOWE INFORMACJE	Cena wywoławcza nieruchomości wynosi 16. 866 zł, w tym: -wartość budynku – 13. 416 zł -wartość gruntu – 3.450
OSOBA DO KONTAKTU	Stanisław Ciechański Elżbieta Fornal Tel. (0-82) 577 31 23 wew. 24.

PRZEDMIOT OFERTY	Zespół pałacowo- parkowy w Olszance Nieruchomość zabudowana o pow. 4,55 ha Działka nr 61
CHARAKTERYSTYKA	Nieruchomość zabudowana, wpisana do rejestru zabytków składająca się z parku i pałacu neoklasycystycznego
POŁOŻENIE	Ok. 3 km od drogi krajowej nr 17 relacji Lublin - Zamość
PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA	Ośrodek szkoleniowo- wypoczynkowy
STAN PRAWNY	Własność komunalna Gminy Łopiennik Górny KW 35037
FORMA NABYCIA	Przetarg nieograniczony
DODATKOWE INFORMACJE	Cena wywoławcza nieruchomości wynosi 362 268 zł w tym: -wartość budynku – 335 580 zł -wartość drzewostanu – 12 890 zł -wartość gruntu – 13 798 zł
OSOBA DO KONTAKTU	Stanisław Ciechański Elżbieta Fornal Tel. (0-82) 577 31 23 wew. 24.

Gmina Rejowiec:

Właściciel obiektu	Adres obiektu	Charakter obiektu	Powierzchnia m ²	Media
ZPHU „ALEX – BIS” Rejowiec ul. Chełmska 1 Poszukuje partnera do współpracy	Rejowiec ul. Chełmska 1	Działki (tereny przemysł.) hale, biura, magazyny	30200 2030 100 1068	Elektryczność- st. TRAFO Napięcie 300kV Moc 180 kW Wodociąg zbiorowy fi 80, Ścieki – szambo, Telefon –1 łącze= 4 numery 56 kbs bocznica kolejowa do korzystania
Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Rejowcu ul. Rynek Poszukuje partnera do współpracy	Rejowiec ul. Chełmska 1	Działki (tereny przemysł.) hale, biura,	3500 1049 387,7 100	Elektryczność- st. TRAFO Napięcie 300kV Moc 180 kW Wodociąg – własne ujęcie Ścieki – szambo, Telefon –1 łącze= 4 numery 56 kbs bocznica kolejowa do korzystania
„NAFTOBAZY” Sp. z o.o. Warszawa Baza nr 13 w Zawadówce Poszukuje partnera do współpracy w zakresie przeładunku, konfekcjonowania surowców i paliw płynnych, gazowych Nawiąże współpracę w zakresie transportu samochodów ciężarowych koleją	Zawadówka	Działki Hale, Biura, Magazyny podziemne	78750 1387 550 336 213 265 2187	Elektryczność- st. TRAFO Napięcie 300kV Moc 800 kW Wodociąg – własne ujęcie Ścieki – szambo Telefon –2 łącza= 8 numerów Własna bocznica kolejowa normalnotorowa i szerokotorowa, wagi kolejowe, elektroniczne, przeładunek towarów stałych i płynnych

Urząd Gminy Rejowiec „Baza logistyczna”	Wereszcze Duże	Działka inwe- stycyjna	100000	Zbrojony jest w sieć wodocią- gową, energię elektryczną, sąsiedztwo bocznic kolejowej, 100 metrów od drogi woje- wódzkiej nr 812 relacji Biała Podlaska - Zamość
--	-------------------	---------------------------	--------	---

2.3.6. Infrastruktura lokalna

Powiat pod względem zagospodarowania przestrzennego jest stosunkowo zróżnicowany. Różnice wynikają między innymi z istniejącej infrastruktury technicznej.

Biorąc powyższe pod uwagę należy wyróżnić:

- 1) Strefę centralną dość silnie zurbanizowaną, która obejmuje miasto Krasnystaw - ośrodek pełniący funkcję obsługi dla sąsiednich gmin poprzez lokalizację podstawowych usług, przemysłu i zabudowy wielorodzinnej, wykazujący dosyć duży stopień doinwestowania w infrastrukturę techniczną: sieci wodociągowe, gazowe, telekomunikacyjne oraz sieć kanalizacji sanitarnej.
- 2) Tereny wsi obejmujące w sposób pierścieniowy miasto Krasnystaw, wyposażone w sieci wodociągowe, telekomunikacyjne oraz gazowe (sołectwa gminy Krasnystaw).
- 3) Tereny położone w części środkowo-wschodniej powiatu wyposażone w sieci wodociągowe, gazowe i telekomunikacyjne.
- 4) Tereny w części zachodniej powiatu wyposażone w sieci wodociągowe i telekomunikacyjne
- 5) Peryferyjnie usytuowane w powiecie tereny wsi gmin: Rudnik, Łopiennik Górny, Żółkiewka, Izbica, w których występuje uzbrojenie w sieci telekomunikacyjne lub w których brak jakichkolwiek urządzeń infrastruktury technicznej.

Reasumując:

- każda z gmin powiatu posiada sieci wodociągowe, różnicę stanowi niejednakowy stopień uzbrojenia gmin,
- każda z gmin powiatu posiada sieć telekomunikacyjną,
- w sieć gazociągową wyposażone są tereny centralne i wschodnie powiatu, natomiast brak uzbrojenia gazociągowego na terytorium w części zachodniej powiatu,
- mały stopień uzbrojenia gmin w sieci kanalizacji sanitarnej; największy stopień uzbrojenia ma miasto Krasnystaw, w mniejszym stopniu wsie gminne: Siennica Różana, Rejowiec, Kraśniczyn, Gorzków, Rudnik, Izbica (w budowie).

2.3.7. Wodociągi, kanalizacja

Sieci wodociągowe

Miasto Krasnystaw.

Większość terenów miasta Krasnystaw zaopatrywana jest w wodę z komunalnej sieci wodociągowej.

Łączna długość sieci wodociągowej: 135,7 km, w tym:

- sieć magistralna - 4,3 km
- sieć uliczna - 78,4 km
- przyłącza wodociągowe - 53 km.

Uliczna sieć wodociągowa wykonana z rur żeliwnych i PCV posiada średnice 80 do 500 mm.

Wodociąg komunalny zaopatrywany jest w wodę z ujęcia wody znajdującego się na terenie położonym w południowej części miasta w widłach rzeki Żółkiewki i Wieprza. W pobliżu ujęcia znajduje się stacja wodociągowa zaopatrująca w wodę poszczególne grupy odbiorców jak mieszkalnictwo, usługi, komunikację oraz potrzeby komunalne miasta.

Z ujęcia komunalnego nie jest zaopatrywany przemysł wodochłonny jak: Cukrownia Krasnystaw, Mleczarnia Krasnystaw. Zakłady te prowadzą własną gospodarkę wodno-ściekową i mogą zaopatrywać w wodę tereny zainwestowania położone w pobliżu w/w zakładów.

Ujęcie komunalne pracuje obecnie w układzie 5 studni głębinowych o głębokości 90-128 m. Teren ujęcia posiada strefy ochrony sanitarnej. Z rozpoznai hydrologicznych miasta Krasnystaw wynika, że z terenów istniejącego ujęcia wody można zaopatrzyć miasto o liczbie 30 000 do ok. 35 000 mieszkańców.

Ilość osób obecnie korzystających z komunalnego wodociągu wynosi ok. 16 240 osób - około 95% mieszkańców. Zdolność produkcyjna istniejącej sieci wodociągowej jest znacznie większa. Obecnie stacja nie jest w pełni wykorzystywana.

Wada lokalizacji ujęcia wody: miasto otacza ze wszystkich stron ujęcie wody co grozi jakości wód podziemnych.

2. Gmina Krasnystaw.

Tereny gminy Krasnystaw zaopatrywane są w wodę z komunalnych sieci wodociągowych.

- łączna długość sieci wodociągowej : 140,1 km

- przyłącza wodociągowe - 2120 szt. (99,8 km) - dostarczają wodę do 1 885 gospodarstw rolnych, co stanowi 100% zaspokojenia potrzeb gminy.

Wodociąg komunalny zaopatrywany jest w wodę z 9 ujęć wody znajdujących się w następujących miejscowościach: Stężyca, Ostrów Krupski, Niemienice, Małochwiej, Krynica, Łatyczów, Krupiec, Kol. Widniówka, Kol. Zastawie. Gmina Krasnystaw w całości została zaopatrzona w wodę.

Wadą tego systemu jest zbyt duża ilość ujęć wody, która ma niekorzystny wpływ na gospodarkę zasobem wód podziemnych.

3. Gmina Siennica Różana.

Tereny gminy Siennica Różana zaopatrywane są w wodę z komunalnych sieci wodociągowych. Łączna długość sieci wodociągowej: 49,2 km

- długość przyłączy - 39 km

- przyłącza wodociągowe - 1131 szt.

Wodociąg komunalny zaopatrywany jest z jednego ujęcia wody – Hydrofornia „Kozieniec” – planowana modernizacja ujęcia wody w latach 2005-2008.

Ponadto, przez Urząd Gminy wykonano 41 szt. studni głębinowych na terenach zabudowy rozproszonej.

Gmina Siennica Różana w całości została zaopatrzona w wodę.

4. Gmina Rejowiec.

Tereny gminy Rejowiec zaopatrywane są w wodę z komunalnych sieci wodociągowych.

Łączna długość sieci wodociągowej: 92,9 km

- przyłącza wodociągowe - 1668 szt. (60,3 km).

Wodociąg komunalny zaopatrywany jest z pięciu ujęć wody w gminie Rejowiec. Gmina Rejowiec została zaopatrzona w wodę w 99,1% .

5. Gmina Fajslawice.

Tereny gminy Fajslawice zaopatrywane są w wodę z komunalnej sieci wodociągowej .

Łączna długość sieci wodociągowej : 35,8 km

- przyłącza wodociągowe - 1431 szt.

Gmina Fajslawice w 83,5% została zaopatrzona w wodę; w roku 2004 gmina planuje doprowadzić sieć wodociagową do czterech sołectw i przyłączyć dalszych 196 gospodarstw domowych, co spowoduje 100% zwodociagowania wsi i podłączenie 95 % gospodarstw domowych.

6. Gmina Izbica.

Tereny gminy Izbica zaopatrywane są w wodę z komunalnych sieci wodociągowych .

Łączna długość sieci wodociągowej: 86,3 km

- przyłącza wodociągowe - 1713 szt./ 45,3 km.

Wodociąg komunalny zaopatrywany jest w wodę z 4 ujęć wody znajdujących się w następujących miejscowościach: Bobliwo, Tarnogóra, Tarzymiechy III, Izbica oraz Łatyczów.

Gmina Krasnystaw zaopatruje w wodę wsie : Dworzyska , Romanów;

Gmina planuje budowę kolejnego ujęcia budowy w miejscowości Wał dla potrzeb 10 sołectw. Sołectwa posiadające wodociąg w całości lub części – 17, sołectwa bez wodociągów – 9 szt.

Gmina Izbica w części 61% została zaopatrzona w wodę.

7. Gmina Rudnik.

Gmina dysponuje wodociągiem - woda na potrzeby komunalne mieszkańców gminy pobierana jest z ujęcia wody głębinowej zlokalizowanego w miejscowości Joanin. Woda pobierana jest z 2 studni głębinowych pracujących przemiennie.

Na terenie ujęcia zlokalizowane są 2 zbiorniki wyrównawcze.

Wodociąg gminny obejmuje swym zasięgiem następujące wsie: Rudnik, Suche Lipie, Joanin, Majdan Borowski I, Suszeń i Potasznia o długości sieci wodociągowej 15,8 km.

Z sieci wodociągowej korzysta 337 odbiorców wody , co stanowi około 30% całości.

8. Gmina Łopiennik Górny .

Sieć wodociągowa obejmuje następujące miejscowości: Wola Żulińska, Dobryniów, Łopiennik Dolny, Łopiennik Podleśny, Kol. Łopiennik Dolny, Łopiennik Nadrzeczny, Łopiennik Górny, Olszanka, Krzywe, Majdan Krzywski, Gliniska, Nowiny.

Ilość przyłączy: 1385 szt. Łączna długość sieci głównej: 90,7 km. Łączna długość przyłączy: 63,1 km. Stanowi to około 90% ogółu potrzeb. Pozostałe potrzeby zabezpieczają studnie głębinowe wybudowane tam, gdzie doprowadzenie wodociągu, ze względu na peryferyjne położenie gospodarstwa lub ogólne rozproszenie gospodarstw, nie ma uzasadnienia ekonomicznego.

9. Gmina Kraśniczyn.

Sieć wodociągowa obejmuje następujące miejscowości: Anielpol, Bończa, Brzeziny, Chełmiec, Czajki, Drewniki, Franciszków, Kraśniczyn, Łukaszówka, Majdan Surhowski, Olszanka, Stara Wieś, Surhów, Surhów Kol., Wolica, Wólka Krasn., Zalesie, Zastawie. Oznacza to zwodociągowanie 90% gminy - oprócz wsi Bończa Kol. I Pniaki.

Ilość przyłączy: 1241 szt. Łączna długość sieci głównej: 64,7 km. Łączna długość przyłączy: 47,1 km. Ujęcia wody: Chełmiec, Brzeziny, Olszanka, Surhów, Bończa.

10. Gmina Gorzków.

Na obszarze gminy funkcjonują dwa systemy zaopatrzenia w wodę pitną:

- z grupowych wodociągów komunalnych,
- z lokalnych ujęć głębinowych bądź studni kopanych na terenach zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej, położonych poza zasięgiem zbiorczych systemów zaopatrzenia (Piaski Szlacheckie, Borsuk-Józefów).

Wodociąg komunalny zaopatrywany jest w wodę z 5 ujęć wody znajdujących się w następujących miejscowościach: Olesin – Bobrowe, Widniówka, Gorzków Osada, Orchowiec i Czysta Dębina. Łącznie długość sieci wodociągowej wynosi 59,70 km.

Zasilanych jest 1 064 gospodarstw domowych oraz obiekty usługowe.

Miejscowością nie posiadającą sieci wodociągowej są Piaski Szlacheckie – przewidywana budowa sieci w tej wsi to III kwartał 2004r. W planach rezerwuje się teren w miejscowości Góry pod lokalizację ujęcia wody i zbiornika wyrównawczego jako zastąpienie obecnego ujęcia wody w Gorzkowie Osadzie.

11. Gmina Żółkiewka .

Wodę z wodociągów zbiorowych posiada 17 jednostek osadniczych. Długość sieci rozdzielczych wynosi 53,5 km, przyłączy jest około 1104 szt. (39,9 km). Obecny stopień zwodociągowania gminy wynosi 62,1%.

Zwodociągowane są miejscowości: Adamówka, Borówek, Chruściechów, Dąbie, Gany, Huta, Koszarska, Majdan Wierzchowiński, Olchowiec Wieś, Rożki Wieś, Tokarówka, Zabozrze, Zażółkiew Wieś i Kolonia, Żółkiewka oraz pół wsi Makowiska z następujących ujęć wody: Olchowiec Kolonia I, Makowiska I, Żółkiewka I, Koszarsko I, a także z gmin ościennych: Krzczonów i Gorzków.

Brak jest sieci wodociągowej w południowych sołectwach gminy takich jak Chłaniówek, Władysławin, Kol. Chłaniów, Chłaniów, Wierzchowina, Kol. Borowina, a także w sołectwach położonych w północnej części gminy: Celin, Kol. Olchowiec, Siniec.

Przewidziana jest modernizacja wodociągu w miejscowości Średnia Wieś - projekt jest obecnie w opracowaniu. Został opracowany projekt budowlany na rozbudowę wodociągu grupowego Koszarsko i ujęcia wody w Olchowiec Kolonii, z których będzie czerpane zaopatrzenie w wodę do 11 miejscowości. Realizacja powyższych projektów zapewni zaopatrzenie w wodę w 96% na terenie gminy.

Kanalizacja

1. Miasto Krasnystaw

Krasnystaw posiada obecnie rozdzielczy system odprowadzania ścieków sanitarnych i deszczowych. Sieć kanalizacji sanitarnej pracuje w układzie grawitacyjno-pompowym opartym na głównych kolektorach „A”, „B”, „C”, „D” oraz 3 pompowniach.

Obecnie miasto posiada 35,5 km kanałów o średnicy $D=0,10$ do $D=0,80$ m.

Zagłębienia kanałów - 2,00 - 5,50 m.

Długość przyłączy kanalizacyjnych wynosi 13 km.

Ilość przepompowni – 5szt.

Liczba ludności obecnie korzystającej z kanalizacji wynosi około 16 000 osób.

Sieć kanalizacji sanitarnej obejmuje: centrum, lewobrzeżną część miasta (kolektor A), południowe tereny miasta (kolektor D), wschodnią część miasta (kolektor C).

Zasięg grawitacyjnej zlewni powyższych kolektorów nie obejmuje peryferyjnej zabudowy miejskiej znajdującej się przy drogach wylotowych z uwagi na układ terenu niekorzystny dla grawitacyjnego dopływu ścieków do oczyszczalni. Ścieki z przemysłu uciążliwego, jak: Mleczarnia, Fermentownia Tytoniu, Cersanit, Cukrownia nie dopływają do miejskiej kanalizacji. Zakłady te posiadają własne oczyszczalnie ścieków. Miasto Krasnystaw posiada oczyszczalnię ścieków wybudowaną w latach 80-tych. Oczyszczalnia przyjmuje aktualnie ścieki bytowo-gospodarcze z zabudowy mieszkaniowej oraz drobnego przemysłu i usług.

Zdolność produkcyjna istniejącej oczyszczalni ścieków jest znacznie większa. Obecnie stacja nie jest w pełni wykorzystywana (tylko 30% możliwości oczyszczalni jest obecnie wykorzystanych).

Zamierzenia realizacyjne to: modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków, opracowania projektowe i budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach nowo-powstałych osiedli domów jednorodzinnych.

2. Gmina Krasnystaw

Gmina Krasnystaw nie została wyposażona w sieć kanalizacji sanitarnej. Zakłady takie jak: Cukrownia, PSO Białka oraz Elewator Zbożowy w Krupcu posiadają własne oczyszczalnie ścieków. Na terenie Gminy powstało około 30 przydomowych oczyszczalni ścieków. Zamierzeniem Gminy jest budowa w 2004 roku kolejnych takich oczyszczalni.

3. Gmina Siennica Różana

Długość sieci głównej w gminie wynosi 7,9 km (przyłącza domowe - 124)

Planuje się do wykonania w latach 2004-2005 3,8 km przyłączy kanalizacji sanitarnej w ilości 180 szt.

Kanalizacja sanitarna została wykonana tylko w części (około 10%).

Obecnie są 2 oczyszczalnie ścieków (1 zakładowa i 1 komunalna biologiczna).

Zamierzeniem inwestycyjnym jest modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Siennicy Różanej oraz budowa 2 oczyszczalni ścieków w Woli Siennickiej i Zagrodzie.

W latach 2002 – 2003 wykonano 46 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach zabudowy rozproszonej. W latach 2006-2010 planuje się wykonanie ich około 150 szt.

4. Gmina Rejowiec.

Długość sieci głównej - 6,7 km

Przyłącza domowe - 113 szt.

Kanalizacja sanitarna została wykonana tylko w części (około 10%) w m. Rejowiec. Obecnie jest 5 oczyszczalni ścieków (4 zakładowe i 1 komunalna biologiczna) W 2003 roku wybudowano 28 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

Pozostała część gminy nie ma uzbrojenia w sieć sanitarną.

5. Gmina Fajslawice

271 gospodarstw domowych posiada przyłączenie do sieci kanalizacyjnej, co stanowi 15,8% ogółu gospodarstw na terenie gminy. W 2004 roku planuje się budowę kanalizacji w dwóch wsiach dla około 420 gospodarstw.

6. Gmina Izbica.

Aktualnie funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna typu Bioblok Ps-400 o zdolności oczyszczania 441 m³ na dobę, pracująca na około 10% zdolności projektowej – na bazie ścieków dowożonych i częściowo dopływających z sieci kanalizacyjnej.

Istnieje odcinek sieci kanalizacyjnej długości 1,4 km i 31 przyłączy o łącznej długości około 0,5 km. Gmina posiada opracowaną dokumentację na skanalizowanie całej Izbicy (sieć długości 13 400 m - 426 przyłączy).

7. Gmina Rudnik

Obiekt oczyszczalni usytuowany jest w odległości około 400 m. od budynku Urzędu Gminy przy trasie komunikacyjnej Rudnik-Mościska (około 100 m). Sieć kanalizacji sanitarnej wynosi około 0,8 km. Ścieki sanitarne z terenu miejscowości Rudnik, bloku mieszkalnego spółdzielni mieszkaniowej, szkoły podstawowej, urzędu gminy, baru oraz ośrodka zdrowia spływają grawitacyjnie do kontenerowej oczyszczalni mechaniczno-biologicznej typu KOS o projektowanej przepustowości 16,38 m³/d.

Planowana jest budowa kanalizacji, która obejmie około 95% mieszkańców gminy.

8. Łopiennik Górny

W gminie brak jest sieci kanalizacyjnej.

9. Gmina Kraśniczyn

W gminie sieć kanalizacyjna jest bardzo ograniczona. Posiada ją jedynie Kraśniczyn - 3,4 km sieci głównej (1,2 km przyłączy - 67 szt. przyłączy). Oczyszczalnia ścieków to BIOBLOK PS-100.

10. Gmina Gorzków

Sieć kanalizacyjna na obszarze gminy jest bardzo słabo rozwinięta.

Zbiorczym systemem odprowadzania ścieków objęto część miejscowości gminnej Gorzków Wieś. Zrealizowano 7,3 km zbiorczej sieci kanalizacyjnej, 1,7 km. przyłączy, 4 przepompownie oraz 403 m. sieci tłocznej.

Sieć obsługuje 114 obiektów co stanowi około 6 % potrzeb.

Oczyszczalnię ścieków typu BIOBLOK MU-100 zrealizowano w sołectwie Gorzków- Góry przy rzece Żółkiewka na terenie łąk o wysokim poziomie wód gruntowych, co stwarza uciążliwość w obsłudze. Modernizację przeprowadzono w 2003 roku.

Dotychczas nie opracowano programu kanalizacji dla obszaru całej gminy.

11. Gmina Żółkiewka

Sieć kanalizacyjną posiada Żółkiewka i Zaburze – 9,1 km z 171 przyłączami, co stanowi około 6% potrzeb. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w Żółkiewce i jest niewystarczająca - przepustowość 100m³/d. W miejscowości Zaburze wybudowano oczyszczalnię ścieków, mechaniczno-biologiczną o przepustowości 425 m³/dobę. Zamierzeniem jest rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie.

Łączność

Mieszkańcy powiatu krasnostawskiego korzystają z telefonii przewodowej Telekomunikacji Polskiej. Z uwagi na typowo rolniczy charakter powiatu, niewątpliwie dostępność telefonii jest tu mniejsza niż w ośrodkach miejskich. Teren powiatu jest także objęty zasięgiem sieci komórkowych: ERA GSM, PLUS GSM oraz IDEA.

Na terenie powiatu są podejmowane inicjatywy zmierzające do zwiększenia ilości abonentów telefonicznych oraz poprawy jakości korzystania z sieci komórkowych.

1. Miasto Krasnystaw

Na terenie miasta Krasnystaw pracuje centrala automatyczna typu Strowger 32AB o pojemności 5000 NN, zajęta w 98%.

Obecnie prowadzona jest inwestycja telekomunikacyjna polegająca na wybudowaniu do Krasnegostawu linii światłowodowej, wymianie centrali analogowej Strowger 32AB na nową cyfrową o pojemności 7000 NN pracującą w sieci SDH. Przewiduje się także budowę sieci magistralnej i częściowo rozdzielczej.

2. Gmina Krasnystaw

Na terenie gminy Krasnystaw pracuje 11 central automatycznych, obsługujących 2 085 abonentów. Telekomunikacja obejmuje całą gminę.

3. Gmina Siennica Różana

Na terenie gminy Siennica Różana telekomunikacja obejmuje całą gminę (782 abonentów).

4. Gmina Rejowiec

Na terenie gminy Rejowiec telekomunikacja obejmuje całą gminę (810 szt. abonentów).

5. Gmina Fajslawice

Na terenie gminy Fajslawice telekomunikacja obejmuje całą gminę, za wyjątkiem m. Woła Idzikowska (41 szt. przyłączy telefonicznych).

6. Gmina Izbica

Na terenie gminy Izbica dziewięć wsi nie ma sieci telekomunikacyjnej. Są to: Mchy, Bobliwo, Ostrówek, Kol. Tarnogóra, Tarnogóra, Wirkowice II, Wirkowice I, Tarzymiechy, Kol. Zalesie (na sieć telekomunikacyjną dla w/w miejscowości gmina Izbica uzyskała pozwolenie na budowę w 1999 r.).

7. Gmina Rudnik

Na terenie gminy Rudnik nie ma sieci telekomunikacyjnej w m. Wierzbica i Równianki. Pozostałe miejscowości posiadają wyposażenie w sieć telekomunikacyjną.

8. Gmina Łopiennik Górny

Na terenie gminy Rejowiec telekomunikacja obejmuje całą gminę.

9. Gmina Kraśniczyn

W każdej miejscowości gminy jest sieć telekomunikacyjna.

10. Gmina Gorzków

Obszar gminy telefonizowany został praktycznie na nowo w roku 1998 r. Zrealizowanie światłowodu Żółkiewka, Gorzków, Rudnik, centrali automatycznej o pojemności 2000 NN w Gorzkowie Osada oraz urządzeń wspomagających w Antoniówce i Orchowcu pozwoliło na okablowanie obszaru całej gminy oraz zainstalowanie telefonu wg potrzeb we wszystkich sołectwach.

11. Gmina Żółkiewka

Stelefonizowanych jest obecnie 28 sołectw. Brak sieci telekomunikacyjnej w następujących miejscowościach: Dąbie, Tokarówka, Adamówka, Siniec, Celin.

Energetyka

Według danych Urzędu Statystycznego w 2002 roku 11,7 tys. gospodarstwach domowych w powiecie krasnostawskim było odbiorcami energii elektrycznej. Zużycie energii w MW-h wynosiło 19,2 tys., w przeliczeniu na 1 mieszkańca 245,1 KW-h, a 1 641,0 KW-h na 1 odbiorcę. Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w województwie lubelskim wynosiło 402,4 KW-h, a na 1 odbiorcę- 1 801,0 KW-h .

Zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w powiecie krasnostawskim nieznacznie odbiega (jest niższe) od danych ogólnowojevońdzkich. W przypadku zużycia na 1 mieszkańca różnica jest większa i sięga 40%.

Gazownictwo

1. Miasto Krasnystaw .

Istniejący obecnie w mieście Krasnystaw system gazyfikacji jest systemem mieszanym tzn. rejon centrum przeznaczony jest do obsługi niskim ciśnieniem, pozostałe tereny miasta przeznaczone są do obsługi średnim ciśnieniem. Stacja redukcyjna przy ul. Witosa obsługuje trzy kierunki sieci średnich ciśnień:

- kierunek północny do wsi Siennica Nadolna i osiedle Cukrownia
- kierunek wschodni do gminy Siennica Różana
- kierunek zachodni do miasta Krasnystaw oraz południowej części gminy Krasnystaw (wsie Małochwiej Duży, Małochwiej Mały, Latyczów, Zażółkiew, Kolonia Widniówka, Niemienice, Białka, Kolonia Stężycza, Stężycza Łęczyńska, Nadwieprzańska, Kolonia Zakręcie, Jaślików oraz Dworzyska i Romanów).

Parametry istniejącej sieci gazowej na terenie miasta Krasnystaw są następujące:

- ogółem długość sieci gazowej wynosi około 120 km w tym:
- sieci średniego ciśnienia - ok. 97 km;
- sieci niskiego ciśnienia - ok. 23 km;
- ilość przyłączy średniego ciśnienia - ok. 1200 szt.
- ilość przyłączy niskiego ciśnienia - ok. 560 szt.
- stopień gazyfikacji miasta – 96%.

Z uwagi na coraz powszechniejsze używanie gazu, nie tylko dla potrzeb przygotowania posiłków i c.w., ale także jako medium grzewczego, na terenie miasta występuje brak przepustowości systemu średnich ciśnień, obejmującego wszystkie tereny poza centrum. Poprawa sytuacji wymaga wykonania nowej stacji redukcyjno-pomiarowej w miejscowości Stężycza Łęczyńska, w oparciu o magistralę o średnicy $\varnothing$ 400 relacji Świdnik - Krasnystaw lub powiązanie do współpracy stacji redukcyjno-pomiarowych w miejscowości Krupę ze stacją przy ul. Witosa.

2. Gmina Krasnystaw.

Istniejący obecnie w gminie Krasnystaw system gazyfikacji dotyczy obsługi średnim ciśnieniem.

Stacja redukcyjna przy ul. Witosa obsługuje sieć średnich ciśnień, m.in.:

- Kierunek zachodni do południowej części gminy Krasnystaw (wsie Małochwiej Duży, Małochwiej Mały, Latyczów, Zażółkiew, Kolonia Widniówka, Niemienice, Białka, Kolonia Stężycza, Stężycza Łęczyńska, Nadwieprzańska, Kolonia Zakręcie, Jaślików oraz Dworzyska i Romanów).

Parametry istniejącej sieci gazowej na terenie gminy Krasnystaw są następujące:

- ogółem długość sieci gazowej wynosi około 176,8 km w tym :
- ilość przyłączy ok. 1147 szt., co stanowi około 64% ogólnej liczby gospodarstw rolnych.

Gmina w całości została zaopatrzona w sieć gazową.

3. Gmina Siennica Różana

Parametry istniejącej sieci gazowej na terenie gminy Siennica Różana są następujące:

- ogółem długość sieci gazowej wynosi około 59,5 km w tym :
- ilość przyłączy ok. 658 szt. - 13 km., co stanowi 62,4% zapotrzebowania.

4. Gmina Rejowiec

Parametry istniejącej sieci gazowej na terenie gminy Rejowiec są następujące:

- ogółem długość sieci gazowej wynosi około 8,025 km (około 16% zapotrzebowania) w tym : miejscowości : Rejowiec i Kobyle. Pozostałe wsie gminne nie zostały zaopatrzone w sieć gazową.

5. Gmina Fajslawice

Gmina w całości nie jest zaopatrzona w sieć gazową.

6. Gmina Izbica

Istniejący obecnie w gminie Izbica system gazyfikacji dotyczy środkowo-północnej części gminy. Są to miejscowości: Izbica, Wólka Orłowska, Orłów Drewniany, Kol. Orłów Drewniany , Topola, Dworzyska, Romanów.

Parametry istniejącej sieci gazowej na terenie gminy Izbica są następujące:

- ogółem długość sieci gazowej wynosi około 54,417 km w tym 1171 przyłączy o długości 13,03 km, co stanowi 35% potrzeb.

7. Gmina Rudnik

Na obszarze gminy nie istnieje sieć gazowa. Gazyfikacja gminy uzależniona jest od gazyfikacji w gminie Izbica. Istnieje możliwość partycypacji w kosztach odnośnie budowy sieci.

8. Gmina Łopiennik Górny

W gminie brak sieci gazowniczej. Przez teren gminy przebiega gazociąg Świdnik-Krasnystaw (wysokiego ciśnienia).

9. Gmina Kraśniczyn

W gminie oprócz miejscowości Surhów i Kol. Surhów brak jest sieci gazowniczej. Ogółem ilość odbiorców: 113 szt. (w Kol. Surhów: 25 szt., w Surhowie: 88 szt.). Długość sieci to około 12 km, co stanowi około 5% potrzeb. Jest sporządzona dokumentacja na sieć wysokiego ciśnienia łączącą Małochwiej Duży – Kraśniczyn z dwiema stacjami redukcyjnymi w Surhowie i Kraśniczynie. Opracowano program gazyfikacji całej gminy.

10. Gmina Gorzków

Na obszarze gminy nie istnieje sieć gazowa.

11. Gmina Żółkiewka

Na obszarze gminy nie istnieje sieć gazowa.

Ciepłownictwo

W Krasnymstawie zdecydowana większość odbiorców z zabudowy wielorodzinnej korzysta z ciepłowni Spółdzielni Mieszkaniowej w Krasnymstawie. Jest to kotłownia węglowa opalana węglem, koksem i miałem. Zgodnie z prawem energetycznym na gminach ciąży obowiązek przygotowania projektu założeń, a później planu zaopatrzenia gmin w energię elektryczną, paliwa gazowe i ciepło.

W gminach wiejskich powiatu ciepło pochodzi z indywidualnych kotłowni, przeważnie opalanych gazem ziemnym i węglem.

Komunikacja

Drogi

Gminna sieć drogowa w pełni zaspokaja pokrycie komunikacyjne na terenie gmin powiatu krasnostawskiego. Około 30 % nawierzchni tych dróg jest utwardzona masą bitumiczną asfaltową, 30% nawierzchni stanowi ulepszenie żużlem paleniskowym lub tłuczniem z kruszywa budowlanego a pozostałe 40% stanowią drogi gruntowe rolne. Drogi wymagają dużych nakładów, mających na celu remonty nawierzchni utwardzonych, utwardzenie nawierzchni ulepszonych oraz budowę dróg o nawierzchni obecnie gruntowej.

Drogi dzielą się na krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Na terenie powiatu krasnostawskiego drogi krajowe administrowane są przez Generalną Dyрекcję Dróg Publicznych - Oddział Wschodni w Lublinie, wojewódzkie - przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie, powiatowe - przez Zarząd Dróg Powiatowych w Krasnymstawie i gminne - przez Zarządy Gmin.

Na terenie powiatu krasnostawskiego jest jedna droga krajowa - nr 17 - przebiegająca przez gminy Fajslawice, Łopiennik, Krasnystaw i Izbica, o łącznej długości 37,046 km.

Droga krajowa nr 17 na terenie powiatu posiada wyremontowaną nawierzchnię bitumiczną, utrzymane oznakowanie pionowe i poziome oraz rowy przydrożne, pobocza i zieleń. Szczególnie niebezpieczne miejsca znajdują się w Łopienniku i na skrzyżowaniu z drogą nr 842 w Krasnymstawie.

Poza tym istnieje siedem dróg wojewódzkich o łącznej długości 125,958 km:

nr 812 Chełm – Krasnystaw o długości 26,601 km,

nr 837 Piaski – Sitaniec o długości 22,923 km,

nr 838 Fajslawice – Trawniki o długości 2,347 km,

nr 840 Rejowiec – Rejowiec Fabryczny o długości 1,974 km,

nr 842 Wysokie – Krasnystaw o długości 31,579 km,

nr 843 Chełm – Zamość o długości 19,808 km,

nr 846 Krasnystaw – Hrubieszów o długości 20,726 km.

Drogi powiatowe mają łączną długości 520,225 km, z czego 447,122 km to drogi twarde, a 70,707 km drogi gruntowe.

Zestawienie dróg (razem 1249,614 km) znajdujących się na terenie powiatu:

- drogi krajowe - 37,046 km,
- drogi wojewódzkie - 125,958 km,
- drogi powiatowe - 520,225 km,
- drogi gminne - 566,385 km.

Stan techniczny dróg powiatowych:

Stan dróg powiatowych został oceniony na podstawie wymagań określonych w instrukcji inwentaryzacyjnej sieci dróg powiatowych opracowanej przez Generalną Dyрекcję Dróg Publicznych do celu inwentaryzacji majątku trwałego w zakresie dróg, ulic i placów, obiektów inżynierskich oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu zaliczonych do dróg powiatowych zamiejskich i miejskich. Stan techniczny obiektów ustalono na podstawie wymaganych zabiegów koniecznych do spełnienia przy danej klasie drogi. Według tych kryteriów drogi i ulice podzielono na:

- wymagające utrzymania – stan dobry,
- odnowy lub wzmocnienia – stan dostateczny,
- remontów kapitalnych – stan zły.

W wyniku zastosowania powyższych kryteriów stan dróg powiatowych przedstawia się następująco:

stan dobry – 162,256 km co stanowi 31,19% ogólnej długości dróg.

Na tych drogach w ciągu najbliższych pięciu lat nawierzchnie wymagają jedynie niewielkich ilości remontów częściowych lub zabiegów konserwujących (regeneracja, powierzchniowe utwardzenie).

stan dostateczny – 236,430 km co stanowi 45,45% ogólnej długości dróg.

Na tych drogach w najbliższym czasie występuje konieczność wykonania remontów częściowych, lokalnych wzmocnień lub odnowy nawierzchni (wyrównanie profilu, dywaniki bitumiczne, powierzchniowe utwardzenie).

stan zły – 50,832 km co stanowi 9,77% ogólnej długości dróg.

Na tych drogach w trybie natychmiastowym nawierzchnie wymagają remontów kapitalnych.

Pozostałe 70,707 km, co stanowi 13,59% ogólnej długości to drogi gruntowe.

Stan dróg powiatowych w latach 1999 – 2003 nie uległ znaczącym zmianom. Nakłady przeznaczane na utrzymanie tych dróg są niewystarczające, aby mogła nastąpić znaczna poprawa stanu technicznego.

Podsumowanie

Na podstawie oceny stanu istniejącego stwierdza się najwyższy stopień wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej w Gminie Miejskiej Krasnystaw, gdzie obecnie problem mogą stanowić tylko nie do końca skanalizowane tereny obrzeża miasta, przy pełnym uzbrojeniu w sieć gazową, telekomunikacyjną i wodociagową (za wyjątkiem obecnie trwających procesów inwestycyjnych, jeśli chodzi o uzbrojenie w sieć wodociąg-

gową terenów peryferyjnych miasta). Przed władzą miejską nadal są do zrealizowania zadania inwestycyjne polegające na modernizacji i ulepszaniu powyższych urządzeń.

Również jeśli chodzi o wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej najatrakcyjniejszymi terenami dla inwestorów dysponują gminy Krasnystaw i Siennica Różana.

Reasumując, teren powiatu krasnostawskiego wymaga jeszcze następującego uzbrojenia:

- 1) sieci wodociągowe : ok. 17% mieszkańców powiatu.
- 2) kanalizacja sanitarna : ok. 78% mieszkańców powiatu.
- 3) sieci gazowe : ok. 55% mieszkańców powiatu.
- 4) telekomunikacja : ok. 1% mieszkańców powiatu.

2.3.8. Sfera ekologiczna

Stan środowiska naturalnego w powiecie można uznać za dobry, aczkolwiek są pewne zastrzeżenia w poszczególnych komponentach środowiska oraz w niektórych punktach powiatu.

Emisja zanieczyszczeń do wód

Decydujący wpływ na jakość wód powierzchniowych i podziemnych mają zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł punktowych, do których należą:

- źródła komunalne,
- źródła przemysłowe (zakłady przemysłowe odprowadzające ścieki do wód za pomocą własnych systemów kanalizacyjnych).

Wzrost budownictwa bez kanalizacji i systemów oczyszczania ścieków oraz nielegalne wysypiska i nieszczelność zbiorników gromadzących odpady, prowadzą do pogarszania się jakości wód podziemnych. Przypowierzchniowy poziom wód podskórnych jest najbardziej narażony na przenikanie szkodliwych substancji. Zanieczyszczenie wód podskórnych i podziemnych pogarsza jakość wody, która czerpana jest ze studni kopanych do celów konsumpcyjnych. Wody podziemne występujące na większej głębokości są lepszej jakości.

Poważnym źródłem zanieczyszczeń wnoszonym do rzek są ścieki deszczowe, zawierające przede wszystkim znaczne ilości zawiesin. Ścieki te są kierowane do rzek w sposób zorganizowany siecią kanalizacyjną, bez urządzeń oczyszczających.

Celem poprawy stanu czystości jakości wód powierzchniowych prowadzone są prace modernizacyjne pod kątem redukcji związków biogennych dla kilku największych oczyszczalni w województwie lubelskim, w tym dla oczyszczalni w powiecie krasnostawskim. Dla pełnej ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych w powiecie krasnostawskim konieczna jest kontynuacja realizacji kanalizacji sanitarnej, podniesienie efektów oczyszczania ścieków z małych zakładów o kampanijnym charakterze produkcji, a także podjęcie działań w zakresie oczyszczania ścieków deszczowych spływających z terenów zanieczyszczonych. Ochrona wód powierzchniowych wymaga wprowadzenia nowych zasad w gospodarce rolnej oraz utworzenia ekologicznych pasów ochronnych wzdłuż koryt i jezior.

Na podstawie przeprowadzonej w 2002 r. kontroli jakości wód powierzchniowych, w szczególności rzek stwierdzono:

- żaden km nie odpowiadał I klasie czystości;
- 23,6 km odpowiadało II klasie czystości, co stanowiło ok. 19% całkowitej długości rzek w powiecie;
- 92,15 km rzek odpowiadało III klasie czystości, co stanowiło ok. 73% całkowitej długości rzek w powiecie;
- 10,05 km to wody pozaklasowe, co stanowi ok. 8% całkowitej długości rzek w powiecie.

Na podstawie wyników ogólnej klasyfikacji stanu czystości wód Wieprza w poszczególnych przekrojach pomiarowo-kontrolnych stwierdzono, że w 2002 r. 87 % długości rzeki mieściło się w granicach norm III klasy czystości. Pozostałe 13% stanowiły wody pozaklasowe. O dyskwalifikacji Wieprza decydowała, podobnie jak w latach ubiegłych, niewielka liczba oznaczonych wskaźników. Jedną z najbardziej negatywnych cech jakości wód były pozaklasowe wartości bakterii coli.

Z przebadanych dopływów Wieprza najistotniejszym zanieczyszczeniem charakteryzowała się rzeka Rejka. Pozostałe dopływy, o pogorszonej jakości: Siennica, Wojśławka, Wolica i Żółkiewka w ogólnej klasyfikacji osiągnęły II i III klasy czystości.

Emisja zanieczyszczeń do atmosfery

Na stan powietrza atmosferycznego, szczególnie w zakresie podstawowych zanieczyszczeń, istotny wpływ ma tzw. niska emisja oraz emisja dwutlenku azotu ze źródeł mobilnych.

Do podstawowych substancji emitowanych przez pojazdy zalicza się tlenek węgla, ołów, tlenki azotu, węglowodory aromatyczne i dwutlenek siarki. Substancje są emitowane z niewielkich wysokości na powierzchnię ulic. Ten niski pułap rozprzestrzeniania substancji toksycznych powoduje bezpośrednie zagrożenie dla mieszkańców terenów przydrożnych. Duże skupiska roślinności w sąsiedztwie ulic powodują spadek stężenia zanieczyszczeń w odległości 100 do 150 m od jezdni o około 85%. Na stan zanieczyszczenia powietrza na terenie powiatu ma wpływ wielkość emisji z palenisk domowych i lokalnych, niedużych kotłowni komunalnych, kotłowni sektora energetyczno-przemysłowego.

Jakość powietrza na terenie powiatu krasnostawskiego, w świetle badań przeprowadzonych na stacjonarnej stacji pomiarowej zlokalizowanej w Krasnymstawie jest zadawalająca i ulega stałej poprawie.

Wyznaczone pomiarami stężenia mierzonych zanieczyszczeń podstawowych: dwutlenku siarki i pyłu metodą reflektometryczną są na poziomie najniższych, odnotowanych na terenie województwa lubelskiego.

Stężenie średnie roczne w 2002 r tych substancji spadło w porównaniu z rokiem poprzednim. Również stężenie maksymalne 24-godzinne osiągnęło niskie wartości.

W przypadku obydwu zanieczyszczeń widoczny jest wyraźny sezonowy rozkład stężeń w roku kalendarzowym – wyższe wartości odnotowano w sezonie zimowym (grzewczym).

Prowadzony na terenie powiatu monitoring jakości powietrza wykazuje, że jakość powietrza ulega stałej poprawie. Uzyskane wyniki w horyzoncie kilkuletnim wykazują wprowadzenie niewielki, ale stały spadek stężeń dwutlenku siarki i pyłu.

Wielkość substancji zanieczyszczających emitowanych do powietrza w 2002 r na terenie powiatu (ustalona na podstawie danych emisyjnych podanych przez jednostki organizacyjne – główne źródła emisji zanieczyszczeń, objęte sprawozdawczością GUS) stanowi 2,18% (1,88% w 2001r) globalnej ilości emisji województwa lubelskiego.

Na terenie powiatu jednostki emitują następujące zanieczyszczenia do powietrza:

- pyłowe,
- ze spalania paliw,
- z produkcji wyrobów ceramicznych,
- z produkcji tytoniu,
- gazowe-związki nieorganiczne, głównie:
 - dwutlenek węgla;
 - dwutlenek siarki;
 - tlenek węgla;
 - tlenki azotu.

Zdecydowanie największy udział w emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza ma emisja dwutlenku węgla (powstającego we wszystkich procesach spalania paliw) – stanowi ona 99,14% emisji ogółem w powiecie. Najwięcej zanieczyszczeń pyłowo-gazowych w 2002 r – 34,97% ogółem emisji w powiecie, wyemitowała Cukrownia „KRASNYSTAW” S.A. w Siennicy Nadolnej. Natomiast pyłów najwięcej emituje Fabryka Ceramiki „Cersanit” w Krasnymstawie - stanowi ona 13,1% ogólnej emisji tego zanieczyszczenia w powiecie.

Gospodarka odpadami

Zbiorcze zestawienie ilości odpadów powstających na terenie powiatu krasnostawskiego (stan na rok 2003) prezentuje tabela 35.

Tabela nr 35.

L.p.	Rodzaj odpadu	Ilość	Udział
		[Mg/rok]	[%]
Sektor komunalny			
1	Odpady komunalne	23 979,80	-
2	Komunalne osady ściekowe	1 379,80	-
	Razem:	25 359,60	7,16
Sektor gospodarczy			
3	Odpady z sektora gospodarczego inne niż niebezpieczne	328 473,14	-
4	Odpady z sektora gospodarczego niebezpieczne	185.97	-

	Razem:	328 659,11	92,84
--	---------------	-------------------	--------------

Źródło: Starostwo Powiatowe

Najwięcej odpadów z sektora gospodarczego wytworzyli:

- Cukrownia „Krasnystaw” S.A. w Siennicy Nadolnej,
- „Hardwood Sawmill” sp. z O.O. w Zawadówce,
- „Cersanit” S.A. w Krasnymstawie.

Produkcja odpadów była bardzo zróżnicowana na terenie poszczególnych gmin. Jej charakterystykę przedstawiono poniżej.

Tabela nr 36.

Gmina	Odpady wytworzone	Odpady odzyskane	Odpady unieszkodliwione poza składowaniem	Odpady składowane	Odpady magazynowane u wytwórcy
	[Mg/rok]	[Mg/rok]	[Mg/rok]	[Mg/rok]	[Mg/rok]
M. G. Krasnystaw	255 234	246 646	111	5 231	3 246
G. Gorzków	83	-	-	83	-
G. Kraśniczyn	2 307	2 306	1	-	-
G. Łopiennik Górny	28	-	7	-	21
G. Rejowiec	67 599	57 954	12	61	9 572
G. Siennica Różana	4 183	4 168	-	10	5
G. Żółkiewka	18	-	-	-	18
G. Rudnik	-	-	-	-	-
G. Izbica	-	-	-	-	-
G. Fajstów	-	-	-	-	-

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

Na terenie powiatu wytworzono 185,97 tys. ton odpadów niebezpiecznych. Ich rozkład przestrzenny przedstawia poniższa tabela (na podstawie WPGO).

Tabela nr 37.

Gmina	Ilość[Mg/rok]
M. g. Krasnystaw	144
G. Gorzków	-
G. Kraśniczyn	1,8
G. Łopiennik Górny	-
G. Rejowiec	27
G. Siennica Różana	13
G. Żółkiewka	-
G. Rudnik	-
G. Izbica	-

Gmina	Ilość[Mg/rok]
G. Fajslawice	-

Źródło: Dane na podstawie WPGO

Największymi wytwórcami odpadów niebezpiecznych z sektora gospodarczego na terenie Powiatu Krasnystaw są:

- „GALW-MAL” w Krasnymstawie
- PPKS Krasnystaw
- SPZOZ w Krasnymstawie
- OSM w Krasnymstawie
- Cukrownia „Krasnystaw”
- „Cersanit” S.A. w Krasnymstawie

W grupie odpadów niebezpiecznych największe ilości stanowią: zużyte oleje smarowne, oleje i galwaniczne.

Odpady z sektora gospodarczego w znacznej ilości wykorzystuje się jako wypełniacze w ramach rekultywacji terenów zdegradowanych, m.in.:

- „Cersanit” - szlamy i odpady masy produkcyjnej, wybrakowane wyroby ceramiczne i zużyte formy gipsowe, do rekultywacji wyrobiska w Surhowie,
- Cukrownia „Krasnystaw” - ziemię splukiwaną, do rekultywacji wyrobisk potorfowych.

Największe ilości odpadów odbierają rolnicy, którzy wykorzystują je do celów nawozowych (wywar gorzelniany, wapno defekosaturacyjne, osady ściekowe) bądź jako paszę (wysłodki) albo do prac remontowo-budowlanych (żużle, odpadki ceramiki) lub opału (odpady z drewna).

Istotnym problemem jest postępowanie z wywarem melasowym w gorzelniach. Nadaje się on do użyźniania pól (przy spełnieniu określonych warunków). Jednak gorzelnie nie posiadają rezerwy pól na wywożenie wywaru podczas np.: niesprzyjającej pogody lub braku odbiorców.

Całość odpadów niebezpiecznych z sektora gospodarczego jest przekazywana różnym podmiotom w celu odzysku i unieszkodliwiania. Głównymi odbiorcami odpadów niebezpiecznych są:

- Skup Surowców „CENTRA” Piastów – złom akumulatorów
- „MAYA” sp. z o.o. w Toruniu – zużyte lampy fluorescencyjne
- „RANT-AKANT” sp. z o.o. w Lublinie- zużyte oleje smarowne, hydrauliczne i przekładniowe, filtry, czyściła zanieczyszczone substancjami ropopochodnymi

Odpady medyczne unieszkodliwiane są w spalarni przy szpitalu w Krasnymstawie.

Emisja hałasu do środowiska

Hałasem przyjęto nazywać każdy dźwięk, który w danych warunkach jest określany jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający niezależnie od jego parametrów fizycznych

(dźwięk o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz - art. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska). Tak więc stopień uciążliwości hałasu zależy nie tylko od jakości dźwięku, ale również od nastawienia odbiorcy.

Zmierzone w 2002r wartości natężenia hałasu, poza nielicznymi punktami przekraczają wartość dopuszczalną, nie przekraczają natomiast wartości progowych i nie kwalifikują się do terenów zagrożonych hałasem. Analiza porównawcza do badań z roku 2001r nie wykazują znacznych zmian klimatu akustycznego na analizowanym terenie powiatu krasnostawskiego.

Głównym źródłem zanieczyszczenia środowiska hałasem na terenie powiatu krasnostawskiego jest hałas komunikacyjny. Najbardziej uciążliwe są pojazdy ciężkie, z których 80% emituje hałas o poziomie większym niż 80dB, przy dopuszczalnych wartościach np. w otoczeniu budynków mieszkalnych, od 35 dB do 55 dB w porze nocnej.

2.4. Identyfikacja podstawowych problemów rozwoju

Uwarunkowania szczególne

W niniejszym rozdziale zebrano główne problemy rozwojowe powiatu krasnostawskiego. Skoncentrowano się na sferach, które są charakterystyczne i wyróżniają powiat krasnostawskim na tle regionu lub oceniane szczególnie negatywnie.

1. W najbliższym trzydziestoleciu przewidywany jest systematyczny spadek liczby mieszkańców powiatu. Będzie on szedł w parze z dość niekorzystną zmianą struktury wiekowej ludności. Nastąpi pewien wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym, przy dość znacznym spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym.
2. Obserwowany spadek przyrostu naturalnego i wysokie ujemne saldo migracji prowadzi do spadku liczby ludności. Każda z gmin ma niższy wskaźnik przyrostu naturalnego niż województwo lubelskie oraz Polska ogółem. Również ujemne saldo migracji jest niemal dwukrotnie wyższe niż w województwie.
3. Powiat charakteryzuje pozytywna z punktu widzenia dochodów ludności sytuacja demograficzna. Wyższy niż średnio w kraju odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym zapewnia stałe źródło dochodu (emerytury) dla wielu rodzin .
4. Negatywne zjawiska demograficzne wpływają na zmniejszenie się liczby uczniów w grupach szkoły podstawowej, gimnazjum oraz szkół ponadgimnazjalnych. Największy spadek liczby uczniów dotknie szkoły ponadgimnazjalne: 15% do roku 2005 i 42% do roku 2015. Poważne zmiany liczby uczniów pociągną za sobą konieczność podjęcia zmian w organizacji systemu szkolnictwa na terenie powiatu.
5. Niemal 60% mieszkańców powiatu jest zatrudnionych w rolnictwie. Jest to wskaźnik znacznie większy niż w województwie, które z kolei również ma charakter zdecydowanie rolniczy. Analogicznie, zatrudnienie w usługach i w przemyśle jest w powiecie krasnostawskim mniejsze.
6. Co prawda poziom bezrobocia w powiecie jest nieco mniejszy niż w województwie i kraju, jednak w ostatnich latach liczba bezrobotnych podlegała wzrostowi. Niepoko-

jący jest również fakt, że zaledwie 6,8% spośród bezrobotnych posiada prawo do zasiłku.

7. Bezrobocie w dużym stopniu dotknęło ludzi młodych w wieku 18 - 24 lat. W dniu 31.12.2002 r. stanowili oni 37,3% ogółu bezrobotnych w powiecie
8. Z badań ankietowych wynika, iż w powiecie mamy do czynienia z raczej niekorzystnym klimatem społecznym. Mieszkańcy wyrażają swoje niezadowolenie z bardzo wielu sfer życia. Oprócz tak ogólnych, jak brak możliwości znalezienia pracy i perspektywy lokalnego rolnictwa, znajdują się sfery leżące w kompetencjach władz lokalnych. Do podstawowych źle ocenianych sfer życia mieszkańcy zaliczają: stan dróg, poziom opieki zdrowotnej oraz jakość życia kulturalnego.
9. Za podstawowe bariery rozwojowe mieszkańcy uznali brak inwestycji gospodarczych, dobrych władz oraz jasnego planu działania. Charakterystyczny był często przewijający się postulat zmiany władzy. Nie sposób jednak precyzyjnie określić czy ankietowani mieszkańcy powiatu mieli na myśli władze powiatu, gmin czy może kraju. Symptomatyczny jest jednak poziom społecznej frustracji.
10. Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie jest znaczna, należy jednak pamiętać, iż w związku ze znacznym udziałem podmiotów małych, w tym w większości handlowych, nie następuje tak oczekiwany wzrost poziomu życia szerokich grup społecznych.
11. Powiat posiadając wybitnie rolniczy charakter, charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych.
12. Na terenie powiatu występują pewne problemy infrastrukturalne. W najmniejszym stopniu dotyczą one miasta Krasnystaw. Aż 78% mieszkańców powiatu nie ma dostępu do kanalizacji sanitarnej, 55% nie została zwodociągowana.

2.5. Analiza SWOT

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE
Silne strony	Szanse
➤ Duże zasoby taniej siły roboczej; ➤ Zaplecze surowcowe dla przemysłu rolno-spożywczego; ➤ Dość dobrze rozwinięta sieć dróg; ➤ Istniejący potencjał produkcyjny do zagospodarowania (wolne tereny i obiekty); ➤ Atrakcyjne przyrodniczo i kulturowo tereny powiatu i czyste środowisko, sprzyjające rozwojowi usług agroturystycznych i produkcji zdrowej żywności; ➤ Dobre zaplecze biznesu (banki, Agencja Rozwoju Lokalnego);	➤ Istniejąca przestrzeń rynkowa na powstawanie nowych podmiotów gospodarczych; ➤ Napływ kapitału w związku z akcesją do UE; ➤ Perspektywy szerszej współpracy z państwami Europy w wyniku przystąpienia do UE; ➤ Położenie geograficzne powiatu w niedalekiej odległości od wschodniej granicy Polski - obecnej granicy Unii Europejskiej; ➤ Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości, upowszechnianie nowoczesnych form wspomagania przedsiębiorczości (nowe instrumenty wsparcia rozwoju przedsiębiorczości, szkolenia, promocja firm, większy dostęp do informacji); ➤ Ożywienie działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń obsługujących przedsiębiorców; ➤ Integracja produkcji rolnej poprzez upowszechnienie grup producenckich; ➤ Zmiana polityki fiskalnej Państwa, obniżenie podatków;

Słabe strony	Zagrożenia
➤ Wąski rynek pracy; ➤ Niski poziom rozwoju gospodarczego pociągający za sobą niskie dochody ludności ➤ Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców; ➤ W przeważającej liczbie przypadków zła struktura wielkości gospodarstw rolnych (rozdrobnienie); ➤ Brak infrastruktury i tradycji agroturystycznych; ➤ Brak powszechnie znanych atrakcji turystycznych; ➤ Odpływ aktywnych, wykształconych mieszkańców powiatu do dużych aglomeracji miejskich; ➤ Pogarszająca się struktura demograficzna ludności powiatu; ➤ Niski procent skanalizowania powiatu; ➤ Słabo rozwinięty sektor usług rolniczych; ➤ Ubożenie rodzin rolniczych uniemożliwiające inwestowanie na wsi;	➤ Przejściowość związana z akcesją do UE; ➤ Niejasności związane z dostępnością strukturalnych środków pomocowych; ➤ Regresja w wymianie handlowej ze Wschodem; ➤ Odpływ wykształconej młodzieży ze wsi; ➤ Złe prognozy demograficzne - zagrożenie depopulacją; ➤ Pogarszanie się stanu infrastruktury drogowej. ➤ Małe zainteresowanie ze strony inwestorów zewnętrznych uruchamianiem działalności gospodarczej na terenie powiatu;

2.6. Analiza Benchmarking'u (Kluczowe Czynniki Sukcesu)

Pozycjonowanie to metoda niezwykle popularna w rozwiniętych krajach zachodnich. Systematycznie również zdobywa także uznanie w Polsce. Analiza opiera się na dwóch podstawowych czynnościach: wyznaczaniu tzw. kluczowych czynników sukcesu oraz pozycjonowaniu tych czynników w stosunku do osiągnięć innych, konkurencyjnych powiatów. W efekcie powstaje wykres pozycjonowania pozwalający na określenie pozycji powiatu w odniesieniu do innych porównywalnych powiatów.

Z technicznego punktu widzenia, należy wyróżnić trzy etapy pozycjonowania:

1. Pierwszym etapem jest wyselekcjonowanie czynników, które sprawiają, iż jakiś powiat, w zakresie danego obszaru problemowego, odnosi sukces. Wybór jest dokonywany niezależnie przez wszystkich uczestników badania. Kilka czynników (w naszym przypadku maksymalnie 6), drogą consensusu, zostaje uznanych za Kluczowe Czynniki Sukcesu.
2. W drugim etapie wyznaczone Kluczowe Czynniki Sukcesu są hierarchizowane od najważniejszego do stosunkowo najmniej ważnego.
3. Ostatni etap analizy to określenie, jak silne są wyznaczone Kluczowe Czynniki Sukcesu (w badanym powiecie), w stosunku do najlepiej rozwiniętych, porównywalnych powiatów. Pozycjonowanie odbywa się za pomocą porównywania podstawowych charakterystyk.

W trakcie prac zespołu ekspertów wyznaczono *Kluczowe Czynniki Sukcesu dla powiatu krasnostawskiego*. Uznano, iż kluczowe znaczenie mają (w kolejności hierarchicznej):

1. Położenie geograficzne - lokalizacja i połączenia komunikacyjne.
2. Jakość i konkurencyjność siły roboczej.
3. Dostępność infrastruktury technicznej – drogi, media.
4. Dostępność terenów inwestycyjnych.
5. Warunki do rozwoju przedsiębiorczości - zaplecze biznesu

W następnej kolejności dokonano krytycznej oceny pozycji powiatu krasnostawskiego w zakresie wymienionych czynników w porównaniu do innego, podobnego powiatu (konkurencyjnego dla powiatu krasnostawskiego).

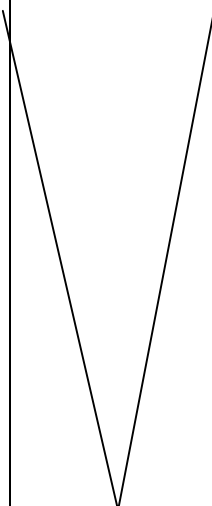
1. Położenie geograficzne - lokalizacja i połączenia komunikacyjne oceniono na poziomie „+1”. Dobre połączenia drogowe (przy trasie międzynarodowej Gdańsk - Hrebenne - Odessa) zdecydowanie wpływają na możliwości logistyczne przedsiębiorców. Niestety odległość od ośrodków gospodarczych i zachodniej granicy, brak autostrady wpływają negatywnie m.in. na możliwość zbytu produktów rolnych i produktów przemysłowych, nie pozwalając na przyznanie powiatowi maksymalnej liczby punktów. Jednocześnie położenie takie jest dogodne do rozwoju turystyki.
2. Jakość i konkurencyjność siły roboczej oceniono na poziomie „-1”. Wykształcenie mieszkańców powiatu jest poniżej średniej wojewódzkiej czy krajowej. Młodzież kształci się na coraz atrakcyjniejszych kierunkach, jednak oferta uczelni wyższych na

terenie powiatu jest bardzo uboga. Na studia w nieodległym Lublinie decyduje się tylko część absolwentów szkół średnich.

3. Dostępność infrastruktury technicznej – drogi, media oceniono na „+1/2”. Stan dróg w powiecie jest niezły, ponieważ stan około 80% dróg powiatowych określono jako dobry lub dostateczny. Stan uzbrojenia terenu pozostawia wiele do życzenia i póki zaplanowane inwestycje nie zostaną zrealizowane, będzie wpływać negatywnie na możliwość podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej. Dobra sytuacja pod tym względem panuje w gminie miejskiej Krasnystaw.
4. Dostępność terenów inwestycyjnych oceniono na poziomie „-1/2”. W powiecie jest duży zasób terenów inwestycyjnych, jednak część z nich nie jest uzbrojona, a zatem jest mniej atrakcyjna dla inwestora. Na możliwość ich wykorzystania wpływa negatywnie także brak kompleksowej oferty inwestycyjnej w każdej gminie, dostosowanej pod względem potrzeb mieszkańców, przedsiębiorców i możliwości terenu.
5. Kolejny czynnik sukcesu – warunki do rozwoju przedsiębiorczości – został oceniony przez zespół ekspertów na poziomie porównywalnym w stosunku do innych powiatów (ocena 0). Działa Agencja Rozwoju Lokalnego, jednak brak jest prawdziwej konkurencji w ofercie lokalnych banków dotyczącej finansowania działalności gospodarczej.

W wyniku przeprowadzonej analizy otrzymano obraz pozycji powiatu krasnostawskiego w zakresie kluczowych czynników sukcesu, prezentowany na rysunku 14.

Rysunek nr 14.

Znaczenie	Kluczowe czynniki sukcesu	Wynik gorszy		Wynik lepszy	
		-2	-1	1	2
	• Położenie geograficzne - lokalizacja i połączenia komunikacyjne				
	• Jakość i konkurencyjność siły roboczej				
	• Dostępność infrastruktury technicznej – drogi, media				
	• Dostępność terenów inwestycyjnych				
	• Warunki do rozwoju przedsiębiorczości - zaplecze biznesu				

Źródło: opracowanie własne

Konsultanci ocenili sytuację w powiecie przeważnie jako porównywalną do innych powiatów, nie użyto ocen +/-2, czyli nie oceniono powiatu w wybranych obszarów jako zdecydowanie mniej lub bardziej konkurencyjnego. Ocena gorsza w stosunku do innych powiatów dotyczy głównie czynników wewnętrznych dla powiatu, czyli zależnych od podejmowanych działań na różnym stopniu administracji państwowej i samorządowej tj. jakość i konkurencyjność siły roboczej, dostępność terenów inwestycyjnych (za dostępność infra-

struktury technicznej powiat odpowiada tylko częściowo). Za silne strony powiatu uznano głównie te czynniki które są w większym stopniu niezależne od administracji.

Jak wynika z rysunku benchmarking'u, sytuacja powiatu w zakresie dwóch czynników sukcesu jest gorsza, a innych dwóch - lepsza niż konkurencyjnych powiatów. Odnośnie pozostałego sytuacja jest taka sama jak gdzie indziej. Powyższe wyniki stanowią będą podstawowy punkt wyjścia do określenia ogólnych kierunków rozwoju powiatu.

3. OGÓLNE ZAŁOŻENIA KIERUNKÓW ROZWOJU

3.1. Misja

Osią kierunków rozwoju powiatu krasnostawskiego jest jego misja zapisana w Strategii Rozwoju Powiatu Krasnostawskiego. Misja wyznacza, w sposób najbardziej ogólny, kierunek dalszych działań. Jej wykonanie prowadzi do realizacji dalekosiężnej wizji powiatu.

Misja jest zwięzłym opisem docelowego, oczekiwanego stanu i zakresu funkcji spełnianych przez powiat wobec jego mieszkańców i otoczenia. Stan opisywany w misji ma charakter idealny, a jego osiągnięcie powinno być zasadniczym celem wszelkich działań podejmowanych przez społeczność powiatu i jego władze. Zgodnie z powyższym postulatem wszystkie cele strategiczne odwołują się do zadeklarowanej misji.

Misja powiatu krasnostawskiego

"Podniesienie poziomu życia mieszkańców poprzez rozwój Powiatu Krasnostawskiego".

3.2. Cele strategiczne

W „Strategii Rozwoju Powiatu Krasnostawskiego” zapisane zostały cztery podstawowe cele strategiczne oraz cele szczegółowe.

Tabela nr 42.

Lp	Cel główny	Cele szczegółowe
1.	Poprawa infrastruktury technicznej	• Rozwój dróg powiatowych • Rozwój bazy sportowo-turystycznej • Konserwacja rzeki Wieprz oraz budowa zbiorników wodnych • Identyfikacja i ograniczenie źródeł zanieczyszczenia środowiska
2.	Pomoc w tworzeniu nowych miejsc pracy	
3.	Rozwój infrastruktury społecznej	• Reorganizacja szkolnictwa średniego • Doposażenie i dofinansowanie SP ZOZ • Podnoszenie świadomości zdrowotnej mieszkańców powiatu krasnostawskiego • Poprawa stanu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli

Lp	Cel główny	Cele szczegółowe
4.	Modernizacja rolnictwa i rozwój obszarów wiejskich	• Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców • Rozwój grup producenckich i rolnictwa ekologicznego • Zalesianie gruntów • Racjonalizacja gospodarki w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

3.3. Zgodność poszczególnych celów z priorytetami rozwoju gospodarki narodowej i regionalnej

Wytyczone cele strategiczne dla powiatu krasnostawskiego znajdują odzwierciedlenie w wielu dokumentach wyznaczających kierunki rozwoju gospodarki narodowej oraz są zgodne z założeniami polityki regionalnej. Poniżej wskazano powiązania poszczególnych celów z priorytetami różnego szczebla.

Prezentowane opracowanie uwzględnia następujące dokumenty i plany:

1. "Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006" - dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 stycznia 2003 r.
2. "Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich na lata 2004 - 2006" - Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej,
3. "Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006"- Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej,
4. "Sektorowy Program Operacyjny - Wzrost Konkurencyjności Gospodarki lata 2004-2006" - Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej,
5. „Kierunki działań Rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw od 2003 do 2006 roku” – Ministerstwo Gospodarki,
6. "Strategia rozwoju województwa lubelskiego" .

Tabela nr 43.

Cele strategiczne:	Zgodność na poziomie centralnym:	Zgodność z założeniami strategii wojewódzkiej:
Rozwój infrastruktury społecznej	Narodowy Plan Rozwoju - cel cząstkowy: zwiększenie poziomu zatrudnienia i wykształcenia; "SPO Rozwój Zasobów Ludzkich" - działania: Perspektywy dla młodzieży; Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia; Dostosowanie oferty edukacyjnej szkół do potrzeb rynku pracy; Kierunki działań Rządu wobec MSP - Poprawa otoczenia prawnego MSP oraz rozwój postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie; "ZPORR" - priorytet 2: Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich: -działanie 2.1. Rozwój zawodowy dostosowujący zasoby ludzkie do potrzeb rynku pracy; -działanie 2.2. Reorientacja zawodowa	Priorytet: "Rozwój systemu przygotowania kadr"

Cele strategiczne:	Zgodność na poziomie centralnym:	Zgodność z założeniami strategii wojewódzkiej:
Pomoc w tworzeniu nowych miejsc pracy	Narodowy Plan Rozwoju - cel cząstkowy: intensyfikacja procesu zwiększenia w strukturze gospodarki udziału sektorów o wysokiej wartości dodanej ...; "SPO Rozwój Zasobów Ludzkich" - działania: Rozwój i modernizacja instrumentów i instytucji rynku pracy; Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki i przedsiębiorczości; Kierunki działań Rządu wobec MSP - Rozwój otoczenia instytucjonalnego małych i średnich przedsiębiorstw; Wspieranie przedsięwzięć rozwojowych małych i średnich przedsiębiorstw "ZPORR" - priorytet 2: Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich: -działanie 2.5. Mikroprzedsiębiorstwa "SPO - Wzrost konkurencyjności gospodarki" Priorytet 1 -Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności z wykorzystaniem instytucji otoczenia biznesu; -działanie 1.1. Wzmocnienie instytucji wspierających działalność przedsiębiorstw; -działanie 1.2. Poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw -działanie 1.3. Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm; Priorytet 2 -działanie 2.1. i 2.3. Wzrost konkurencyjności MSP poprzez doradztwo i poprzez inwestycje; -działanie 2.4. Wsparcie dla inwestycji w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska;	Priorytet: Tworzenie warunków restrukturyzacji rolnictwa oraz wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich;

Cele strategiczne:	Zgodność na poziomie centralnym:	Zgodność z założeniami strategii wojewódzkiej:
Poprawa infrastruktury technicznej	Narodowy Plan Rozwoju - oś rozwoju: "Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów" "ZPORR" - priorytet 1: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów - -działanie 1.2. Infrastruktura ochrony środowiska "SPO - Wzrost konkurencyjności gospodarki" Priorytet 2 -działanie 2.4. Wsparcie dla inwestycji w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska	Priorytet: "Rozbudowa i modernizacja systemu komunikacyjnego i przejść granicznych"

Cele strategiczne:	Zgodność na poziomie centralnym:	Zgodność z założeniami strategii wojewódzkiej:
Rolnictwo	Narodowy Plan Rozwoju - cel cząstkowy: intensyfikacja procesu zwiększenia w strukturze gospodarki udziału sektorów o wysokiej wartości dodanej ...; "ZPORR" - priorytet 2: Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich: -działanie 2.6. Rozwój turystyki "SPO - Wzrost konkurencyjności gospodarki" Priorytet 1 -Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności z wykorzystaniem instytucji otoczenia biznesu; -działanie 1.1. Wzmocnienie instytucji wspierających działalność przedsiębiorstw; -działanie 1.2. Poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw -działanie 1.3. Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm; Priorytet 2 -działanie 2.1. i 2.3. Wzrost konkurencyjności MSP poprzez doradztwo i poprzez inwestycje; -działanie 2.4. Wsparcie dla inwestycji w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska; Kierunki działań Rządu wobec MSP - Rozwój otoczenia instytucjonalnego małych i średnich przedsiębiorstw; Wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi firm;	Priorytet: Tworzenie warunków restrukturyzacji rolnictwa oraz wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich; Priorytet: Poprawa kondycji ekologicznej środowiska; Priorytet: Ochrona i pomnażanie dziedzictwa kulturowego oraz jego wykorzystanie dla harmonijnego rozwoju społecznego;

4. KIERUNKI ROZWOJU POWIATU I ZWIĄZANE Z TYM ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE

Bazując na diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu określono kierunki jego przyszłego rozwoju. Podane poniżej kierunki rozwoju powstały również przy uwzględnieniu możliwych do realizacji przyszłych zadań oraz możliwości finansowych powiatu.

Część zadań inwestycyjnych oraz projektów dotyczyć będzie sfery edukacji i wychowania w powiecie. Zadania te wpisują się w cele strategiczne „Reorganizacja szkolnictwa średniego” oraz „Rozwój bazy sportowo-turystycznej”. Zadania te przyczynią się przede wszystkim do podniesienia poziomu nauczania w placówkach szkolnych na terenie powiatu. Będą miały również wpływ na upowszechnienie się sportu i prozdrowotnego trybu życia wśród młodzieży powiatu, jak również przyczynią się do wyrównania dysproporcji w dostępie do infrastruktury edukacyjnej i sportowej młodzieży z terenów miejskich i wiejskich.

Następna grupa projektów dotyczyć będzie poprawy infrastruktury technicznej na terenie powiatu. Infrastruktura ta jest głównym motorem do rozwoju gospodarczego powiatu. Program ten będzie realizowany poprzez poprawę infrastruktury transportowej. Projekty zmierzające do poprawy lokalnej infrastruktury technicznej wpisują się w realizację celu „Rozwój dróg powiatowych”.

Niniejszy program ujmuje również projekty dotyczące problemu ochrony zdrowia. Realizacja projektów zmierzać będzie w kierunku poprawy dostępu usług medycznych dla mieszkańców w zakresie podstawowym i specjalistycznym. Zadania te wpisują się w realizację celu szczegółowego „Doposażenie i dofinansowanie SP ZOZ”.

Istotnym elementem Planu Rozwoju Lokalnego jest również rozwój społeczeństwa informacyjnego. Głównym projektem mającym wpływ na jego rozwój jest wdrożenie nowoczesnego systemu informatycznego w Starostwie Powiatowym. Działanie to wpisuje się w cel strategiczny „Poprawa infrastruktury technicznej”.

5. LISTA ZADAŃ PROWADZĄCYCH DO POPRAWY SYTUACJI W POWIECIE KRASNOSTAWSKIM

W rozdziale tym przedstawiono listę zadań inwestycyjnych i remontowych w układzie tabelarycznych w podziale na cele strategiczne oraz operacyjne. Poniżej zostaną przedstawione krótkie karty projektowe zawierające m.in. takie elementy jak:

- nazwa planowanego działania;
- krótka charakterystyka zadania;
- zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego;
- zgodność projektu z celami określonymi w dokumentach krajowych;
- zgodność projektu ze Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego;
- przewidywany czas realizacji;

- oczekiwane rezultaty;
- instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu;
- beneficjenci końcowi wsparcia;
- odbiorcy ostateczni wsparcia;
- nakłady do poniesienia.

Zaplanowane zadania na lata 2004 - 2006 realizowane będą w układzie przedstawionym poniżej w warunkach posiadania przez powiat środków finansowych zarówno własnych jak i zewnętrznych (strukturalne UE), tak jak zaplanowane to zostało w niniejszym opracowaniu w rozdziale 7. Plan Finansowy. W latach 2007 - 2013 przedstawiono zadania, które mają charakter fakultatywny, tzn. kolejność ich realizacji uzależniona będzie nie tylko od posiadanych środków finansowych ale również od wykonania zaplanowanych zadań na lata 2004 - 2006.

Cele strategiczne	Cele operacyjne
Poprawa infrastruktury edukacyjnej oraz sportowej na terenie powiatu krasnostawskiego	• Budowa sali gimnastycznej w II LO im. C.K. Norwida w Krasnymstawie • Budowa bazy sportowej w Zespole Szkół Publicznych w Rejowcu • Termomodernizacja I LO im. Wł. Jagiełły w Krasnymstawie wraz z urządzeniem terenu • Termomodernizacja Zespołu Szkół w Siennicy Różanej.
Poprawa lokalnej infrastruktury technicznej	• Modernizacja infrastruktury informacyjnej w urzędzie – e-Powiat. • Budowa nowych dróg • Budowa i modernizacja chodników • Remonty dróg • Modernizacja dróg • Remonty mostów • Odwodnienie dróg • Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego
Poprawa infrastruktury zdrowotnej	• Budowa pawilonu rehabilitacyjno-mieszkalnego w Bończy • Zakup aparatury i sprzętu medycznego dla Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie

	• Budowa pawilonu rehabilitacyjno-mieszkalnego w Surhowie • Termomodernizacja budynku głównego SPZOZ i Przychodni Rejonowej w Krasnymstawie.
Poprawa infrastruktury kulturowej	• Modernizacja skrzydła południowo-wschodniego Kolegium Pojezuickiego w Krasnymstawie

5.1. Planowane projekty i zadania inwestycyjne w okresie 2004-2006

Nazwa planowanego działania:	Budowa sali gimnastycznej w II LO im. C.K. Norwida w Krasnymstawie
Opis działania:	Jednym z istotnych zadań powiatu oraz szkół prowadzonych przez powiat jest aktywne działanie na rzecz rozwoju sportu m.in. poprzez właściwą realizację zagadnień programowych z wychowania fizycznego, organizowanie imprez sportowych, promocję aktywnych form wypoczynku i zdrowego stylu życia. Prawidłowa realizacja tego zadania staje się bardzo utrudniona przy braku podstawowej infrastruktury sportowej. Z sytuacją taką mamy do czynienia w II LO im. K.C. Norwida w Krasnymstawie. Do szkoły tej uczęszcza 450 uczniów, którzy pobierają naukę w 14 klasach. W 2004 roku szkołę ukończyło 121 uczniów, a zainteresowanie szkołą wzrasta pomimo tego, że jest to jedna z dwóch szkół powiatu krasnostawskiego, nie posiadających zaplecza sportowego. Stan ten powoduje wiele negatywnych następstw i utrudnień, które jednoznacznie wskazują na konieczność budowy infrastruktury sportowej przy tej szkole. Przedmiotem projektu jest budowa w II LO im. C.K. Norwida w Krasnymstawie nowoczesnej, pełnowymiarowej sali gimnastycznej o wymiarach 16,97m x 28,26m wraz z zapleczem sportowym oraz sanitarno-magazynowym. Konstrukcja budynku sali gimnastycznej zaprojektowana została w technologii szkieletowej, monolitycznej w postaci żelbetowych słupów i podciągów - wieńców. Ściany zewnętrzne dwuwarstwowe wykonane zostaną z betonu komórkowego i ocieplone styropianem, zaś więźba dachowa w postaci wiązarów i płatwi z drewna klejonego. Podłoga sali gimnastycznej wykonana zostanie z parkietu dębowego na legarach z podkładkami elastycznymi. Zastosowanie takich rozwiązań konstrukcyjnych podyktowane jest względami ekonomicznymi i zapewni, że realizacja inwestycji nie przekroczy kwoty 1 700 000 złotych. Ponadto sala zostanie wyposażona w niezbędny sprzęt sportowy m.in. drabinki, skrzynie, maty do ćwiczeń gimnastycznych oraz elektroniczne tablice informacyjne. Planowana inwestycja realizowana będzie na obszarze miejsko-wiejskim w celu przeciwdziałania marginalizacji społecznej tych obszarów poprzez podniesienie jakości podstawowej infrastruktury społecznej. Dzięki realizacji projektu 450 uczniów rocznie będzie mogło skorzystać z obiektu sportowego. Pomimo postępującego niżu demograficznego w przeciągu 4 lat od zakończenia realizacji projektu ukończy szkołę 721 uczniów. Ponadto uzbrojenie II LO w infrastrukturę sportową pozwoli na pra-

	widłową realizację zadań oświatowych, wyeliminowanie utrudnień związanych z koniecznością korzystania z odległego od szkoły zaplecza sportowego oraz ułatwi organizację, bezpośrednio związanych z życiem szkoły, imprez i akademii okolicznościowych. Realizacja projektu zwiększy prestiż szkoły oraz uatrakcyjni jej ofertę edukacyjną. Wpłynie to na wzrost zainteresowania szkołą ze strony młodzieży i pozwoli utrzymać miejsca pracy dla nauczycieli i innych pracowników szkoły. Sala gimnastyczna przyczyni się również do wzbogacenia oferty zajęć pozalekcyjnych (tzw. SKS-y). Z tej formy zajęć skorzysta 120 uczniów rocznie. Zostanie utworzony Miejski Klub Koszykarski, a raz w roku odbywać się tu będzie Powiatowy Turniej Piłki Koszykowej o Puchar Starosty Krasnostawskiego z udziałem reprezentantów wszystkich szkół średnich powiatu krasnostawskiego. Z uwagi na fakt, że obiekt będzie usytuowany w centrum miasta, będzie mógł być również wykorzystywany do organizacji różnych imprez sportowych, kulturalnych i gospodarczych na szczeblu powiatowym i wojewódzkim. Nadmienić należy, że II LO przeprowadza powiatowe konkursy filmowe, jest organizatorem Wojewódzkiego Konkursu Norwidowskiego oraz działa tutaj Dyskusyjny Klub Filmowy. Sala będzie wykorzystywana również do organizacji Powiatowego Forum Gospodarczego jako miejsce na ekspozycje dla wystawców. Nie mniej istotny jest fakt, że sala umożliwi przeprowadzanie pisemnych egzaminów dojrzałości. Do tej pory, z uwagi na brak odpowiedniego pomieszczenia, matura odbywała się w obiektach usytuowanych poza terenem szkoły. Obiekt będzie także źródłem dodatkowych dochodów. Trzy razy w tygodniu w godzinach od 16 do 20 sala będzie wynajmowana dla zakładów pracy, organizacji oraz osób prywatnych.
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:	Zgodny
Projekt jest zgodny z następującym elementem Narodowego Planu Rozwoju:	Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów Zakres działań: • rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów; • wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.
Zgodność projektu ze ZPORR:	Zgodny. Działanie 3.5.1. Lokalna infrastruktura

	tura edukacyjna i sportowa.
Czas realizacji:	Wrzesień 2004 – Grudzień 2005
Cele globalne (oddziaływanie)	- wyrównanie dysproporcji w dostępie do edukacji sportowej istniejącej pomiędzy młodzieżą z obszarów wiejskich i miejskich; - wzrost dochodów szkoły z pozapaństwowych źródeł; - poprawa dostępu do sportu lokalnej młodzieży, z szczególnym uwzględnieniem dziewcząt; - wzrost zainteresowania sportem, co prowadzić będzie do utworzenia klubu sportowego lub szkolnego, którego podstawowa działalność związana będzie z prowadzeniem zajęć przy wykorzystaniu obiektu; - zmniejszenie się odsetka uczniów z wadami postawy;
Oczekiwane produkty	Zmodernizowana/wyremontowana sala gimnastyczna o powierzchni 477,9 m²
Oczekiwane rezultaty:	- Lepiej wyposażona infrastruktura sportowa, sprzyjająca rozwojowi postaw prosportowych wśród dzieci i młodzieży powiatu, wyrównująca szanse dostępu do obiektów sportowych pomiędzy młodzieżą i dziećmi z terenów wiejskich a dziećmi i młodzieżą z terenów miejskich. - Rozwiązanie problemu braku zaplecza do przeprowadzania egzaminu dojrzałości oraz innych imprez i wydarzeń w życiu szkoły.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu:	Starostwo Powiatowe II L.O. im. K.C. Norwida w Krasnymstawie
Beneficjenci końcowi wsparcia:	Starostwo Powiatowe II L.O. im. K.C. Norwida w Krasnymstawie
Odbiorcy ostateczni wsparcia:	Uczniowie uczęszczający II L.O. w Krasnymstawie, młodzież i dzieci gminy Miasto Krasnystaw.
Zakres terytorialny realizacji projektu	Miasto Krasnystaw
Liczba mieszkańców na obszarze oddziaływania projektu	19 704
Źródła finansowania:	Środki UE – 46 % - 720 766 PLN Środki pomocowe krajowe – 6 % - 96 102 PLN Udział własny – 29 % - 446767 PLN Inne – 19% - 292 000 PLN

Nakłady do poniesienia:	1 555 635 PLN
--------------------------------	---------------

Nazwa planowanego działania:		Budowa bazy sportowej w Zespole Szkół Publicznych w Rejowcu
Opis działania:	Zespół Szkół Publicznych w Rejowcu niestety nie odbiega od standardów większości polskich szkół. Do szkoły tej uczęszcza 270 uczniów, którzy uczą się w gimnazjum, liceum i policealnym studium zawodowym. Mimo tak dużej liczby uczniów, szkoła ta, jako jedna z dwu na terenie powiatu krasnostawskiego, nie posiada podstawowej infrastruktury sportowej. Obecnie zajęcia wychowania fizycznego odbywają się w oddalonej o 2,5 od budynku szkoły sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Rejowcu. Sytuacja ta powoduje nie tylko trudności organizacyjne w zaplanowaniu zajęć w obydwu placówkach, lecz także znaczne utrudnienia w efektywnym wykorzystaniu czasu, który – jest w 30% tracony na dojazd do sali gimnastycznej. Należy nadmienić, że sytuacja ta może ulec pogorszeniu, jeśli w kolejnych latach szkolnych planowane będzie zwiększenie liczby godzin wychowania fizycznego tygodniowo. Brak odpowiedniej infrastruktury sportowej jest szczególnie dotkliwie odczuwany przez uczniów i nauczycieli w okresie zimy, kiedy czas dotarcia do sali przy SP w Rejowcu się wydłuża, a po intensywnych ćwiczeniach, możliwość zachorowania przez dzieci w drodze powrotnej się zwiększa. W związku z powyższym planuje się budowę bazy sportowej w Zespole Szkół Publicznych w Rejowcu. Inwestycja polega na budowie pełnowymiarowej sali gimnastycznej o wymiarach areny sportowej, w skład której wchodzić będą: boisko do piłki ręcznej, siatkowej i koszykowej, 2 sale ćwiczeń i rehabilitacji oraz zaplecze sanitarno-magazynowe. Sala zostanie wyposażona w niezbędny sprzęt sportowy m.in. drabinki, skrzynie, maty do ćwiczeń oraz elektroniczne tablice informacyjne. Ponadto zakłada się wykonanie dwóch odkrytych boisk szkolnych o nawierzchni asfaltowej. Budowa bazy sportowej wpłynie pozytywnie zarówno na bezpośrednich beneficjentów projektu, jakimi są między innymi dzieci i młodzież uczęszczające do ZSP w Rejowcu, jak również na ogół dzieci i młodzieży mieszkających w pobliżu szkoły, gdyż sala będzie udostępniania społeczności lokalnej. Istnienie bazy na terenie szkoły, która do tej pory nie mogła poszczycić się rozbudowaną infrastrukturą sportową, przyczyni się do wyrównania dysproporcji w dostępie do różnych dziedzin sportu pomiędzy dziećmi z terenów wiejskich a dziećmi z terenów lepiej rozwiniętych.	

	Zajęcia wychowania fizycznego, które odbywać będą się na terenie Zespołu, różnego rodzaju zawody i turnieje, wpłyną pozytywnie na krzewienie postaw prosportowych wśród dzieci i młodzieży. Tak zróżnicowana oferta skierowana do ludzi młodych przyciągnie osoby zainteresowane sportem, w tym także dziewczęta, których możliwość uprawiania sportu do tej pory była znacznie ograniczona. Jednym z zagrożeń związanych z brakiem ruchu są wady postawy, czyli odchylenia od ogólnie przyjętych cech postawy prawidłowej, właściwej danej kategorii wieku, płci i typu budowy. Wady nabyte nawykowe powstają w wyniku działania na organizm dzieci i młodzieży różnorodnych czynników, w tym także środowiskowych. Najważniejszym z nich jest siedzący tryb życia oraz zbyt mała ilość ruchu. Odpowiednie zaplecze infrastruktury sportowej zachęci dzieci do spędzania aktywnie czasu, co zaowocuje mniejszą liczbą dzieci z wadami postawy. Sala gimnastyczna pozwoli również na organizację imprez sportowych oraz akademii okolicznościowych, bezpośrednio związanych z życiem szkoły.
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:	Zgodny
Projekt jest zgodny z następującym elementem Narodowego Planu Rozwoju:	Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów Zakres działań: • rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów; • wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.
Zgodność projektu ze ZPORR:	Zgodny. Działanie 3.5.1. Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa.
Czas realizacji:	kwiecień 2005 – Grudzień 2006
Cele globalne (oddziaływanie)	• zwiększenie liczby uczniów wykorzystujących infrastrukturę sportową w czasie zajęć wychowania fizycznego oraz dodatkowych zajęć sportowych; • wyrównanie dysproporcji w dostępie do edukacji sportowej istniejącej pomiędzy młodzieżą z obszarów wiejskich i miejskich; • poprawa dostępu do sportu lokalnej młodzieży, z szczególnym uwzględnieniem dziewcząt; • wzrost zainteresowania sportem, co prowadzić będzie do utwo-

	rzenia klubu sportowego lub szkolnego, którego podstawowa działalność związana będzie z prowadzeniem zajęć przy wykorzystaniu obiektu; • zmniejszenie się odsetka uczniów z wadami postawy; • uzupełnienie oferty istniejącej bazy turystycznej Rejowca, co zwiększy atrakcyjność miejscowości oraz poprawi ruch turystyczno-rekreacyjny.
Oczekiwane produkty	• Zmodernizowana/wyremontowana sala gimnastyczna o powierzchni 477,9 m²
Oczekiwane rezultaty:	• Lepiej wyposażona infrastruktura sportowa, sprzyjająca rozwojowi postaw prosportowych wśród dzieci i młodzieży powiatu, wyrównująca szanse dostępu do obiektów sportowych pomiędzy młodzieżą i dziećmi z terenów wiejskich a dziećmi i młodzieżą z terenów miejskich.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu:	Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie Samorząd Gminy Rejowiec
Beneficjenci końcowi wsparcia:	Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie Samorząd Gminy Rejowiec Zespół Szkół Publicznych w Rejowcu
Odbiorcy ostateczni wsparcia:	Uczniowie uczęszczający do ZSP w Rejowcu, młodzież i dzieci gminy Rejowiec.
Zakres terytorialny realizacji projektu	Gmina Rejowiec
Liczba mieszkańców na obszarze oddziaływania projektu	6 927
Źródła finansowania:	Środki UE – 75 % - 1 545 000 PLN Środki pomocowe krajowe – 10 % - 206 000 PLN Udział własny – 10,50 % - 216 300 PLN Inne – 4,50 % - 92 700 PLN
Nakłady do poniesienia:	2 100 000 PLN

Nazwa planowanego działania:	Budowa pawilonu rehabilitacyjno-mieszkalnego w Bończy
Opis działania:	Kwestia pomocy i opieki nad osobami psychicznie chorymi jest od wielu lat problemem. Dzieje się tak z wielu powodów. Należą do nich między innymi świadomość społeczna, kosztowność i brak odpowiedniej infrastruktury. Dom Pomocy Społecznej w Bończy jest placówką przeznaczoną dla osób przewlekle psychicznie chorych. Obecnie DPS mieści się w budynku pałacowym oraz administracyjno-mieszkalnym, które zamieszkuje 85 pensjonariuszy. Obiekty te położone są na terenie zespołu dworsko-parkowego, wpisanego do rejestru zabytków i wchodzących w skład Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego. Wokół budynków znajduje się 5-hektrowy park, pozostający do dyspozycji mieszkańców. Obecna sytuacja Domu Pomocy Społecznej odbiega znacznie od stanu idealnego. Sypialnie są wieloosobowe, średnio na jednego mieszkańca przypada 3,6 m². DPS nie posiada również pomieszczeń do rehabilitacji, zabiegów leczniczych, terapii zajęciowej i psychologicznej. Mimo iż budynek jest wielokondygnacyjny, to brak jest w nim windy. Dnia 15 września 2000r. wydane zostało Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej (Dz.U. nr 82 poz. 929) dotyczące funkcjonowania placówek pomocy społecznej. Dokument ten określa w sposób precyzyjny standard podstawowych usług świadczonych przez domy pomocy społecznej. Niestety DPS w Bończy nie spełnia tych wymogów np. w zakresie: powierzchni przypadającej na jedną osobę (6 m²), istnienia windy i barier architektonicznych, warunków bytowych, świadczenia podstawowych usług przez DPS. Budowa pawilonu jest więc konieczna. Projekt przewiduje budowę parterowego pawilonu, bez barier architektonicznych, o łącznej powierzchni użytkowej 892 m². W pawilonie będą się znajdowały: • 23 dwuosobowe pokoje z pełnym węzłem sanitarnym; • 4 sale do terapii zajęciowej o powierzchni 163 m²; • sala rehabilitacyjna o powierzchni 52,7 m²; • świetlica o powierzchni 52,7 m²; • sala kinezyterapii; • gabinet zabiegowy; • palarnia; • kuchenka podręczna.

		Budowa pawilonu pozwoli na przeniesienie części mieszkańców, którzy wymagają stałej rehabilitacji, z pomieszczeń pałacu do pawilonu. Wygospodarowane w ten sposób sale zostaną przeznaczone na prowadzenie zajęć terapeutycznych dla osób sprawnych fizycznie. Należy zaznaczyć, że zagrożeniem dla większości istniejących domów pomocy społecznej jest zmiana ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z 13.11.2003 (Dz. U. Nr 203 poz. 1966). Dotychczas koszty pobytu w DPS-ie pokrywane były z 70% renty/emerytury pensjonariusza, zaś reszta kosztów uzupełniana była funduszami z budżetu Państwa. Skutkiem zmian paragrafu art. 54 wyżej wspomnianej ustawy, obowiązek dopłat zostanie przerzucony na gminy. W związku z tym istnieje poważna obawa, że domy pomocy społecznej przeznaczone dla osób, nad którymi opieka nie jest bardzo obciążająca będą powstawać na terenie gmin. Gminy będą zainteresowane tym, aby wydawane przez nich pieniądze pozostawały na ich terenie. Poza poprawą warunków mieszkalnych pensjonariuszy DPS, projekt ma na celu również poprawienie poziomu infrastruktury pomocy społecznej województwa lubelskiego oraz umożliwienie otoczenia opieką rehabilitacyjną osób niepełnosprawnych z terenu gminy Kraśniczyn, mających obecnie utrudniony dostęp do zabiegów rehabilitacyjnych. Należy dodać, że obiekt będzie wkomponowany w istniejącą infrastrukturę, zgodnie z wymaganiami Służby Ochrony Zabytków. Ważnym argumentem jest również stworzenie nowych 8 miejsc pracy, co jest szczególnie istotne na terenach zagrożonych wysokim bezrobociem.
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:		Zgodny
Projekt jest zgodny z następującym elementem Narodowego Planu Rozwoju:		Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów Zakres działań: Wsparcie obszarów, wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.
Zgodność projektu ze Sektorowymi Programami Operacyjnymi:		Zgodny. SPO – RZL Działanie 1.4. Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych
Czas realizacji:		Kwiecień 2004 – Grudzień 2006
Cele globalne (oddziaływanie)	Zapewnienie opieki ludności chorej psychicznie oraz osobom niepełnosprawnym	

	Pozostawienie środków pieniężnych gminy na terenie powiatu.
Oczekiwane produkty	Gotowy do użytku pawilon rehabilitacyjno-mieszkaniowy spełniający wszystkie normy i standardy dotyczące domów pomocy społecznej
Oczekiwane rezultaty:	- Polepszenie warunków bytowych mieszkańców m.in. poprzez wzrost powierzchni mieszkalnej przypadającej na jednego mieszkańca. - Stworzone dodatkowe miejsca pracy.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu:	Starostwo Powiatowe w Krasnystawie Dom Pomocy Społecznej w Bończy
Beneficjenci końcowi wsparcia:	Starostwo Powiatowe w Krasnystawie Dom Pomocy Społecznej w Bończy
Odbiorcy ostateczni wsparcia:	Osoby chore psychicznie, podmioty świadczące usługi dla DPS-u i jego mieszkańców
Zakres terytorialny realizacji projektu	Powiat Krasnostawski
Liczba mieszkańców na obszarze oddziaływania projektu	78 102
Źródła finansowania:	Środki pomocowe krajowe – 65% (900 000 PLN) Udział własny – 10% - (142 875 PLN) inne – 25% (350 00 PLN)
Nakłady do poniesienia:	1 392 875 PLN

Nazwa planowanego działania:	Termomodernizacja I LO im. Wł. Jagiełły w Krasnymstawie wraz z urządzeniem terenu
Opis działania:	I Liceum Ogólnokształcące im. Wł. Jagiełły, dla której organem prowadzącym jest powiat krasnostawski, jest szkołą z ponad 85-letnią tradycją. Do szkoły tej uczęszcza 600 uczniów, którzy pobierają naukę w 19 klasach. W 2004 roku szkołę ukończyło 184 osoby. Ogromnym atutem i potencjałem tej placówki jest wszechstronnie przygotowana i wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna, gwarantująca wysoki poziom kształcenia. Uczniowie I LO osiągają dobre wyniki w nauce, odnoszą sukcesy w olimpiadach i konkursach przedmiotowych, kwalifikując się do etapów okręgowych i centralnych. Wysoki poziom kształcenia potwierdza fakt, iż aż 90,05% absolwentów uzyskuje indeksy uczelni wyższych. Szkoła szczyci się również licznymi osiągnięciami sportowymi. Na jakość kształcenia wpływają jednak nie tylko czynniki osobowe (jakość kadry pedagogicznej), ale również uwarunkowania techniczne (jakość infrastruktury technicznej szkoły i poziom wyposażenia). Istotnym mankamentem I LO w Krasnymstawie jest niski poziom technologiczny wybudowanego w 1967 r. obiektu szkolnego i sali gimnastycznej oraz brak boisk sportowych, pozwalających na prowadzenie zajęć wychowania fizycznego na świeżym powietrzu. W bardzo złym stanie technicznym jest obecnie stolarka okienna, powodująca nadmierny napływ powietrza z zewnątrz i będąca główną przyczyną spadków temperatury w okresie zimowym nawet poniżej 16 stopni Celsjusza. Niebagatelny wpływ na duże straty ciepła ma również brak ocieplenia ścian zewnętrznych oraz stropodachu szkoły i sali gimnastycznej. Poza tym instalacja C.O. wykazuje bardzo niską elastyczność. Wszystkie te mankamenty powodują o wiele zawyżone koszty ogrzewania budynku. Przedmiotem projektu jest termomodernizacja I LO im. Wł. Jagiełły w Krasnymstawie wraz z urządzeniem terenu. Planowane produkty projektu dotyczą bezpośredniego, materialnego efektu realizacji inwestycji. Produktem będą: • zmodernizowany pod kątem energetycznym budynek szkoły o pow. użytkowej netto 2 686 m²; • zmodernizowana sala gimnastyczna o pow. użytkowej netto 376 m²; • 2 boiska sportowe (wielofunkcyjne boisko trawiaste 924 m² oraz boisko tartanowe do koszykówki i siatkówki - 493 m²)

	ogrodzenie terenu szkoły o powierzchni 6 830 m². W ramach projektu planuje się wykonanie ocieplenia ścian zewnętrznych obiektu szkolnego, ocieplenie stropodachu nad najwyższą kondygnacją, wymianę stolarki okiennej, montaż regulowanych nawiewników w wymienianej stolarce okiennej, montaż zaworów termostaticznych, budowę w miejscu istniejącego prowizorycznego, nie spełniającego norm boiska asfaltowego - 2 boisk: wielofunkcyjnego boiska trawiastego oraz boiska do koszykówki i siatkówki o nawierzchni syntetycznej ceglastej tartanowej. Realizacja projektu w zaplanowanym zakresie jest w pełni uzasadniona istniejącymi mankamentami, bowiem tylko w takim kształcie pozwoli kompleksowo je rozwiązać i przynieść wymierne efekty. Głównym celem projektu jest poprawa dostępu do edukacji poprzez modernizację szkoły i sali gimnastycznej oraz budowę zaplecza sportowego. Dzięki realizacji projektu liczba uczniów szkoły utrzymywać się będzie na poziomie 570 osób rocznie. Pomimo postępującego niżu demograficznego w przeciągu 4 lat od zakończenia realizacji projektu szkołę ukończy 944 uczniów. Z boisk sportowych oraz zmodernizowanej sali sportowej będzie korzystać rocznie 570 uczniów. Wdrożenie projektu przyczyni się również do podniesienia jakości kształcenia i poprawy dostępu do edukacji. Realizacja projektu pozwoli zaoszczędzić ciepło nawet do 52% dotychczasowego poboru, co przyczyni się do zmniejszenia kosztów energii o ponad 49 tys. złotych rocznie. Zakłada się również wzrost temperatury o 4 stopnie Celsjusza w salach lekcyjnych. Termomodernizacja I LO podniesie estetykę, funkcjonalność i standard budynków oraz umożliwi bardziej komfortową pracę uczniom i nauczycielom. Realizacja projektu zwiększy prestiż szkoły, wpłynie na wzrost zainteresowania szkołą ze strony młodzieży i pozwoli utrzymać dotychczasowy wysoki poziom kształcenia.
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:	Zgodny
Projekt jest zgodny z następującym elementem Narodowego Planu Rozwoju:	Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów Zakres działań: rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów;

	wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.
Zgodność projektu ze ZPORR:	Zgodny. Działanie 3.5.1. Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa.
Czas realizacji:	Wrzesień 2004 – Wrzesień 2005
Cele globalne (oddziaływanie)	- poprawa dostępu do edukacji oraz kultury sportowej poprzez modernizację szkoły i sali gimnastycznej oraz budowę zaplecza sportowego; - utrzymana liczba uczniów szkoły oraz absolwentów; - oszczędzone na ogrzewaniu budynków pieniądze, gwarantujące dodatkowy popyt na usługi i produkty lokalne; - wzrost prestiżu szkoły, co zachęci uczniów szkół gimnazjalnych do kontynuowania nauki i utrzymana dotychczasowego wysokiego poziom kształcenia.
Oczekiwane produkty	- Zmodernizowany budynek szkoły wraz z salą gimnastyczną odpowiadający normom i standardom o obniżonych kosztach utrzymania – łączna powierzchnia 3 062 m². - Zagospodarowany teren szkoły, mieszczący 2 boiska sportowe o łącznej powierzchni 6 830 m².
Oczekiwane rezultaty:	Poprawa lokalnej infrastruktury edukacyjnej oraz sportowej.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu:	Starostwo Powiatowe I LO im. Wł. Jagiełły w Krasnymstawie
Beneficjenci końcowi wsparcia:	Starostwo Powiatowe I LO im. Wł. Jagiełły w Krasnymstawie
Odbiorcy ostateczni wsparcia:	Uczniowie, nauczyciele i pracownicy I LO; Społeczność lokalna powiatu, charakteryzująca się utrzymanym wysokim poziomem wykształcenia
Zakres terytorialny realizacji projektu	Powiat Krasnostawski
Liczba mieszkańców na obszarze oddziaływania projektu	78 102
Źródła finansowania:	Środki UE – 59 % - 749 996 PLN Środki pomocowe krajowe – 8 % - 99 999 PLN Udział własny – 33 % - 421 980 PLN

Nakłady do poniesienia:	1 271 975 PLN
--------------------------------	---------------

Nazwa planowanego działania:	Remont skrzydła południowo-wschodniego Kolegium Pojezuickie
Opis działania:	Zabytkowe kolegium pojezuickie wzniesione na przełomie wieku XVII i XVIII. Kolegium wchodzi w skład zespołu budowli, składającego się z kościoła, kolegium oraz pałacyku biskupiego i tworzy czworobok usytuowany na pld. - zachód od Rynku. Od 1995 r. trwa remont kapitalny i adaptacja kolegium na potrzeby Muzeum. Muzeum Regionalne w Krasnymstawie utworzono w 1958r. Aktualnie posiada ono około 10 000 eksponatów w działach: archeologii, etnografii, historii, numizmatyki, sztuki dawnej i sakralnej oraz chmielarstwa i piwowarstwa. W 1973 r. rozpoczęto gromadzenie księgozbioru fachowego, co doprowadziło do utworzenia biblioteki muzealnej, która obecnie posiada ok. 6 000 woluminów. W jednym z pomieszczeń (dawnym refektarzu) znajdują się rokokowe freski z I poł. XVIII w. Po remoncie i rekonstrukcji malarstwa sala przeznaczona będzie na kameralną salę koncertową. Przedmiotem projektu jest rewitalizacja skrzydła południowo-wschodniego Kolegium Pojezuickiego. Wyremontowane zostanie 1 800 m² naziemnej części budynku i wielopoziomowego podziemia z fragmentami murów miejskich. Ponadto projekt obejmuje urządzenie wirydarza i otoczenia zewnętrznego kolegium. W celu odpowiedniego zabezpieczenia budynku przewiduje się montaż instalacji przeciwłamaniowej, przeciwpożarowej, monitoringu wewnątrz oraz z zewnątrz budynku. Wychodząc naprzeciw osobom niepełnosprawnym przewidziano również likwidację barier architektonicznych poprzez montaż podjazdów i windy. Renowacja kolegium pozwoli na zwiększenie powierzchni Muzeum Regionalnego o ponad 60 % do 2 300 m², a tym samym umożliwi prezentację eksponatów znajdujących się obecnie w magazynach. Ponadto w odrestaurowanym obiekcie swoją siedzibę będzie miał Młodzieżowy Dom Kultury w Krasnymstawie. Planuje się, że MDK będzie zajmował powierzchnię użytkową wynoszącą 900 m². Przeniesienie MDK do nowej siedziby rozwiąże problemy lokalowe tej instytucji. Takie zagospodarowanie odnowionej części kolegium pozwoli obu placówkom na poszerzenie zakresu oferowanych usług kulturalnych, a w przypadku muzeum, także turystycznych. Uporządkowany plan wirydarza będzie wykorzystywany między innymi do organizacji imprez plenerowych we współpracy z regionalnymi instytucjami kultury (Krasnostawski Dom Kultury, Szkoła Muzyczna, biblioteki itp.). W odnowionej części budynku będą się odbywać koncerty muzyki

	kameralnej, wystawy prac lokalnych artystów i aukcje ich dzieł. Zebranie dwóch ważnych instytucji na terenie jednego obiektu, z jednoczesnym promowaniem imprez i eventów odbywających się na jego terenie pozwoli stworzyć swoiste Centrum Kultury Powiatu. Ponadto, we współpracy z Krasnostawskim Stowarzyszeniem Gospodarstw Agroturystycznych zostanie utworzony punkt informacji turystycznej i kulturalnej. Większa baza lokalowa pozwoli Młodzieżowemu Domowi Kultury rozszerzyć zakres realizowanych zajęć m.in. o: fotografię artystyczną, rzeźbę, choreoterapię, różne formy taneczne (taniec ludowy, towarzyski, teatr tańca), a jednocześnie zapewni warunki do prezentacji dorobku dzieci i młodzieży skupionych w tej placówce. Odrestaurowane podziemia zostaną udostępnione dla zwiedzających, a w jednej z podziemnych sal odbywać się będą cotygodniowe koncerty jazzowe. Realizacja projektu stworzy warunki do rozwoju turystyki w regionie, powstaną stoiska ze sprzedażą lokalnych pamiątek, pojawią się dodatkowe miejsca pracy w infrastrukturze turystycznej (np. wyrób pamiątek i dzieł twórczości ludowej, gastronomia, hotelarstwo). Zwiększy to atrakcyjność turystyczną regionu i poprawi estetykę miasta. Ponadto projekt wpłynie pozytywnie na ograniczenie patologii wśród dzieci i młodzieży, które będą miały alternatywę spędzania wolnego czasu.
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:	Zgodny
Projekt jest zgodny z następującym elementem Narodowego Planu Rozwoju:	Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów Zakres działań: Wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją
Zgodność projektu ze ZPORR:	Zgodny. Działanie 1.4. „Rozwój turystyki i kultury”
Czas realizacji:	kwiecień 2005 – Grudzień 2006
Cele globalne (oddziaływanie)	• Zachowanie dziedzictwa kulturowego w powiecie krasnostawskim. • Renowacja obiektu o podstawowym znaczeniu dla kultury lokalnej oraz regionalnej. • Zwiększenie atrakcyjności powiatu dla turystów z regionu i kraju

	• Zwiększenie liczby turystów z regionu i kraju, odwiedzających Muzeum. • Poprawa stopnia wiedzy na temat obiektów kulturowych, znajdujących się na terenie powiatu. • Wzrost dochodów własnych Muzeum, pozwalający na tworzenie nowych miejsc pracy oraz zakup dodatkowych eksponatów. • Efekt synergii osiągnięty poprzez skupienie kilku atrakcji kulturalnych w jednym miejscu. • Większe zainteresowanie kulturą i sztuką lokalnej młodzieży oraz dzieci, co wpłynie na wzrost popularności kultury wśród lokalnej społeczności.
Oczekiwane produkty	• 4 odrestaurowane zabytkowe obiekty; • 14 oddanych do użytku podziemnych sal muzealnych; • 17 oddanych do użytku nowych sal zajęciowych MDK; • utworzony punkt informacji turystycznej i kulturalnej; • 12 nowych sal wystawienniczych muzeum.
Oczekiwane rezultaty:	• Rozwiązanie problemów lokalowych Młodzieżowego Domu Kultury w Krasnymstawie. • Wzrost liczby eksponatów wystawionych w Muzeum. • Dostosowanie Muzeum do wymogów osób niepełnosprawnych.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu:	Starostwo Powiatowe Muzeum Regionalne w Krasnymstawie Młodzieżowy Dom Kultury w Krasnymstawie
Beneficjenci końcowi wsparcia:	Starostwo Powiatowe Muzeum Regionalne w Krasnymstawie Młodzieżowy Dom Kultury w Krasnymstawie
Odbiorcy ostateczni wsparcia:	Turyści odwiedzający muzeum, lokalni przedsiębiorcy czerpiący korzyści z obsługi ruchu turystycznego. Społeczność lokalna, dzieci i młodzież skupieni w MDK w Krasnymstawie. Osoby niepełnosprawne zainteresowane ofertą Muzeum.
Zakres terytorialny realizacji projektu	Powiat Krasnostawski
Liczba mieszkańców na obszarze	78 102

oddziaływania projektu	
Źródła finansowania:	Środki UE – 75% - 2 393 000 PLN Udział własny – 9% - 279 000 PLN inne – 200 000 PLN Środki pomocowe krajowe –10% -320 000 PLN
Nakłady do poniesienia:	3 192 000 PLN

Nazwa planowanego działania:	Informatyzacja Starostwa Powiatowego w Krasnymstawie
Opis działania:	Przygotowywany projekt obejmuje swoim zakresem: wdrożenie elektronicznego systemu obiegu dokumentów oraz podpisu elektronicznego, wymianę części komputerów, wyposażenie w komputery stanowiska informacyjnego, modernizację serwerowni, utworzenie PIAP-u w Powiatowej Bibliotece Publicznej, utworzenie punktów informacyjnych na bazie infokiosków a także zakup oprogramowania wykorzystywanego do tworzenia stron internetowych. W ramach projektu przewiduje się: • uruchomienie serwera stron www i kont poczty elektronicznej dla jednostek organizacyjnych, samorządów gminnych; • zainstalowanie serwera do kompleksowej obsługi systemu elektronicznego obiegu dokumentów oraz wdrażanie i upowszechnianie podpisu elektronicznego; • zakup 10 stacji roboczych; • rozbudowę dla celów wewnętrznych sieci i oprogramowanie jednostek wdrażających w zależności od ich specyfiki; • uruchomienie ogólnodostępnych stanowisk internetowych; PIAP – 6 stanowisk w bibliotece • udostępnienie szerokopasmowego łącza internetowego dla szkół; Celem projektu jest rozwój powiatowego społeczeństwa informacyjnego bazującego na paradygmacie cyfrowej informacji poprzez: • zastosowanie nowoczesnych technik gromadzenia, przetwarzania, przekazywania i użytkowania informacji; • przybliżenie urzędów do obywateli poprzez umożliwienie interesantom załatwienia za pośrednictwem internetu swoich codziennych spraw bez potrzeby udawania się do urzędu; • stworzenie możliwości korzystania z usług publicznych usunięto; • kształtowanie społeczeństwa informacyjnego poprzez dostęp do informacji. Zakłada się, że wdrożenie projektu będzie zasadniczym czynnikiem wzrostu konkurencyjności regionu w zakresie usług publicznych, ułatwi zarządzanie informacją, podniesie jej jakość oraz szybkość jej przepływu. Utworzenie miejsc do kontaktu i załatwiania spraw z urzędami za pośrednictwem internetu umożliwi obywatelowi dokonanie wielu formalności bez wychodzenia z domu. Rozwój wykorzystania podpisu

	elektronicznego usprawni wewnętrzną pracę administracji oraz upowszechni tę formę kontaktu społeczeństwa z administracją.
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:	Nie dotyczy.
Projekt jest zgodny z następującymi elementami dokumentów narodowych:	„Narodowy program rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001–2006” „Strategia Informatyzacji Rzeczypospolitej Polskiej – e-Polska na lata 2004-2006” priorytetowy obszar informatyzacji „Zapewnienie wszystkim obywatelom i firmom taniego, szerokopasmowego i bezpiecznego dostępu do Internetu”
Zgodność projektu ze ZPORR:	Zgodny. Działanie 1.5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego
Czas realizacji:	Luty 2005 – Grudzień 2005
Cele globalne (oddziaływanie)	• rozwój innowacyjnej gospodarki poprzez bardziej efektywną i wydajną wymianę informacji pomiędzy jednostkami administracyjnymi, sferą gospodarczą i obywatelami; • tworzenie warunków dla rozwoju sektora usług bazujących na technologii szerokopasmowego dostępu do internetu (<i>e-government, e-health, e-learning, e-working</i>); • modernizacja sektora usług publicznych (racjonalizacja wydatków budżetowych);
Oczekiwane produkty	• 13 stacji (1 bazowa, 2 przekaźnikowe, 10 końcowych) tworzących sieć radiową; • 40 publicznych punktów dostępu do internetu; • 2 systemy internetowe; • 1 serwer stron www oraz kont poczty elektronicznej; • 47 stacji roboczych.
Oczekiwane rezultaty:	• zapewnienie dostępu szerokopasmowego dla budynków Starostwa Powiatowego; • 100 % pracowników administracji mających własne konto poczty elektronicznej; • 100 % wydających decyzje administracyjne posiadających podpis elektroniczny; • wszystkie gminy powiatu posiadające stronę internetową.
Instytucje i podmioty uczestniczące we	Starostwo Powiatowe

wdrażaniu:	
Beneficjenci końcowi wsparcia:	Starostwo Powiatowe
Odbiorcy ostateczni wsparcia:	Pracownicy Starostwa i Urzędów Gmin oraz wszystkich instytucji objętych realizacją projektu. Ludność mająca dostęp do ogólnodostępnych stanowisk internetowych. Interesanci załatwiający sprawy administracyjne za pomocą internetu.
Zakres terytorialny realizacji projektu	Powiat krasnostawski
Liczba mieszkańców na obszarze oddziaływania projektu	78 102
Źródła finansowania:	Środki UE – 75 % - 213 450 PLN Udział własny – 25 % - 71 150 PLN
Nakłady do poniesienia:	284 600 PLN

Nazwa planowanego działania:	Zakup aparatury i sprzętu medycznego dla Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie
Opis działania:	Współczesne lecznictwo nie może obecnie funkcjonować bez nowoczesnej aparatury i sprzętu medycznego, aby świadczona opieka była na odpowiednio wysokim poziomie. Intensywne zmiany, jakie zachodzą w systemie służby zdrowia, nieustanny postęp technologiczny, wdrażanie nowych standardów oraz coraz większe oczekiwania pacjentów wymagają dostosowania aparatury do współczesnych wymogów oraz stosowania nowoczesnych urządzeń diagnostyczno-zabiegowych. SP ZOZ w Krasnymstawie od lat boryka się z ogromnymi trudnościami wynikającymi ze złego stanu wyeksploatowanej aparatury i sprzętu medycznego a powszechnie znany zbyt niski poziom finansowania świadczeń zdrowotnych nie pozwala na sprostanie standardom i oczekiwaniom społeczeństwa. W związku z tym planowany jest zakup sprzętu i aparatury medycznej dla Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie. Wartość kosztorysowa zadania wynosi 2 049 959.50 zł. Realizacja zadania pozwoli na odbudowę i uzupełnienie parku aparaturowego Zakładu, co pozwoli podnieść jakość i wiarygodność diagnostyki, rozszerzyć zakres świadczonych usług oraz sprostać rosnącym oczekiwaniom i wymaganiom pacjentów a mając na uwadze fakt, że SP ZOZ w Krasnymstawie, funkcjonuje na wschodniej granicy Unii Europejskiej będzie mógł stanowić jej dobrą wizytówkę. Realizacja zadania w istotny sposób podniesie standard usług zdrowotnych świadczonych przez SP ZOZ w Krasnymstawie.
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:	Nie dotyczy.
Projekt jest zgodny z następującym elementem Narodowego Planu Rozwoju:	Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów Zakres działań: rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów;
Zgodność projektu ze ZPORR:	Zgodny. Działanie 3.5.2. Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia

Czas realizacji:		Lata 2005 – 2006
Cele globalne (oddziaływanie)	• poprawa jakości leczenia stacjonarnego i ambulatoryjnego; • ograniczenie regionalnych dysproporcji w infrastrukturze zdrowotnej.	
Oczekiwane produkty	Zakupiony sprzęt: • tomograf komputerowy • RTG cyfrowy • sterylizator	
Oczekiwane rezultaty:	• nowe usługi (intensywna opieka medyczna); • wzrost jakości świadczonych usług • sprostanie obowiązującym standardom • rozszerzenie zakresu świadczonych usług • zmniejszenie liczby hospitalizowanych z koniecznością ich przenoszenia do innych szpitali ze względu na brak odpowiedniego wyposażenia.	
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu:		Starostwo Powiatowe
Beneficjenci końcowi wsparcia:		Starostwo Powiatowe SP ZOZ w Krasnymstawie
Odbiorcy ostateczni wsparcia:		Pacjenci Zakładu Pracownicy SP ZOZ w Krasnymstawie
Zakres terytorialny realizacji projektu		Powiat Krasnostawski
Liczba mieszkańców na obszarze oddziaływania projektu		78 102
Źródła finansowania:		Środki UE- 75 % -1 539 469. 50 PLN Udział własny – 25 % - 512 490 PLN
Nakłady do poniesienia:		2 049 959. 50 PLN

Nazwa planowanego działania:	Budowa pawilonu rehabilitacyjno-
-------------------------------------	---

mieszkalnego w Surhowie	
Opis działania:	Kwestia pomocy społecznej i opieki nad osobami psychicznie chorymi jest od wielu lat problemem. Dzieje się tak z wielu powodów. Należą do nich między innymi świadomość społeczna, kosztowność i brak odpowiedniej infrastruktury. Dom Pomocy Społecznej w Surhowie jest placówką przeznaczoną dla osób przewlekle psychicznie chorych. Obecnie DPS mieści się w budynku pałacowym oraz pawilonie administracyjno-mieszkalnym, które zamieszkuje 75 pensjonariuszy. Obiekty te położone są na terenie XIX wiecznego zespołu pałacowo-parkowego, wchodzących w skład Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego. Atrakcyjność lokalizacji, spokojna atmosfera, bezpośrednie obcowanie z przyrodą sprzyja poprawie samopoczucia i rehabilitacji osób psychicznie chorym i niepełnosprawnym. Obecna sytuacja Domu Pomocy Społecznej odbiega znacznie od stanu idealnego. Sypialnie są wieloosobowe, na jednego mieszkańca przypada średnio 3,6 m² powierzchni użytkowej. DPS nie posiada również pomieszczeń do rehabilitacji oraz świetlicy. Mimo iż budynek jest wielokondygnacyjny, to brak jest w nim windy. Dnia 15 września 2000r. wydane zostało Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej (Dz.U. Nr 82, poz. 929) dotyczące funkcjonowania placówek pomocy społecznej. Dokument ten, w sposób precyzyjny, określa standard podstawowych usług świadczonych przez domy pomocy społecznej. Niestety DPS w Surhowie nie spełnia tych wymogów np. w zakresie powierzchni użytkowej przypadającej na jedną osobę (6 m²), istnienia windy, sal rehabilitacyjnych, świetlicy, a także warunków bytowych i dogodnych rozwiązań architektonicznych oraz świadczenia podstawowych usług przez DPS. Budowa drugiego pawilonu jest więc konieczna. Projekt przewiduje wybudowanie pawilonu, bez barier architektonicznych, o łącznej powierzchni użytkowej 892 m². W pawilonie będą się znajdowały: • 23 dwuosobowe pokoje; • 4 sale do terapii zajęciowej o powierzchni 163 m²; • sala rehabilitacyjna; • sala kinezyterapii; • 2 sale psychoterapii; Budowa pawilonu pozwoli na przeniesienie części mieszkańców, którzy wymagają stałej rehabilitacji, z pomieszczeń pałacu do pawilonu. Wygospodarowane w ten sposób sale będą wykorzystane jako dodatkowe zaplecze relaksacyjne, terapeutyczne i rehabilitacyjne. Ponadto pałac zostanie udostępniony zwiedzającym.

	Należy zaznaczyć, że zagrożeniem dla większości istniejących domów pomocy społecznej jest zmiana ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z 13.11.2003 (Dz. U. Nr 203 poz. 1966). Dotychczas koszty pobytu w DPS-ie pokrywane były z 70% renty/emerytury pensjonariusza, zaś reszta kosztów uzupełniana była funduszami z budżetu Państwa. Skutkiem zmian paragrafu art. 54 wyżej wspomnianej ustawy, obowiązek dopłat zostanie przerzucony na gminy. W związku z tym istnieje poważna obawa, że domy pomocy społecznej przeznaczone dla osób, nad którymi opieka nie jest bardzo obciążająca będą powstawać na terenie gmin. Gminy będą zainteresowane tym, aby wydawane przez nich pieniądze pozostawały na ich terenie. Poza poprawą warunków mieszkalnych pensjonariuszy DPS, projekt ma na celu również poprawienie poziomu infrastruktury pomocy społecznej województwa lubelskiego oraz umożliwienie otoczenia opieką rehabilitacyjną ponad 200 osób niepełnosprawnych z terenu gminy Kraśnicznych, mających obecnie utrudniony dostęp do zabiegów rehabilitacyjnych. DPS w Surhowie będzie prowadził zajęcia w nowych warunkach, a także zapewni dojazd i powrót z zajęć. Należy dodać, że obiekt będzie wkomponowany w istniejącą infrastrukturę, zgodnie z wymaganiami Służby Ochrony Zabytków. Ważnym argumentem jest również stworzenie nowych 10 miejsc pracy, co jest szczególnie istotne na terenach zagrożonych wysokim bezrobociem.
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:	Zgodny.
Projekt jest zgodny z następującym elementem Narodowego Planu Rozwoju:	Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów Zakres działań: Wsparcie obszarów, wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.
Zgodność projektu ze Sektorowymi Programami Operacyjnymi:	Zgodny. SPO – RZL Działanie 1.4. Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych
Czas realizacji:	Marzec 2004 – Grudzień 2005
Cele globalne (oddziaływanie)	Zapewnienie opieki i pełnego dostępu do rehabilitacji osobom niepełnosprawnym oraz przewlekle i psychicznie chorym; Pozostawienie środków pieniężnych gminy na terenie powiatu.
Oczekiwane produkty	Gotowy do użytku pawilon rehabilitacyjno - mieszkaniowy spełniający

	cy wszystkie normy i standardy dotyczące domów pomocy społecznej
Oczekiwane rezultaty:	Poprawa warunków mieszkaniowych pensjonariuszy DPS m.in. poprzez wzrost powierzchni użytkowej przypadającej na jednego mieszkańca; Stworzone dodatkowe miejsca pracy. Podniesienie poziomu infrastruktury pomocy społecznej województwa lubelskiego; Osiągnięcie standardów wymaganych przez ustawodawcę; Poprawa warunków pracy dla zespołu opiekuńczo – terapeutycznego; Udostępnienie pałacu dla zwiedzających.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu:	Dom Pomocy Społecznej w Surhowie
Beneficjenci końcowi wsparcia:	Powiat Krasnostawski
Odbiorcy ostateczni wsparcia:	Osoby przewlekle psychicznie chore i osoby niepełnosprawne, podmioty świadczące usługi dla DPS-u i jego mieszkańców, lokale szpitalne i placówki zdrowia.
Zakres terytorialny realizacji projektu	Powiat Krasnostawski
Liczba mieszkańców na obszarze oddziaływania projektu	78 102
Źródła finansowania:	Środki pomocowe krajowe – 50% - 700 000 PLN Udział własny –8% - 106 535 PLN Inne – 42% - 600 000 PLN
Nakłady do poniesienia:	1 406 535 PLN

Nazwa planowanego działania:	Termomodernizacja budynku głównego SPZOZ i Przychodni Rejonowej w Krasnymstawie.
Opis działania:	Na jakość leczenia pacjentów wpływają nie tylko czynniki osobowe, jak poziom przygotowania i praktyki lekarskiej, ale także uwarunkowania techniczne, na które składają się przede wszystkim jakość techniczna infrastruktury szpitala i przychodni oraz ich medyczne wyposażenie. Celem niniejszego projektu jest poprawa stanu i termomodernizacja budynku Samodzielnego Publicznego ZOZ i Przechodni Rejonowej w Krasnymstawie, a tym samym ograniczenie kosztów jego eksploatacji poprzez zmniejszenie strat energii cieplnej (obecnie straty wynoszą ponad 40% generowanej energii cieplnej). Zużycie energii cieplnej w roku 2004 wynosi 11 547 kJ, przewiduje się natomiast, iż to samo zużycie w roku 2005 wyniesie 9237 kJ, a w 2006r. zmniejszy się do poziomu 7390 kJ. W ramach projektu zakłada się również modernizację ścian budynku, gdyż w stanie obecnym następuje ich przemarzanie, co powoduje odpadanie tynków oraz wilgoć wewnątrz obiektów. Realizacja projektu jest niezbędna dla osiągnięcia stanu infrastruktury, który będzie spełniał wymagania określone w rozporządzeniu dotyczącym prawidłowego funkcjonowania placówek ochrony zdrowia. Realizacja projektu w zaplanowanym zakresie jest w pełni uzasadniona istniejącymi mankamentami, bowiem tylko w takim kształcie pozwoli kompleksowo je rozwiązać i przynieść wymierne efekty. Zrealizowane cele przyczynią się głównie do podniesienia jakości świadczonych usług medycznych, zapewnienia dostępu do wysokiej jakości opieki medycznej oraz poprawy skuteczności leczenia pacjentów w okresie jesienno - zimowym. Istotne znaczenie ma również ograniczenie zużycia energii cieplnej o 36,7% (szpital pawilon główny) i 41,4% (przychodnia) oraz zmniejszenie awaryjności urządzeń przesyłających energię ciepłą. Funkcjonowanie SP ZOZ w Krasnymstawie posiada zasięg regionalny, w szczególności odnosi się to do oddziałów: reumatologicznego, okulistycznego oraz neurologicznego, gruźlicy i chorób płuc, przyjmujących pacjentów z całego regionu. Zatem przebudowa i modernizacja obiektu ma znaczenie regionalne, przyczyni się bowiem do: • wzmocnienia funkcjonowania regionalnego ośrodka diagnostycznego zapewniającego specjalistyczną opiekę medyczną udzielaną w formie stacjonarnej, jak i ambulatoryjnej.

	• ograniczenia regionalnych i terytorialnych dysproporcji w infrastrukturze ochrony zdrowia, poprzez poprawę warunków leczenia i pobytu pacjentów, a także warunków pracy; • poprawy jakości i dostępności do systemu ratownictwa medycznego. Proponowane działania inwestycyjne są zgodne ze strategią działania SP ZOZ w Krasnymstawie na lata 2004 – 2005 oraz ze Strategią Rozwoju woj. lubelskiego przyjętej w 2000r, które spełniają podstawowe potrzeby zarówno placówki, jak i pacjentów. Projekt został również zdefiniowany jako niezbędny od realizacji, zgodnie nie tylko z założeniami Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego (ZPORR), ale również w nawiązaniu do Narodowego Programu Zdrowia na lata 1990 – 2005, mającego na celu „zmniejszenie różnic w zdrowiu i dostępie do świadczeń zdrowotnych”. Działanie zaplanowane w projekcie są kontynuacją poprzednich przedsięwzięć nakierowanych na zwiększenie dostępności usług medycznych dla ludności i poprawy istniejącej infrastruktury w placówce zdrowia. Po zakończeniu obecnego projektu planuje się kontynuację działań. Otrzymanie dotacji w ramach ZPORR pozwoli na przyspieszenie realizacji kolejnych przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z podniesieniem standardu świadczonych usług i poprawą jakości infrastruktury ochrony zdrowia.
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:	Zgodny
Projekt jest zgodny z następującym elementem Narodowego Planu Rozwoju:	Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów Zakres działań: rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów;
Zgodność projektu ze ZPORR:	zgodny
Czas realizacji:	2005 rok
Cele globalne (oddziaływanie):	• Zapewnienie opieki i pełnego dostępu do usług medycznych; • Ograniczenie regionalnych dysproporcji w infrastrukturze zdrowotnej; • Pozostawienie środków pieniężnych gminy na terenie powiatu, co spowoduje dodatkowy popyt.
Oczekiwane produkty:	Samodzielny Publiczny ZOZ i Przychodnia Rejonowa spełniająca

	wszystkie normy i standardy dotyczące funkcjonowania placówek opieki zdrowotnej.
Oczekiwane rezultaty:	• Ograniczenie zużycia energii cieplnej o 36,7% (szpital pawilon główny) i 41,4% (przychodnia) oraz zmniejszenie awaryjności urządzeń przesyłających energię ciepłą; • Podniesienie poziomu infrastruktury ochrony zdrowia woj. lubelskiego; • Poprawa jakości i dostępności do systemu ratownictwa medycznego; • Osiągnięcie standardów wymaganych przez ustawodawcę; • Poprawa warunków pracy osób świadczących usługi medyczne; • Stworzone dodatkowe miejsca pracy.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu:	Samodzielny Publiczny ZOZ w Krasnymstawie
Beneficjenci końcowi wsparcia:	Samodzielny Publiczny ZOZ w Krasnymstawie
Odbiorcy ostateczni wsparcia:	Osoby chore, podmioty świadczące usługi dla SP ZOZ i Przychodni Rejonowej, mieszkańcy Powiatu Krasnostawskiego
Zakres terytorialny realizacji projektu	Powiat Krasnostawski
Liczba mieszkańców na obszarze oddziaływania projektu	78 102
Źródła finansowania:	Środki UE – 75 % - 2 287 688,00 PLN Środki pomocowe krajowe – 10% - 305 025,00 PLN Udział własny – 15 % -457 537 ,00 PLN
Nakłady do poniesienia:	3 050 250,00 PLN

Nazwa planowanego działania:		Budowa nowych dróg
Opis działania:	Drogi powiatowe stanowią bardzo ważny element infrastruktury regionu. Służą one dojazdowi ludności do miejsc pracy, obiektów rekreacyjnych, gospodarczo-kulturowych, handlowych, oświatowych, a także transportowi towarów. Niestety, obecny stan techniczny w znaczący sposób utrudnia i ogranicza ten transport. Traci na tym lokalna społeczność, poprzez czas poświęcany na dojazdy, utrudnioną komunikację z sąsiednimi regionami, wydłużony czas dojazdu służb ratunkowych, obiekty turystyczne, które są mniej atrakcyjne dla turystów, środowisko naturalne, które jest narażone na niekorzystne oddziaływanie nierównomiernie rozłożonego natężenia ruchu, a także traci powiat jako miejsce lokalizacji potencjalnych inwestycji. Niniejszy projekt ma na celu budowę nowych, istotnych z gospodarczego punktu widzenia ciągów komunikacyjnych. Projekt obejmuje następujące inwestycje: • Droga nr 2142L Wirkowice – Ujazdów dł.0,432 km • Droga nr 2109L Maszów – Wirkowice dł. 1,100 km • Droga nr 2137L Krasnystaw – Chełmiec dł. 1,228 km • Droga nr 1129L Dąbie – Sobieska Wola dł. 0,980 km Powyższe zadania inwestycyjne zostaną zrealizowane pod warunkiem uzyskania dofinansowania ze środków EFRR lub innych funduszy.	
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:		Zgodny
Projekt jest zgodny z następującym elementem Narodowego Planu Rozwoju:		Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów. Zakres działań: • Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służąca wzmocnieniu konkurencyjności regionów; • Wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.
Zgodność projektu ze ZPORR:		Zgodny. 3.1. Obszary Wiejskie
Czas realizacji:		Lata 2004 – 2006 i lata następne
Cele globalne (oddziaływanie)	• Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego • Wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych	

	• Wzrost gospodarczy powiatu • Wzrost atrakcyjności oferty turystycznej powiatu
Oczekiwane produkty	• Nowe, odpowiadające standardom drogi o łącznej długości 3,740 km.
Oczekiwane rezultaty:	• Poprawa lokalnej infrastruktury drogowej. • Skrócenie czasu dojazdu pomiędzy miejscowościami. • Ułatwiony dojazd do terenów inwestycyjnych. • Populacja objęta ułatwieniami w zakresie poprawy ruchu drogowego.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu:	Zarząd Dróg Powiatowych w Krasnymstawie Gminy powiatu
Beneficjenci końcowi wsparcia:	Powiat Krasnostawski Gminy powiatu
Odbiorcy ostateczni wsparcia:	Mieszkańcy powiatu, turyści i ludność odwiedzająca powiat.
Zakres terytorialny realizacji projektu	Powiat Krasnostawski
Liczba mieszkańców na obszarze oddziaływania projektu	78 102
Źródła finansowania:	Środki UE – 75 % - 2 197 500 PLN Środki pomocowe krajowe – 10 % - 293 000 PLN Udział własny – 10 % - 293 000 PLN inne – 5 % - 146 500 PLN
Nakłady do poniesienia:	2 930 000 PLN

Nazwa planowanego działania:		Przebudowa dróg
Opis działania:	• Droga nr 2122L Łopiennik – Rejowiec dł. 6,895 km • Droga nr 2123L ul. Okrzei od ul. Sienkiewicza do ul. Polewanej dł. 1,200 km • Droga nr 2135L Krasnystaw – Siennica Różana dł. 12,270 km (Phare 2003 SSG – Kontrakt 1) • przebudowa dróg powiatowych nr 3133L Kasjan - Siennica Różana, nr 1863 L Siennica Różana – Maciejów – łączna długość około 1,250 km (Phare 2003 SSG – Kontrakt 2)	
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:		Zgodny
Projekt jest zgodny z następującym elementem Narodowego Planu Rozwoju:		Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów. Zakres działań: • Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służąca wzmocnieniu konkurencyjności regionów; • Wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.
Zgodność projektu ze ZPORR:		Zgodny. Działanie 1.1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego.
Czas realizacji:		Lata 2004 – 2006 i lata następne
Cele globalne (oddziaływanie)	• Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego • Wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych • Rozwój gospodarczy powiatu • Wzrost atrakcyjności oferty turystycznej powiatu	
Oczekiwane produkty	• Przebudowane drogi o długości 21,615 km.	
Oczekiwane rezultaty:	• Poprawa lokalnej infrastruktury drogowej. • Skrócenie czasu dojazdu pomiędzy miejscowościami. • Ułatwiony dojazd do terenów inwestycyjnych. • Populacja objęta ułatwieniami w zakresie poprawy ruchu drogowego.	

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu:	Zarząd Dróg Powiatowych w Krasnymstawie Gminy powiatu
Beneficjenci końcowi wsparcia:	Powiat Krasnostawski Gminy powiatu
Odbiorcy ostateczni wsparcia:	Mieszkańcy powiatu, turyści i ludność od- wiedzająca powiat.
Zakres terytorialny realizacji projektu	Powiat Krasnostawski
Liczba mieszkańców na obszarze od- działywania projektu	78 102
Źródła finansowania:	Środki UE – 75 % - 18 747 000 PLN Udział własny – 19 % - 6 249 000 PLN
Nakłady do poniesienia:	24 996 000 PLN

Nazwa planowanego działania:		Modernizacja dróg
Opis działania:	Zakres projektu obejmują modernizację dróg powiatu, w tym: Drogi główne: • Droga nr 2124L droga kr. nr 17 – Ksawerówka, dł. 3,450 km • Droga nr 1900L Żółkiewka – Turobin, dł. 4,462 km wraz z remon- tem dwóch mostów • Droga nr 2114L Chorupnik – Izbica dł. 3,382 km z remontem trzech mostów Drogi zbiorcze: • Droga nr 2105L Czysta Dębina – Kol. Czysta Dębina, dł. 2,270 km • Droga nr 1120L Stężycza – Łopiennik Dolny, dł. 2,700 km • Droga nr 2121L ul. Piłsudskiego od Pl. 3-go Maja do ul. Konop- nickiej, dł. 0,390 km • Droga nr 2141L Romanów – Ostrzyca, dł. 1,230 km • Droga nr 1128L Antoniówka – Czysta Dębina, dł. 0,700 km • Droga nr 2104L Kol. Olchowiec – Olchowiec, dł. 0,500 km • Droga nr 2132L Krupe – Siennica Różana, dł. 2,098 km • Droga nr 2117L Baginy – Orchowiec, dł. 0,500 km • Droga nr 1116L Kosnowiec – Suchodoły, dł. 1,500 km	

	• Droga nr 2145L Tarzymiechy – Doły 1,576 km • Droga nr 2107L Rudnik – Maszów, dł. 2,200 km • Droga nr 2150L Kraśniczyn – Anielpol, dł. 3,770 km • Droga nr 2117L Łopiennik – Orchowiec, dł. 3,350 km • Droga nr 2143L Tarzymiechy – Wirkowice, dł. 1,500 km • Droga nr 0836 Wierzchowiny – Kasiłan, dł. 1,969 km Drogi lokalne: • Droga nr 3160L ul. PCK, dł. 0,504 km
Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego:	Zgodny
Projekt jest zgodny z następującym elementem Narodowego Planu Rozwoju:	Oś rozwoju: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów. Zakres działań: • Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służąca wzmocnieniu konkurencyjności regionów; • Wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.
Zgodność projektu ze ZPORR:	Zgodny. Działanie 1.1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego.
Czas realizacji:	Lata 2004 – 2006 i lata następne
Cele globalne (oddziaływanie)	• Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego • Wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych • Rozwój gospodarczy powiatu • Wzrost atrakcyjności oferty turystycznej powiatu
Oczekiwane produkty	• Zmodernizowane, odpowiadające standardom drogi główne o łącznej długości 10,814 km, co stanowi 10 % długości wszystkich dróg głównych w powiecie. • Zmodernizowane, odpowiadające standardom drogi zbiorcze o łącznej długości 26,253 km, co stanowi 12,3 % długości wszystkich dróg zbiorczych w powiecie. • Zmodernizowane, odpowiadające standardom drogi lokalne o łącznej długości 0,504 km, co stanowi 0,4 % długości wszystkich

	dróg lokalnych w powiecie.
Oczekiwane rezultaty:	• Poprawa lokalnej infrastruktury drogowej. • Skrócenie czasu dojazdu pomiędzy miejscowościami. • Ułatwiony dojazd do terenów inwestycyjnych. • Populacja objęta ułatwieniami w zakresie poprawy ruchu drogowego.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu:	Zarząd Dróg Powiatowych w Krasnymstawie Gminy powiatu
Beneficjenci końcowi wsparcia:	Powiat Krasnostawski Gminy powiatu
Odbiorcy ostateczni wsparcia:	Mieszkańcy powiatu, turyści i ludność odwiedzająca powiat.
Zakres terytorialny realizacji projektu	Powiat Krasnostawski
Liczba mieszkańców na obszarze oddziaływania projektu	78 102
Źródła finansowania:	Środki UE– 75 % - 11 325 000 PLN Środki pomocowe krajowe – 5,7 % - 860 000 PLN Udział własny – 14,2 % - 2 145 000 PLN inne – 5,1 % - 770 000 PLN
Nakłady do poniesienia:	15 100 000 PLN

5.2. Planowane projekty i zadania inwestycyjne w następnych latach – projekty długoterminowe

Nazwa planowanego działania	Opis działania	Czas realizacji	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady do poniesienia
Modernizacja systemu odprowadzania spalin ze spalarni odpadów medycznych	Zakłada się wstawienie wkładu kominowego wysokotemperaturowego oraz wymianę osprzętu spalarki.	Rok 2007	Starostwo Powiatowe SP ZOZ w Krasnymstawie.	40 tys. zł
Modernizacja spalarni odpadów	Wykonanie instalacji obejmującej inst. tlenową z rozprężalnią tlenu, inst. próżni wraz z maszynownią, inst. sprężonego powietrza medycznego ze sprężalnią. Ponadto wykonanie centrali gazów medycznych, która obejmować będzie pulmonologię, pawilon neurologiczny i pawilon główny.	Rok 2007	Starostwo Powiatowe SP ZOZ w Krasnymstawie.	400 tys. zł

Termomodernizacja Zespołu Szkół w Siennicy Różanej odpowiedzialność na działania ekologiczne gminy.	Zespół Szkół w Siennicy Różanej jest placówką oświatową, wymagającą natychmiastowego remontu. Eksploatacja urządzeń znajdujących się w budynku jest szkodliwa dla środowiska naturalnego. Projekt zakłada termomodernizację budynku szkolnego, a także internatu, zamieszkiwanego przez uczniów. W ramach projektu planuje się wymianę kotłowni węglowo-koksowej na gazową, wymianę instalacji grzewczej w internacie, termoizolację budynku internatu, wymianę stolarki okiennej w szkole i w internacie, wymianę pokrycia dachowego z ociepleniem budynku internatu. W celu poprawy warunków mieszkaniowych w internacie, projekt przewiduje również malowanie ścian wewnątrz budynku oraz wymianę drzwi i futryn. Dzięki realizacji projektu nastąpi spadek emisji pyłów i szkodliwych gazów oraz 100% redukcja odpadów stałych. Ponadto termomodernizacja przyczyni się do poprawy jakości powietrza. Wdrożenie projektu pociągnie za sobą także zmniejszenie kosztów utrzymania szkoły.	Rok 2007 -2008	Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie	1 471 000 PLN
---	---	---------------------------	--	----------------------

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

	Zadania edukacyjne poprzez utrzymanie i wzbogacenie bazy sportowej
Kluczowe wskaźniki osiągnięć	• liczba zainteresowanych ofertą sportową • ilość nowych działań sportowych na terenie szkoły • wzrost ilości korzystających z bazy sportowej • zwiększenie skuteczności działań sportowych na terenie szkoły • wzrost liczby uczniów • nowe i utrzymane miejsca pracy • % środków przeznaczonych na ten cel • liczba uatrakcyjnionych miejsc sportowych na terenie szkoły • liczba odnowionych i zagospodarowanych obiektów sportowych na terenie szkoły • liczba imprez rekreacyjno-sportowych • liczba osób z wadami postawy korzystających z obiektów sportowych
	Zadania inwestycyjne dotyczące modernizacji i ociepleń budynków
Kluczowe wskaźniki osiągnięć	• ilość zmodernizowanych obiektów • racjonalizacja kosztów utrzymania budynków • ograniczenie wydatków na opał • wzrost atrakcyjności zmodernizowanych budynków • zwiększony wskaźnik dostępności • ilość osób korzystających ze zmodernizowanych budynków
	Zadania inwestycyjne dotyczące rozbudowy infrastruktury drogowej
Kluczowe wskaźniki osiągnięć	• km zmodernizowanych dróg • zwiększony wskaźnik dostępności • zwiększona nośność

	• liczba nowych zakładów • skrócenie czasu podróży • wzrost gospodarstw i firm będących w pobliżu zmodernizowanych dróg • zwiększenie przepływu towarów i osób • zmniejszona liczba wypadków drogowych • ilość założonych nowych podmiotów gospodarczych • ilość przedsięwzięć ponadregionalnych • wzrost długości dróg ulepszonych (odpowiadających wymaganym standardom)
	Zadania inwestycyjne dotyczące modernizacji obiektów kulturowych i otaczających obiekty kulturowe
Kluczowe wskaźniki osiągnięć	• liczba odnowionych i zagospodarowanych obiektów • liczba i powierzchnia zagospodarowania pomieszczeń w odnowionych obiektach • liczba uatrakcyjnionych zespołów kulturowych • wzrost liczby turystów odwiedzających powiat • liczba nowych lub utrzymanych miejsc pracy • wzrost liczby turystów w regionie • wzrost liczby wykorzystywanych miejsc noclegowych na terenie powiatu • liczba zainteresowanych oferta turystyczną
	Zadania inwestycyjne dotyczące ochrony środowiska naturalnego
Kluczowe wskaźniki osiągnięć	• ilość zutylizowanych odpadów • stosowane technologie i innowacje z zakresu ochrony środowiska • działania zmniejszające swoją szkodliwość dla środowiska
	Zadania z informatyzacji

	• odsetek osób korzystających z elektronicznego obiegu dokumentów; • odsetek spraw/interesantów obsługiwanych drogą elektroniczną; • liczba interesantów korzystających z internetu na terenie budynku Starostwa; • % zaoszczędzonego papieru; • zwiększona efektywność pracy pracowników urzędu spowodowana oszczędnością czasu; • liczba osób, które uzyskują informacje o gminach i powiecie krasnostawskim przez internet.
	Zadania z zakresu opieki zdrowotnej
	• liczba nowych świadczonych usługi (intensywna opieka medyczna); • obniżenie kosztów utrzymania placówek ochrony zdrowia w powiecie; • liczba nowych aparatów; • zmniejszenie liczby hospitalizowanych z koniecznością ich przenoszenia do innych szpitali ze względu na brak odpowiedniego wyposażenia lub złe warunki socjalno-sanitarne; • nowe miejsca pracy w opiece zdrowotnej; • wzrost efektywności pracowników, poprzez informatyzację Zakładów Opieki Zdrowotnej.

7. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006

Zasoby finansowe powiatu decydują o możliwościach realizacji jego zadań, a więc o szansach poprawienia sfer życia najważniejszych dla mieszkańców powiatu, w granicach kompetencji właściwych dla tego typu jednostek samorządu terytorialnego.

W tabeli nr 38 zestawiono budżet powiatu krasnostawskiego za lata 2002 - 2003, zaznaczając plan pierwotny i wykonanie oraz plan na rok 2004.

Tabela nr 38.

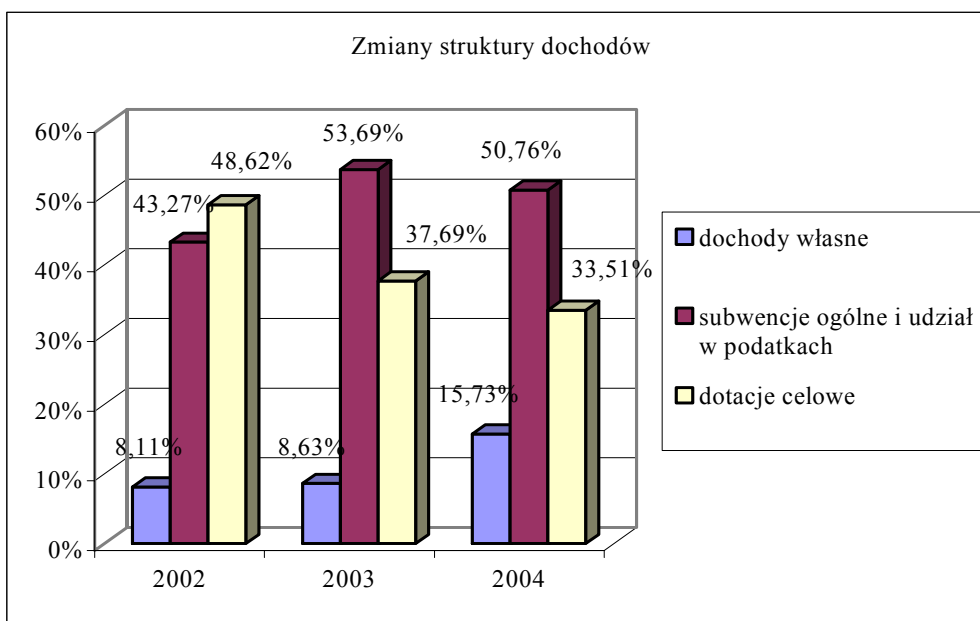
Lata	2002		2003		2004
	<i>plan</i>	<i>wykonanie</i>	<i>plan</i>	<i>wykonanie</i>	<i>plan</i>
Dochody	47 963 985	47 051 207	42 340 910	42 226 241	42 856 325
Dochody własne	3 925 624	3 817 678	3 622 984	3 642 257	6 742 439
Subwencje ogólne	20 358 471	20 358 417	22 673 240	22 669 606	21 754 419
Dotacje celowe	23 679 890	22 875 112	16 044 686	15 914 378	14 359 467
Wydatki	50 212 613	49 571 939	45 266 349	44 904 719	45 880 185

Rolnictwo	637 980	630 924	199 930	196 945	508 000
Leśnictwo	112 419	96 457	122 379	122 374	150 494
Budownictwo	85 000	84 988	-	-	-
Transport	4 430 105	4 430 105	4 698 541	4 618 376	5 059 070
Gospodarka mieszkaniowa	48600	32508	51000	51000	24000
Działalność usługowa	207 220	207 219	216 584	216 584	256 403
Administracja	3 595 840	3 591 943	3 677 590	3 677 573	3 734 574
Bezpieczeństwo publiczne	8 596 571	8 596 570	2 009 200	2 009 067	2 243 500
Obsługa długu	178 500	178 412	660 832	660 832	1 425 877
Różne rozliczenia(wybory)	29 234	29 074	24 6183	-	-
Oświata i wychowanie	14 578 004	14 569 142	14 525 581	14 516 774	15 574 256
Ochrona zdrowia	1 842 285	1 260 433	2 382 578	2 366 465	1 213 000
Opieka społeczna	11 375 875	11 371 592	12 450 614	12 450 325	12 088 340
Edukacyjna opieka wychowawcza	3 833 480	3 833 204	3 428 567	3 421 720	3 043 671
Kultura i ochrona dziedzictwa	648 300	646 457	576 500	576 500	549 000
Kultura fizyczna i sport	13 200	12 871	20 270	20 184	10 000

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

W celu zobrazowania struktury budżetu dokonano analizy pionowej, która pokazuje procentowy udział poszczególnych składników w całości dochodów i wydatków w 2003 r. Wynik analizy struktury dochodów prezentuje rysunek nr 13.

Rysunek nr 13.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie

Struktura pionowa dochodów budżetowych wykazała rosnący udział dochodów własnych, które osiągnęły najwyższy pułap (15,73%) w planie na rok 2004. Tendencja rosnąca tej grupy dochodów to bardzo dobra wiadomość dla powiatu krasnostawskiego.

Analiza wykazała także bardzo wysoki udział subwencji ogólnych w dochodach budżetowych (51% w roku 2004) przy stale spadającym udziale dotacji celowych na zadania własne i zlecone. Sposób wykorzystania tych środków (dotacji celowych) jest szczegółowo regulowany określonymi ustawami. Dlatego ich malejący udział w budżecie jest korzystny.

Tabela nr 39 przedstawia procentowy udział poszczególnych składników w dochodach i wydatkach budżetu.

Tabela nr 39.

Lata	2002		2003		2004
	<i>plan</i>	<i>wykonanie</i>	<i>plan</i>	<i>wykonanie</i>	<i>plan</i>
Dochody	100%	100%	100%	100%	100%
Dochody własne	8,18%	8,11%	8,56%	8,63%	15,73%
Subwencje ogólne	42,45%	43,27%	53,55%	53,69%	50,76%
Dotacje celowe	49,37%	48,62%	37,89%	37,69%	33,51%
Wydatki	100%	100%	100%	100%	100%
Rolnictwo	1,27%	1,27%	0,44%	0,44%	1,11%
Leśnictwo	0,22%	0,19%	0,27%	0,27%	0,33%
Budownictwo	0,17%	0,17%	0,00%	0,00%	0,00%
Transport	8,82%	8,94%	10,38%	10,28%	11,03%
Gospodarka mieszkaniowa	0,10%	0,07%	0,11%	0,11%	0,05%
Działalność usługowa	0,41%	0,42%	0,48%	0,48%	0,56%
Administracja	7,16%	7,25%	8,12%	8,19%	8,14%
Bezpieczeństwo publiczne	17,12%	17,34%	4,44%	4,47%	4,89%
Obsługa długu	0,36%	0,36%	1,46%	1,47%	3,11%
Różne rozliczenia(wybory)	0,06%	0,06%	0,54%		
Oświata i wychowanie	29,03%	29,39%	32,09%	32,33%	33,95%
Ochrona zdrowia	3,67%	2,54%	5,26%	5,27%	2,64%
Opieka społeczna	22,66%	22,94%	27,51%	27,73%	26,35%
Edukacyjna opieka wychowawcza	7,63%	7,73%	7,57%	7,62%	6,63%
Kultura i ochrona dziedzictwa	1,29%	1,30%	1,27%	1,28%	1,20%
Kultura fizyczna i sport	0,03%	0,03%	0,04%	0,04%	0,02%

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie, opracowanie własne

Analiza pionowa dochodów budżetowych nie wykazała znacznych zmian udziału wydatków na poszczególne cele. Wzrost udziału wydatków miał miejsce w przypadku transportu, oświaty i wychowania oraz obsługi długu. Jest to związane z zakresem zobowiązań powiatu realizowanych zgodnie z przeznaczeniem subwencji ogólnej budżetu państwa oraz zwiększaniem zadłużenia powiatu krasnostawskiego.

Struktura wydatków planowanych na rok 2004 nie odbiega znacząco od struktury wydatków realizowanych w poprzednich latach.

Największy udział mają wydatki na oświatę i wychowanie, które stanowią 33,95% budżetu. W dalszej kolejności są stosunkowo duże wydatki na opiekę społeczną (26,35%), transport (11,03%) oraz na administrację państwową i samorządową (8,14%). Znaczny udział wydatków na opiekę społeczną jest uwarunkowany przez obowiązek utrzymywania przez powiat placówek wychowawczych i opiekuńczych, jednak i tak jest większy niż w wielu porównywalnych powiatach.

Podsumowując, 60% budżetu jest konsekwentnie przeznaczana na oświatę i wychowanie oraz opiekę społeczną. Pozostaje 40%, które można wykorzystać na pozostałe dziedziny.

W ocenie finansów samorządu powiatu ważne są dochody oraz sposób ich wydatkowania w porównaniu z innymi powiatami w kraju.

Podstawowym wskaźnikiem kondycji finansowej powiatu są dochody budżetowe przeliczone na 1 mieszkańca. Porównanie powiatu z innymi powiatami województwa lubelskiego o zbliżonej liczbie ludności (wg stanu na koniec 2002r.) zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela nr 40.

Jednostka	Liczba mieszkańców (tys.)	Dochody (w tys.)	Dochód na mieszkańca
Powiat krasnostawski	78,1	47 051,2	600,6
Powiat chełmski	74,6	26 950,5	360,4
Powiat hrubieszowski	70,6	36 153,3	508,7
Powiat lubartowski	91,3	41 169	449,9
Powiat świdnicki	72,5	34 042,6	470,2
Powiat tomaszowski	90,3	49 453,1	546,3
Województwo lubelskie	2 197,0	238 898,8	108,6
Miasto Krasnystaw	x	26 254,9	1330,4
Gmina Fajslawice	x	6 601,8	1276,7
Gmina Gorzków	x	4570,9	1068,7

Jednostka	Liczba mieszkań- ców (tys.)	Dochody (w tys.)	Dochód na mieszkańca
Gmina Izbica	x	11161,1	1207,9
Gmina Krasnystaw	x	13919,8	1501,6
Gmina Kraśniczyn	x	5854,0	1301,8
Gmina Łopiennik Górny	x	5081,4	1119,0
Gmina Rejowiec	x	8723,3	1248,5
Gmina Rudnik	x	4527,5	1234,0
Gmina Siennica Różana	x	7399,4	1643,6
Gmina Żółkiewka	x	7373,5	1143,0

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2003

Jak można zauważyć wśród powiatów wybranych do analizy powiat krasnostawski osiąga największy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Wśród powiatów ziemskich tylko włodawski ma wyższe dochody (727,8 zł), a najbiedniejszy - zamojski - tylko 257,40 zł na osobę.

Budżety gmin w analogicznym przeliczeniu różnią się dość znacznie, najbogatszy jest rejon Krasnegostawu - tak miasto, jak i gmina osiągają największe dochody, tak w kwotach globalnych, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Najważniejszym długookresowym celem działania samorządu jest poprawienie jakości życia mieszkańców. Służyć mają temu inwestycje samorządowe. Wielkość wydatków inwestycyjnych zależy w dużym stopniu od wielkości dochodów oraz od stopnia oszczędności samorządu w wykonywaniu wydatków bieżących, a zwłaszcza wydatków administracyjnych. Z tego powodu wskaźniki inwestycyjne są powiązane ze wskaźnikami dochodowymi i wskaźnikami oszczędnościowymi.

Analiza wydatków powiatu wskazuje na istotną rolę zadań inwestycyjnych w budżecie. Poniżej przedstawiono wydatki inwestycyjne w poszczególnych latach analizy oraz ich udział w całości wydatków budżetowych, jak również poziom deficytu budżetowego oraz jego udział w dochodach ogółem. W roku bieżącym są uwzględnione inwestycje zaplanowane.

Tabela nr 41.

Rok	Inwestycje	Udział w wydatkach ogółem	Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca**	Deficyt/nadwyżka	Udział w dochodach ogółem	% inwestycji finansowanych deficytem
2002	3 357 130	6,77%	42,98	-2 520 732	-5,36%	-75,09%
2003	2 213 394	4,93%	28,34	-2 678 478	-6,34%	-121,01%
2004*	3 383 747	7,38%	43,32	-3 023 860	-7,06%	-89,36%

* planowany w uchwale budżetowej

**dla lat 2003-2004 przyjęto liczbę ludności z 2002 r.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie, obliczenia własne

Wydatki inwestycyjne w powiecie są na wysokim poziomie. Jest to związane z realizacją planu wydatków inwestycyjnych na lata 2002-2004. Świadczy to o dążeniu samorządu powiatu do stworzenia lepszej infrastruktury i lepszych warunków życia dla mieszkańców.

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem pokazuje jaką część wydatków budżetowych samorząd kieruje na inwestycje. Wskaźnik na poziomie 7,38% umieszcza powiat w grupie jednostek o stosunkowo wysokim udziale inwestycji w wydatkach budżetowych. Prawie 90% inwestycji jest finansowana deficytem budżetowym, w roku 2002 wskaźnik ten przekraczał nawet 100%.

Podsumowanie

Reasumując analiza powiatu krasnostawskiego prowadzi do sformułowania kilku podstawowych dla dalszych prac wniosków:

- Uwarunkowane ustawowo małe dochody powiatu niekorzystnie wpływają na możliwości wydatkowania środków. Dobrym symptomem jest wzrost wydatków na transport, oświatę i wychowania, gdyż rozwój tych dziedzin ma priorytetowe znaczenie dla zwiększenia potencjału gospodarczego i społecznego całego powiatu.
- Budżet będzie w coraz większym stopniu obciążany koniecznością spłaty zaciągniętych zobowiązań,
- Powiat osiąga relatywnie bardzo wysokie dochody, co stwarza możliwości finansowania rozwoju.

7.1. Możliwości finansowe powiatu krasnostawskiego w latach 2004 – 2009

Przedstawiony Plan Finansowy powiatu krasnostawskiego na lata 2004 – 2009 obejmuje okres do 2006 roku włącznie, zaś opiera się na prognozie obsługi długu publicznego opracowanej przez Skarbnika Powiatu. Dane na 2004 rok są zgodne z projektem budżetu powiatu na 2004 rok. Na lata późniejsze określono założenia i skonstruowano prognozę.

Powiat ze względu na kompetencje i wielkość dochodów nie ma większych możliwości na realizację inwestycji. Niemniej jednak efektywne wydatkowanie środków na realizację zadań bieżących daje możliwości inwestowania również w przypadku powiatu krasnostawskiego.

Wprawdzie zakłada się, że analizą powinny zostać objęte tylko lata pierwszego okresu programowania tj. 2004 – 2006, jednakże przedstawiono analizę możliwości finansowych powiatu do roku 2009, aby pokazać stabilność jego budżetu, a tym samym możliwości nie tylko zrealizowania konkretnych działań, lecz dodatkowo utrzymania ich rezultatów.

W wyniku przeprowadzonej projekcji dochodów i wydatków bieżących otrzymano kwoty omawianych kategorii w okresie objętym prognozą. Poniżej zaprezentowano rezultaty prognoz zawierające globalne kwoty dochodów ogółem, wydatków bieżących oraz kwoty środków dostępnych na inwestycje i obsługę zadłużenia, jako różnicy pomiędzy powyższymi kategoriami. Określono również wartości przychodów i rozchodów.

Lp.	Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>w tys. zł</i>								
A.	DOCHODY OGÓŁEM	42 226,2	43 476,2	43 628,2	43 300,2	43 230,0	43 200,0	43 200,0
1.	Dochody związane z realizacją zadań własnych	37 888,3	39 233,6	39 458,2	39 130,2	39 130,0	39 100,0	39 100,0
2.	Dochody związane z realizacją zadań administracji rządowej	4 337,9	4 242,6	4 170,0	4 170,0	4 100,0	4 100,0	4 100,0
B.	PRZYCHODY OGÓŁEM	3 710,0	4 878,7	5 108,7	1 200,0	1 640,6	1 000,0	1 000,0
1.	Kredyty i pożyczki	3 710,0	4 878,7	5 108,7	1 200,0	1 640,6	1 000,0	1 000,0
2.	Inne źródła	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C.	WYDATKI OGÓŁEM	44 904,7	46 500,1	46 229,8	41 827,4	42 096,9	40 949,7	41 031,8
w tym	spląty odsetek od kredytów i pożyczek	460,8	571,2	600,0	690,0	586,0	540,0	410,0
	potencjalne spląty kwot wynikających z udzielonego poręczenia	200,0	468,2	855,4	770	715,9	0	0
1.	Wydatki związane z realizacją zadań własnych	40 566,8	42 257,5	42 059,8	37 657,4	37 996,9	36 849,7	36 931,8
a)	majątkowe	3 503,0	4 333,0	4 402,9	0,0	500,0	200,0	330,0
b)	bieżące	37 063,8	37 924,5	37 656,9	37 657,4	37 496,9	36 649,7	36 601,8
w tym	spląty odsetek od kredytów i pożyczek	460,8	571,2	600,0	690,0	586,0	540,0	410,0
	potencjalne spląty kwot wynikających z udzielonego poręczenia	200,0	468,2	855,4	770,0	715,9	0,0	0,0

	pozostałe wydatki	36 403,0	36 885,1	36 201,5	36 197,4	36 195,0	36 195,0	36 191,8
2.	Wydatki związane z realizacją zadań administracji rządowej	4 337,9	4 242,6	4 170,0	4 170,0	4 100,0	4 100,0	4 100,0
D.	ROZCHODY OGÓŁEM	784,6	1 854,8	2 507,1	2 672,8	2 773,7	3 250,3	2 827,2
1.	Splaty rat kredytów i pożyczek	784,6	1 854,8	2 507,1	2 672,8	2 773,7	3 250,3	2 827,2
2.	Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
E.	Łączna kwota długu na koniec roku	7 301,1	10 325,0	12 926,6	11 453,8	10 320,7	8 070,4	6 243,2
1.	Łączna kwota długu na koniec roku po umorzeniach	7 301,1	10 275,5	12 848,9	11 292,1	10 159,0	7 908,7	6 081,5
2.	Łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku rat kredytów i pożyczek oraz potencjalnych spłat wynikających z udzielonych poręczeń	1 445,4	2 894,2	3 962,5	4 482,6	4 695,3	3 790,3	3 237,2
F.	Wskaźnik wysokości spłaty zadłużenia w danym roku							
a)	do dochodów ogółem	3,42%	6,66%	9,08%	10,35%	10,86%	8,77%	7,49%
b)	do dochodów związanych z realizacją zadań własnych	3,81%	7,38%	10,04%	11,46%	12,00%	9,69%	8,28%
G.	Wskaźnik zadłużenia							
a)	do dochodów ogółem	17,29%	23,63%	29,45%	26,08%	23,50%	18,31%	14,08%
b)	do dochodów związanych z realizacją zadań własnych	19,27%	26,19%	32,56%	28,86%	25,96%	20,23%	15,55%

Ważnym elementem potwierdzającym zdolność finansową Starostwa Powiatowego do wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego jest jego bieżąca sytuacja finansowa oraz analiza ex ante budżetów do roku 2009.

Jednym z istotnych kryteriów oceny sytuacji finansowej mającym także istotne znaczenie dla prognozowania przyszłej sytuacji powiatu jest poziom zadłużenia. Obowiązujące przepisy wymagają, aby łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku zobowiązań kredytowych, zobowiązań z tytułu pożyczek, potencjalnych spłat kwot poręczeń wraz z należnymi odsetkami od tych zobowiązań oraz kwota przypadających do wykupu w danym roku papierów wartościowych wyemitowanych przez powiat nie przekroczyła 15% planowanych dochodów budżetu powiatu. Kolejnym ograniczeniem wynikającym z ustawy o finansach publicznych jest to, że poziom zadłużenia powiatu (wartość kredytów, pożyczek czy obligacji komunalnych) nie może przekroczyć 60 proc. planowanych rocznych dochodów. Analiza budżetów powiatu krasnostawskiego pozwala stwierdzić, że oba te ograniczenia nie zostaną przekroczone, a nawet zostanie utrzymany dość duży margines bezpieczeństwa.

Analiza wcześniej przedstawionych zestawień finansowych pozwala stwierdzić, że jedynie do roku 2005 w budżecie będzie występować deficyt środków pieniężnych. W kolejnych latach występuje nadwyżka budżetowa, z której sukcesywnie spłacane są wcześniejsze zobowiązania. Powiat krasnostawski należy do jednostek samorządu terytorialnego o stabilnym i niezagrożonym budżecie, w związku z czym nie istnieje żadne zagrożenia dla realizacji Planu Rozwoju Lokalnego wynikające z utraty płynności finansowej podmiotu.

Prognoza dochodów i wydatków bieżących powiatu pozwala na określenie przewidywanej kwoty nadwyżki operacyjnej (środków dostępnych na inwestycje i obsługę zadłużenia). Kategoria ta jest podstawowym miernikiem finansowego potencjału powiatu krasnostawskiego i stwarza ramy dla prowadzonej przez niego polityki inwestycyjnej. Z definicji powiat nie może w długim okresie inwestować więcej niż wynosi ów potencjał.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	<i>w tys. zł</i>					
Nadwyżka operacyjna	1309.1	1801.3	1472.8	1633.11	2450.3	2498.2

Warto w tym miejscu podkreślić, że kredyty lub inne dłużne instrumenty finansowe w zasadzie nie przyczyniają się bezpośrednio do powiększania potencjału inwestycyjnego, dają zaś możliwość mobilizacji kapitału i szybszej realizacji zadań inwestycyjnych. Są zatem instrumentem przesuwania w czasie owego potencjału, za którą to możliwość trzeba zapłacić w postaci odsetek od zobowiązań.

7.2. Analiza źródeł finansowania Planu Rozwoju Lokalnego pod kątem realizacji zadań

NAZWA ZADANIA	2004				
	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA				
	Udział własny	Środki pomoc. krajowe	Środki UE	Inne	Razem
Budowa sali gimnastycznej w II LO im. C.K. Norwida w Krasnymstawie	302 614 zł	292 000 zł			594 614 zł
Budowa bazy sportowej w Zespole Szkół Publicznych w Rejowcu	40404 zł				40 404zł
Termomodernizacja I LO im. Wł. Jagiełły w Krasnymstawie wraz z urządzeniem terenu	84 792 zł			233 548zł	318 340 zł
Informatyzacja Starostwa Powiatowego w Krasnymstawie					0 zł
Budowa nowych dróg	80 000 zł			25 000 zł	105 000 zł
Przebudowa dróg	2 039 000 zł		6 117 000 zł		8 156 000 zł
Modernizacja dróg	522 000 zł	210 000 zł	2 760 000 zł	188 000 zł	3 680 000 zł
Budowa pawilonu rehabilitacyjno-mieszkalnego w Bończy	52 941 zł	300 000 zł		350 000 zł	702 941 zł
Zakup aparatury i sprzętu medycznego dla Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie					
Budowa pawilonu rehabilitacyjno-mieszkalnego w Surhowie	52 941 zł	300 000 zł		600 000 zł	952 941 zł
Termomodernizacja budynku głównego SPZOZ i Przychodni Rejonowej w Krasnymstawie.					
Kolegium Pojezuickie - Centrum Kultury Powiatu					
RAZEM	3 174 692 zł	1 102 000 zł	8 877000 zł	1 396 548 zł	14 550 240 zł

NAZWA ZADANIA	2005				
	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA				
	Udział własny	Środki pomoc. krajowe	Środki UE	Inne	Razem
Budowa sali gimnastycznej w II LO im. C.K. Norwida w Krasnymstawie	144 153 zł	96 102zł	720 766 zł		961 021 zł
Budowa bazy sportowej w Zespole Szkół Publicznych w Rejowcu	96 300 zł	63 700zł.	477 000zł.		637 000 zł
Termomodernizacja I LO im. Wł. Jagiełły w Krasnymstawie wraz z urządzeniem terenu	150 000 zł	99 999 zł	749 996 zł		999 995 zł
Informatyzacja Starostwa Powiatowego w Krasnymstawie	71150 zł		213 450 zł		284 600 zł
Budowa nowych dróg	100 000 zł	143 000 zł	1 000 000 zł	61 500 zł	1 304 500 zł
Przebudowa dróg	4 210 000 zł		12 630 000 zł		16 840 000 zł
Modernizacja dróg	811 000 zł	325 500 zł	4 282 500 zł	291000 zł	5 710 000 zł
Budowa pawilonu rehabilitacyjno-mieszkalnego w Bończy	50 000 zł	400 000zł			450 000 zł
Zakup aparatury i sprzętu medycznego dla Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie	512 490 zł		1 539 470 zł		2 051 960zł
Budowa pawilonu rehabilitacyjno-mieszkalnego w Surhowie	53 594zł	400 000 zł			453 594 zł
Termomodernizacja budynku głównego SPZOZ i Przychodni Rejonowej w Krasnymstawie.	457 537 zł	305 025zł	2 287688 zł		3 050 250 zł
Kolegium Pojezuickie - Centrum Kultury Powiatu	45 000 zł	64 000 zł	476 000 zł	50 000zł	635 000 zł
RAZEM	6 701 224zł	1 897 326zł	24 376 870zł	402 500zł	33 377 920zł

NAZWA ZADANIA	2006				
	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA				
	Udział własny	Środki pomoc. krajowe	Środki UE	Inne	Razem
Budowa sali gimnastycznej w II LO im. C.K. Norwida w Krasnymstawie					
Budowa bazy sportowej w Zespole Szkół Publicznych w Rejowcu	219 450zł	146 300 zł	1 097 250zł		1 463 000 zł
Termomodernizacja I LO im. Wł. Jagiełły w Krasnymstawie wraz z urządzeniem terenu					
Informatyzacja Starostwa Powiatowego w Krasnymstawie					
Budowa nowych dróg	113 000 zł	150 000 zł	1 197 500 zł	60 000 zł	1 520 500 zł
Przebudowa dróg					
Modernizacja dróg	811 000 zł	325 500 zł	4 282 500 zł	291 000 zł	5 710 000 zł
Budowa pawilonu rehabilitacyjno-mieszkalnego w Bończy	39 934 zł	200 000 zł			239 934zł
Zakup aparatury i sprzętu medycznego dla Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Krasnymstawie					
Budowa pawilonu rehabilitacyjno-mieszkalnego w Surhowie					
Termo modernizacja budynku głównego SPZOZ i Przychodni Rejonowej w Krasnymstawie.					
Kolegium Pojezuickie - Centrum Kultury Powiatu	234 000zł	256 000zł	1 917 000 zł	150 000zł	2 557 000 zł
RAZEM	1 417 384zł	1 077 800zł	8 494 250zł	501 000zł	11 490 434 zł

	2004	2005	2006
Nadwyżka operacyjna	1 309 100 zł	1 801 300 zł	1 472 800 zł
Nakłady do poniesienia	3 174 692 zł	6 701 224zł	1 417 384 zł
Różnica	- 1 865 592 zł	- 4 899 924 zł	55 416 zł

Jak wynika z powyższej analizy w latach 2004- 2005 Starostwo Powiatowe nie dysponuje środkami niezbędnymi do realizacji założonych zadań. Posiada jednak zdolność kredytową i wymagane fundusze zostaną pozyskane poprzez zaciągnięcie długoterminowych kredytów.

Należy zaznaczyć, że wszelkie dofinansowania (zarówno z funduszy strukturalnych jak i krajowe środki pomocowe) są przekazywane na zasadzie refundacji, co oznacza, że Starostwo Powiatowe na wstępie musi zabezpieczyć całość środków na realizację zadań, natomiast w kolejnych okresach (np. kwartałach) kolejne zadania mogą być już realizowane z refundacji zadań wcześniejszych.

8. SYSTEM WDRAŻANIA PROJEKTU

Każdy projekt zwykle przechodzi szereg faz, bądź etapów. Każdy wynika z poprzedniego etapu, jest jego naturalnym następstwem, a jednocześnie punktem wyjścia do następnego etapu. Poniżej przedstawiono wszystkie etapy powstawania i przebiegu projektu ze zwróceniem szczególnej uwagi na proces wdrażania (w tym rozdziale) oraz na monitoring i ewaluację (w następnym).

8.1. Zdefiniowanie Projektu – definiowanie i analiza pomysłów na potencjalne projekty

Jest to punkt wyjścia do każdego projektu. Główne zadanie na tym etapie polega na zdefiniowaniu „problemu” (np.: dlaczego mamy podejmować działania?) i określeniu wielu alternatywnych sposobów rozwiązania go.

Najważniejsze pytania, jakie możemy sobie zadać dla ułatwienia to:

- Co chcemy osiągnąć?
- Jakich rezultatów końcowych się spodziewamy?
- W jaki sposób osiągnąć te rezultaty?
- Jakie są założenia?
- Jakie widzimy rozwiązania alternatywne?
- Ile to będzie kosztować?
- Kto będzie finansował?

Definiowanie projektu owocuje zwykle powstaniem krótkiego dokumentu, który jest pierwszym (ogólnym) opisem projektu.

8.2. Przygotowanie Projektu – staranne opracowanie koncepcji projektu

Zakres prac podejmowanych w ramach przygotowania projektu, zależy w dużej mierze od jego złożoności i skali wielkości, jak również od tego, kto mógłby projekt sfinansować. Procedury postępowania, jakie należy rozpocząć, i wymagania często będą dyktowane przez potencjalnego fundatora.

Na tym etapie, wyłania się zazwyczaj konkretne opracowanie. Dobre opracowanie będzie próbą odpowiedzi na pytania, jakie prawdopodobnie padną w momencie oceny projektu, i dostarczy wymaganych informacji.

Ogólny zarys projektów został przedstawiony w fiszkach projektowych. Kolejnym etapem powinno być przygotowanie planu pracy, który szczegółowo określa zadania i czynności, jakie należy wykonać, aby osiągnąć założone cele projektu. Głównym produktem tej fazy jest plan projektu, który powinien zawierać m.in. takie elementy jak:

- listę osób, które będą realizować projekt;
- precyzyjnie określone oczekiwane produkty projektu;
- listę czynności i związanych z nimi zadań;
- ułożone w logicznym ciągu realizacji zadania;
- listę nakładów (zasobów ludzkich, materialnych, finansowych, systemowych i innych), koniecznych do zrealizowania zadań określonych w projekcie;
- dokładny harmonogram prac, określający ramy czasowe wykonania poszczególnych zadań i czynności.

8.3. Ocena Projektu – projekt jest skrupulatnie oceniany, a proponowane rozwiązania odpowiednio korygowane, jeśli zachodzi taka potrzeba.

Przy małym projekcie, jest to z reguły proste sprawdzenie czy projekt realizuje cele, jakie stawia sobie podmiot realizujący, czy ma sens i czy przyniesie oczekiwane efekty.

Przy większych projektach, ocena będzie oznaczać szeroko zakrojone działania sprawdzające projekt od strony organizacyjnej, finansowej, instytucjonalnej czy skutków gospodarczych, społecznych, środowiskowych. Wyniki oceny można zawrzeć w „Raporcie o wynikach oceny” lub „Raporcie o koncepcji projektu”. Sprawy najistotniejsze dla projektu zostaną omówione w nim odpowiednio szczegółowo.

Podstawowe pytania, jakie należy postawić sobie w ramach oceny projektu to: Czy projekt się uda? Czy doprowadzi do realizacji zakładanych celów? Czy projekt przyczyni się do realizacji celów polityki państwowej bądź regionalnej?

8.4. Finansowanie / Negocjacje dot. projektu – podejmowanie decyzji o finansowaniu projektu i sposobie jego wdrażania.

Przy małych projektach, oznacza to zatwierdzenie budżetu projektu, i jeśli to konieczne, takich elementów jak harmonogram realizacji, skład zespołów, itp. Przy większych projektach, należy dopełnić założonych procedur negocjacyjnych. Strony kontraktu biorą udział w negocjacjach, gdzie ustalają szczegółowe wymogi wdrażania. Po osiągnięciu po-

rozumienia do dokumentu dołącza się zobowiązania prawne. Następnie, dokument zostaje przekazany do zatwierdzenia zarządowi instytucji finansującej.

Dla wszystkich projektów ustala się zasady monitoringu/ śledzenia przebiegu i ewaluacji.

8.5. Wdrażanie i śledzenie procesu wdrażania Projektu- projekt jest wdrażany według ustalonych zasad, jednocześnie dokonuje się okresowych kontroli, mających zapewnić przebieg zgodny z planem.

Postęp prac monitorowany jest w odniesieniu do zakładanych metod realizacji oraz harmonogramu. W ramach śledzenia realizacja projektu kontrolowana jest zarówno pod względem finansowym, jak i poza-finansowym – wykorzystanie środków, efektywność działań i osiąganych rezultatów, ocena postępów w zakresie realizacji zakładanych celów projektu.

O sposobach wdrażania projektu, i przebiegu monitorowania należy myśleć już na etapie przygotowania projektu. Przy zarządzaniu projektem korzysta się z niektórych dokumentów sporządzanych w fazie przygotowania projektu np.: wykresów i harmonogramów wdrażania.

8.6. Ewaluacja Projektu – oceniane są wyniki projektu, powstają pomysły na nowe projekty (definiowanie nowych projektów oznacza powrót do etapu 1).

Już na początku fazy opracowywania projektu trzeba zastanowić się nad metodą ewaluacji projektu.

Projekt jest zwykle oceniany z punktu widzenia realizacji stawianych przed nim celów i tego:

- Czy udało się zrealizować cele projektu?
- Czy zostały one zrealizowane dobrze i przy rozsądnym gospodarowaniu środkami? oraz
- Co projekt pozostawi po sobie?
- Ewaluację przeprowadza się w określonych fazach cyklu projektu. Często:
- przed rozpoczęciem projektu - ewaluacja **wyjściowa** – ewaluacja prawdopodobnych osiągnięć
- w połowie realizacji tzw.: ewaluacja **na półmetku**, lub w innych ważnych fazach
- na zakończenie wdrażania, tzw.: **końcowa**;
- po upływie określonego okresu czasu od zakończenia, w celu ewaluacji skutków odległych (długofalowych) – znana jako ewaluacja **skutków odległych**.

Ważnym celem ewaluacji jest przekazanie informacji zwrotnej fundatorom i sponsorom projektu. Ewaluacja często prowadzi do zdefiniowania nowych projektów.

Każdy z projektów jest wdrażany według zasad i zgodnie z harmonogramem zapisanym w karcie projektowej. Jednocześnie poprzez system monitoringu (opisany w następnym

rozdziale) dokonuje się okresowych kontroli, mających zapewnić wykonanie go zgodnie z planem.

Za nadzór nad prawidłową realizacją poszczególnych działań projektu odpowiedzialna jest jednostka koordynująca wyznaczona w karcie projektowej. Do niej należy kontrola prawidłowości prac bieżących związanych z wdrażaniem projektu. W szczególności należy weryfikować:

- terminy realizacji etapów projektu,
- stronę finansową projektu,
- efektywność działań.

Do zadań wyznaczonej jednostki należy także wykonywanie działań organizacyjnych takich jak np. ogłaszanie przetargów, prowadzenie negocjacji i inne działania związane z realizacją poszczególnych komponentów projektu.

Jednostka wdrażająca odpowiedzialna jest również za wypełnianie zamieszczonej w następnym rozdziale karty realizacji projektu i jako najbardziej kompetentna za propozycje zmian w nim.

9. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Monitoring i ocena programu rozwoju polega na dokonywaniu okresowej oceny stopnia realizacji działań zapisanych w dokumencie strategicznym i wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się uwarunkowaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy powiatu. Do monitoringu i oceny programu rozwoju lokalnego wyznaczone zostają Rada Powiatu i Zarząd Powiatu. Organy te dokonują oceny i aktualizacji programu z uwzględnieniem wniosków organizacji pozarządowych.

Dzięki wprowadzeniu systemu monitoringu i ewaluacji zostaje rozwiązany problem dezaktualizacji założeń planu rozwoju lokalnego wynikających ze zmieniających się warunków funkcjonowania samorządu, prawodawstwa i innych czynników mogących deformować zasadność podejmowanych w ramach programu rozwoju lokalnego działań.

Prócz modyfikacji działań opisanych w kartach projektowych w trakcie ich realizacji istnieje możliwość tworzenia dodatkowych kart projektów, które będą wpisywać się w wyznaczone cele operacyjne. W ten sposób plan rozwoju lokalnego może się rozwijać wraz z rozwojem społecznym i gospodarczym powiatu. Samorząd pozostaje jedynie zobowiązany do zatwierdzenia zmian w zapisach programu.

9.1. System monitorowania programu rozwoju lokalnego

Monitoring, czyli śledzenie realizacji programu odbywać się będzie na poziomie oceny realizacji poszczególnych działań.

Każdy projekt posiadać będzie kartę oceny realizacji. Karta oceny powinna zawierać planowane efekty realizacji w postaci wskaźników ilościowych takich jak: czas realizacji, liczba osób korzystających, planowane efekty inwestycyjne itp. Jednocześnie jednostka koordynująca odpowiedzialna za realizację działania opracowuje na własny użytek terminy zbierania informacji niezbędnych do wypełniania karty realizacji.

Bieżąca ocena powinna pozwolić na natychmiastowe dostosowywanie działań lub ich elementów do zmieniających się warunków zewnętrznych (zmiana partnerów, inne źródła finansowania, zmiana zadań).

Odpowiedzialność za prowadzenie procedury monitoringu spoczywa na jednostkach koordynujących odpowiednie zadania.

Jednostki koordynujące są odpowiedzialne za przygotowywanie kart realizacji projektu.

Jednostka koordynująca będzie przedstawiać Starostwu Powiatowemu stopień rozbieżności pomiędzy efektami zaplanowanymi a osiągniętymi.

Zatwierdzania kart ocen projektu dokonuje Zarząd Powiatu. Proponuje się, aby bieżąca ocena realizacji dokonywała się w okresie półrocznym lub rzadszym.

Cel operacyjny:	
Działanie:	
Podejmowane działania w celu realizacji programu:	
Efekty (mierniki osiągnięcia zakładanego celu):	
Stopień rozbieżności pomiędzy efektami zakładanymi a osiągniętymi:	
Napotkane problemy w trakcie realizacji zadania:	
Proponowana modyfikacja zadania:	
Dalsze finansowanie:	

9.2. Sposoby oceny programu rozwoju lokalnego

Ocena programu rozwoju lokalnego powinna polegać na badaniu przyczyn rozbieżności między zaplanowanymi efektami a rzeczywistymi (na podstawie kart oceny realizacji) z jednoczesnym płynnym wprowadzaniem tych zmian, które mają na celu dostosowanie programu (i działań zawartych w programie) do określonych wymagań (zmieniających się potrzeb i warunków).

Oceny dokonywać się będzie poprzez:

- Analizę poszczególnych kart ocen realizacji działań i bieżące reagowanie na zmieniające się warunki - dokonywać będzie tego jednostka koordynująca w porozumieniu ze Starostwem Powiatowym.

- Okresowy przegląd realizacji działań na sesjach Rady lub posiedzenia Zarządu Powiatu (2 razy do roku).
- Uwzględnienie zmiany warunków zewnętrznych i potrzeb rozwojowych powiatu.
- Sesje dotyczące przeglądu realizacji działań i zmian w projektach powinny odbywać się przed sesjami dotyczącymi projektowania budżetu

9.3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

W celu zwiększenia efektywności realizowanych działań niezbędna jest dobra współpraca między sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi. W Krasnymstawie funkcjonuje Agencja Rozwoju Lokalnego, oddział Lubelskiej Fundacji Rozwoju, której celem jest wspieranie rozwoju lokalnych podmiotów gospodarczych. Jej zadania koncentrują się na efektywnym wspieraniu rozwoju lokalnego, stymulowaniu lokalnych inicjatyw społeczno-gospodarczych, doradztwie gospodarczym i realizacji programów pomocowych.

Agencja Rozwoju Lokalnego poprzez swoje działania integrować powinna przedsiębiorców, urząd i inne organizacje działające na terenie miasta i powiatu. Dzięki temu powstanie platforma, która umożliwi wymianę poglądów między podmiotami. Nieformalne kontakty mogą przyczynić się do lepszej współpracy w „godzinach urzędowania” i do lepszego zrozumienia wzajemnych potrzeb.

9.4. Public relations programu rozwoju lokalnego

Realizacja zadań zawartych w programie rozwoju lokalnego wymaga do swej realizacji akceptacji społecznej. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że również skuteczność działań zapisanych w tym dokumencie zależy w dużym stopniu od reakcji społeczności lokalnej na proponowane działania.

W związku z tym public relations programu rozwoju lokalnego powinien w przystępny sposób prezentować:

- przyczyny podjęcia działań,
- spodziewane rezultaty,
- zalety wybranych wariantów działania.

Należy zaznaczyć, że public relations to nie są jedynie kontakty z prasą i mediami. Istotną częścią działań jest również sposób wprowadzania projektów oraz spotkania z grupami, których projekty dotyczą, minimalizacja ewentualnych negatywnych efektów planowanych działań.

W rezultacie działań PR-owskich, powinno się uzyskać wzrost publicznego zainteresowania realizacją działań (kontrola społeczna), ustanowienie i utrzymanie wzajemnego zrozumienia między instytucją wdrażającą działanie, a odbiorcami projektu, polepszenie społecznego stosunku do działań, a także ukształtowanie mechanizmów poparcia społecznego dla programu rozwoju lokalnego.

9.5. Ogólne informacje o ewaluacji

9.5.1. Definicja ewaluacji i jej miejsce w cyklu zarządzania projektem (ze szczególnym uwzględnieniem ewaluacji ex-post)

Ewaluacja jest integralnym elementem tzw. Cyklu Zarządzania Projektem – CZP. Pod pojęciem Projekt należy rozumieć zarówno pojedynczą inwestycję oraz cały, złożony program. Poniższy schemat obrazuje fazy CZP.

I tak, do cyklu należy:

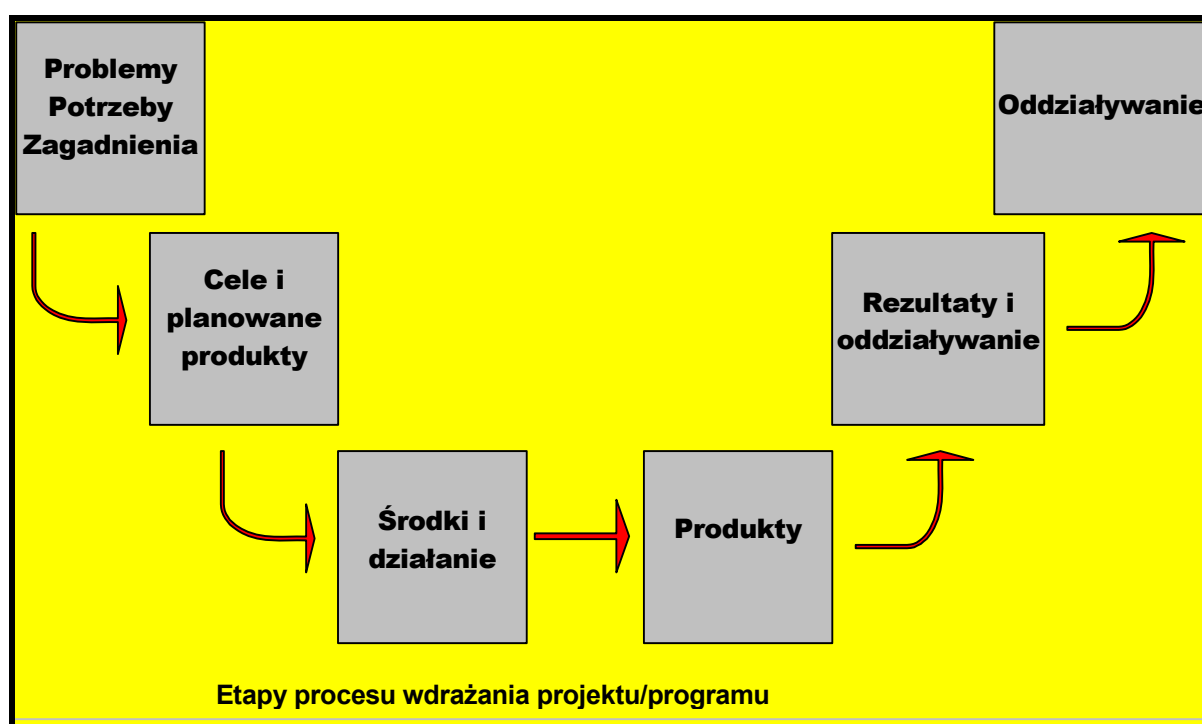
- Programowanie Wstępne (określenie potrzeb, ustalenie ogólnych wytycznych i zasad współpracy).
- Identyfikacja (analiza problemów, potrzeb, korzyści; pomysłów na działalność).
- Formułowanie (przygotowanie szczegółowego planu wdrażania i prezentacja projektu do finansowania).
- Finansowanie (zawarcie formalnej umowy uruchomienia finansowania).
- Wdrożenie (użycie uzgodnionych zasobów dla osiągnięcia celu projektu/programu).
- Ewaluacja ex-post („obiektywna ocena zakończonego projektu lub programu”).

Zgodnie z zaleceniami zawartymi w publikacji Komisji Europejskiej (Evaluation Design and Management T1, Means Collection: Evaluating Socio-economic Programmes, Luxembourg, 1999) organizacje działające w sektorze publicznym są zobligowane do poddawania swoich działań ocenie.

Ma to na celu:

- sprawdzenie skuteczności działań,
- promowanie osiągniętych sukcesów,
- zapobieganie porażkom,
- informowanie obywateli o wykorzystaniu środków publicznych.

Ocena programu podejmowana wyłącznie po zakończeniu (ex-post), jak to przyjęto w schemacie CZP, dla działań skomplikowanych i rozciągniętych w czasie, jest na ogół niewystarczająca. Dlatego też, ewaluację przeprowadza się również przed i w trakcie implementacji projektu/programu. Ocenie należy poddać wzajemne relacje kolejnych etapów procesu projektowania i wdrażania projektu/programu. Kolejność ich występowania została pokazana na poniższym diagramie.

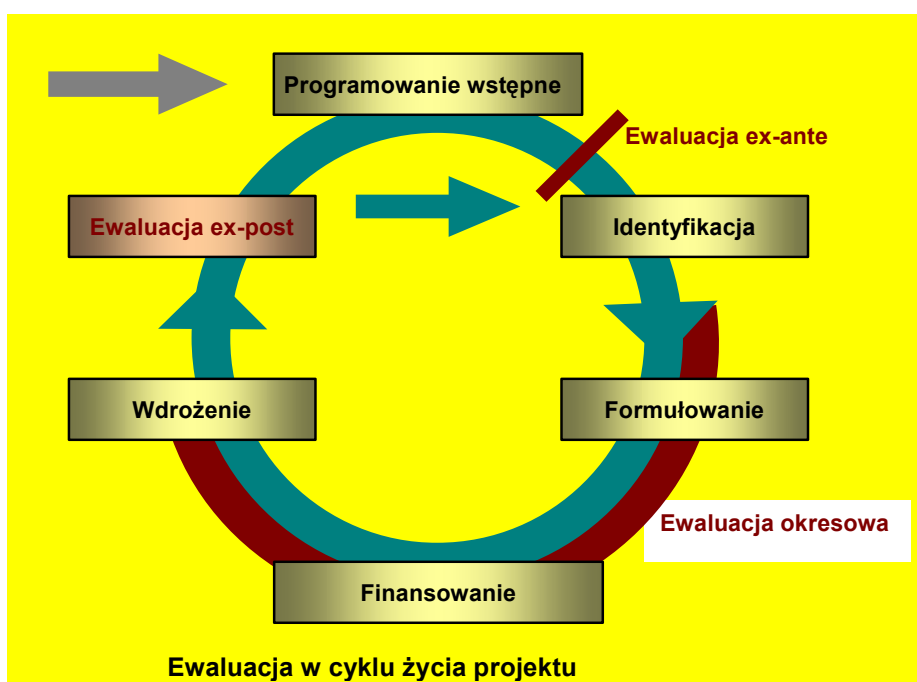
Przez środki należy rozumieć przede wszystkim środki finansowe przeznaczone na realizację danego projektu lub programu. Zaangażowanie tych środków przekłada się na dostarczenie produktów, czyli rzeczy materialnych (np. wyposażenie szkoły, wyposażenie świetlic) lub niematerialnych (np. szkoleń), które zostały zamówione przez beneficjenta. Dostarczenie tych produktów powoduje powstanie u beneficjentów natychmiastowych korzyści, które noszą nazwę rezultatów (np. w postaci zwiększenia wiedzy uczestników szkoleń). W jakiś czas po dostarczeniu produktów może pojawić się oddziaływanie, czyli korzyści dla beneficjenta, które nie wystąpiły w momencie dostarczenia mu produktu.

Zgodnie z zasadami przedstawionymi przez Komisję Europejską w „Przewodniku do zarządzania projektem” (Manual on the Project Cycle Management) ewaluacja może służyć do:

- rozpoznawania potrzeb, określania możliwych rozwiązań i oszacowania spodziewanych efektów wdrożenia projektu/programu (**ewaluacja ex-ante**)

- kontrolowania procesu wdrażania projektu/programu w celu umożliwienia w razie potrzeby jego korekty lub reorientacji (**ewaluacja okresowa**)
- sprawdzenia czy osiągnięte efekty są zgodne z oczekiwanymi (wspomniana **ewaluacja ex-post**).

Ewaluację ex-ante podejmuje się na etapie przygotowywania projektu/programu, ewaluację okresową – w trakcie jego trwania, a ewaluację ex-post po zakończeniu projektu/programu. Ewaluację ex-post podejmuje się w ściśle określonych okresach, wyznaczonym wcześniej na etapie formułowania, w których spodziewamy się wystąpienia lub trwania efektów długofalowych. Rodzaje ewaluacji w odniesieniu do cyklu zarządzania projektem przedstawiono poniżej.

Ewaluacja ex-ante, w początkowej fazie cyklu programowania, przed wdrożeniem programu pomaga w stwierdzeniu, czy finalna wersja stworzonego programu jest odpowiednia i spójna z potrzebami odbiorcy. Ewaluacja ta skupia się przede wszystkim na analizie mocnych i słabych stron oraz potencjału obszaru, regionu i sektora objętego programem. Daje to możliwość wczesnego osądu, czy problemy rozwoju zostały właściwie zdiagnozowane, czy strategia oraz zaproponowane cele są odpowiednie, czy nie ma niespójności pomiędzy realizowaną polityką a założeniami, i w końcu – czy realnie określono oczekiwany wpływ implementacji programu.

Ewaluacja okresowa dokonywana jest na podstawie danych z procesu monitorowania i służy do sprawdzenia prawidłowości procesu realizacji projektu/programu, a w uzasadnionych przypadkach do wprowadzania poprawek w celu osiągnięcia założonych celów. Jej zadaniem jest obiektywna ocena pierwszych osiągnięć programu oraz rezultatów podejmowanych działań. Jednym z elementów oceny okresowej jest sprawdzenie poprawności zarządzania finansami programu oraz sposobu jego nadzorowania. Wyniki oceny okresowej pokazują, w jakim stopniu pierwotne założenia są realizowane. Przez porównanie z sytuacją przed wdrożeniem projektu/programu, ocena okresowa, jeśli jest to

możliwe pokazuje wywołane, pierwsze zmiany ekonomiczne oraz społeczne, a także pozwala stwierdzić czy są one adekwatne do celów przyjętych na etapie programowania.

Ewaluacja ex-post, której podstawowym celem jest porównanie efektów programu z zaangażowanymi do jego realizacji środkami, oraz założonych krótko- i długoterminowych efektów z faktycznie osiągniętymi, wyciągnięcie wniosków na temat przyjętych instrumentów działania oraz zastosowanej polityki. Służy temu zestaw odpowiednio opracowanych na etapie przygotowania projektu - wskaźników ewaluacyjnych, których wartości mierzone są po jego zakończeniu, w określonych odstępach czasu, zgodnie z przewidywanym okresem pojawienia się efektów. Ewaluacja ex-post powinna obejmować analizę wskaźników oceny z uwzględnieniem informacji i uwarunkowań przedstawionych w:

- dokumentach programowych,
- wnioskach oceny ex-ante i okresowej (interim),
- danych pochodzących z procesu monitorowania programu.
- oficjalnych danych statystycznych.

9.6. Kryteria ewaluacyjne

Wspomniane wcześniej pytania ewaluacyjne szereguje się według kryteriów ewaluacyjnych. Zależnie od rodzaju kryterium porównywane są różne fazy z cyklu życia projektu. Wyróżniamy następujące kryteria ewaluacyjne:

Kryterium odpowiedności (ang. Relevance) – daje możliwość porównania zgodności **przyjętych celów** programowych z faktycznymi **potrzebami i problemami** występującymi w danym regionie lub sektorze i związane jest przede wszystkim z oceną ex-ante projektu/programu. Kryterium odpowiedności stosuje się również na etapie oceny ex-post, do porównania wspomnianych **potrzeb** (zidentyfikowanych jeszcze przed przystąpieniem do programowania) **z faktycznym zaspokojeniem tych potrzeb** w wyniku realizacji projektu/programu i często to kryterium jest określane mianem *użyteczności* projektu/programu.

Kryterium efektywności (ang. Efficiency) – porównuje **ilość i jakość zasobów** (finansowych, administracyjnych, ludzkich itp.) zaangażowanych przy realizacji programu z faktycznymi **osiągnięciami** na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania.

Kryterium skuteczności (ang. Effectiveness.) – pozwala określić, **czy cele** zdefiniowane na etapie projektowania **zostały osiągnięte**. Faktyczne osiągnięcia programu określa się na zasadzie porównania produktu, rezultatu i oddziaływania z założeniami przyjętymi w dokumentach programowych. Dodatkowym efektem jest możliwość zweryfikowania skuteczności przyjętych instrumentów zastosowanych w procesie implementacji.

Kryterium trwałości (ang. Sustainability) – określa **czy efekty** implementacji projektu/programu **będą trwać** w perspektywie średnio i długoterminowej po zakończeniu finansowania projektu/programu.

Kryteria ewaluacyjne w odniesieniu do poszczególnych etapów wdrażania projektu/programu pokazuje poniższy diagram.

